

Analýza pojistného trhu

2011

Projekt Technické university v Liberci

Ekonomická fakulta

Katedra pojišťovnictví

Financovaný Nadačním fondem pro podporu vzdělávání v pojišťovnictví

Řešitelský tým: Karina Mužáková, Irena Fujerová, Jan Ježdík, Jan Ůhm, Andrea Valihorová

Obsah

OBSAH	3
1. CÍLE PROJEKTU	5
2. POJISTNÝ TRH V ROCE 2010	6
2.1 MAKROEKONOMICKÉ ÚDAJE	6
2.2 KAPITALIZACE POJISTNÉHO TRHU A ZISKOVOST POJIŠŤOVEN	7
2.3 POHLED NA POJISTNÝ TRH.....	9
2.3.1 PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ.....	9
2.3.1 POČET POJISTNÝCH SMLUV V KMENI	9
2.3.2 VZTAH ŽIVOTNÍHO A NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	10
3. ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	11
3.1 PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ.....	11
3.2 POMĚROVÉ UKAZATELE V ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍ	12
3.1.1 VÝVOJ TRŽNÍHO PODÍLU JEDNOTLIVÝCH POJIŠŤOVEN V ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍ	13
3.1.2 VÝVOJ KONKURENCE NA TRHU ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	15
3.2 TRH ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ PODLE JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ	16
3.2.1 POJIŠTĚNÍ ZA JEDNORÁZOVÉ POJISTNÉ	16
3.2.2 POJIŠTĚNÍ ZA BĚŽNĚ PLACENÉ POJISTNÉ.....	20
3.2.3 ANALÝZA POJIŠTĚNÍ ZA JEDNORÁZOVÉ POJISTNÉ	23
3.2.4 SEZÓNŇÍ DEKOMPOZICE	24
3.2.5 VZTAH K ÚROKOVÝM SAZBÁM	25
3.2.6 VZTAH K POJIŠTĚNÍ VKLADŮ	25
3.2.6 BĚŽNĚ PLACENÉ POJISTNÉ.....	27
3.2.7 SEZÓNŇÍ DEKOMPOZICE	27
3.2.8 INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	28
4. TRH NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	32
4.1 TRH NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ PODLE VÝVOJE PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO	33
4.2 POZICE POJIŠŤOVEN V NEŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍ	34
4.3 POJIŠTĚNÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL	35
4.3.1 ÚVOD	35
4.3.2 HAVARIJNÍ POJIŠTĚNÍ	36
4.3.2.1 Pohled na trh.....	36
4.3.2.2 Poměrové ukazatele havarijního pojištění	36
4.3.2.3 Koncentrace v odvětví	37
4.3.2.4 Pojistná plnění.....	39

4.3.2.5 Sezonní dekompozice	40
4.3.3 POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU PROVOZEM VOZIDLA	43
4.3.3.1 Pohled na trh.....	43
4.3.3.2 Poměrové ukazatele pojištění odpovědnosti za provoz motorového vozidla	43
4.3.3.3 Koncentrace trhu	44
4.3.3.4 Pojistná plnění.....	46
4.3.3.5 Sezonní dekompozice	47
4.3.6 ZÁVĚR.....	49
4.5 POJIŠTĚNÍ PODNIKATELŮ	50
4.6 ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ	60
4.6.1 ANALÝZA VČETNĚ POJIŠŤOVNY AGRA	60
4.6.2 ANALÝZA ČLENŮ ČAP (BEZ POJIŠŤOVNY AGRA)	64
4.6.3 DOTACE ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR.....	68
4.6.4 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH KOMPONENT V ZEMĚDĚLSTVÍ	70
4.6.5 ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	75
4.6.6 PROPOJIŠTĚNOST	80
4.7 PERSONÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	86
4.7.1 POMĚROVÉ UKAZATELE PRO POJIŠTĚNÍ DOMÁCNOSTI A POJIŠTĚNÍ BUDOV A STAVEB (OBYVATEL)	88
4.7.2 SROVNÁNÍ POJIŠTĚNÍ DOMÁCNOSTI A POJIŠTĚNÍ BUDOV A STAVEB (OBYVATEL) DLE VYBRANÝCH UKAZATELŮ	90
4.7.2.1 Ukazatele pojištění domácnosti.....	90
4.7.2.2 Ukazatele pojištění budov a staveb (obyvatel).....	92
4.7.3 VÝVOJ UKAZATELŮ U POJIŠTĚNÍ DOMÁCNOSTI A POJIŠTĚNÍ BUDOV A STAVEB (OBYVATEL)	94
<u>ZÁVĚRY</u>	99

1. Cíle projektu

Katedra pojišťovnictví Ekonomické fakulty Technické university v Liberci je jedním z mála specializovaných pracovišť, které se věnuje výuce a vědecké práci v oboru pojišťovnictví.

V zájmu spolupráce mezi Universitou a praxí, za podpory Nadačního fondu na podporu vzdělávání v pojišťovnictví vznikl projekt, který si dal za cíl zpracovat Analýzu pojistného trhu z pohledu nezávislé a odborně zdatné instituce. První fáze projektu, která proběhla v akademickém roce 2008/09 se zaměřila na životní pojištění. Druhá fáze projektu, která proběhla v akademickém roce 2009/10 se zaměřila na neživotní pojištění. Třetí fáze projektu, která proběhla v akademickém roce 2010/11 byla zaměřena především na aktualizaci dostupných údajů potřebných pro aktualizaci stávajících analýz.

Klíčovým a dlouhodobým cílem projektu je přinášet nezávislý pohled na trh a na druhé straně připravit pro studenty a doktorandy podnětné prostředí, které umožní teoretické poznatky uplatnit v praxi.

2. Pojistný trh v roce 2010

Pojistný trh prošel krizovým obdobím hospodářského poklesu a hrozby finanční krize prakticky bez úhony. Rok 2010 nastartoval růst předepsaného pojistného a vrátil se k tempu růstu, které bylo v posledním roce před recesí. Pojišťovny prokázaly i přes pokles svoji dobrou kondici a vesměs svým akcionářům přinesly pozitivní výsledky

Tahounem růstu bylo životní pojištění a to zejména životní pojištění za jednorázové pojistné, které narostlo o 57,8 %. Naopak předepsané pojistné z neživotního pojištění stagnovalo a o 2 desetiny procenta nedosáhlo výkonu z roku 2009.

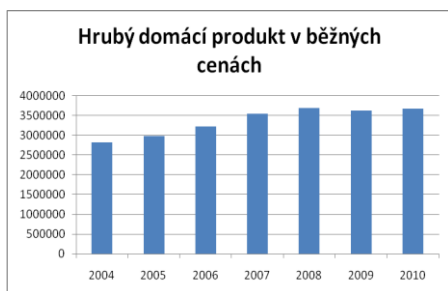
Na počátku roku vstoupil v účinnost nový zákon o pojišťovnictví č 277/2009 Sb., který pojišťovny bez zjevných problémů implementovaly a který prakticky neovlivnil obchodní přístupy jednotlivých pojišťoven k trhu a k zákazníkům.

Duopol prezentovaný finančními skupinami VIIG (Viana insurance group) a Generali/PPF holding zaznamenal v roce 2010 ztráty tržního podílu. Tlak menších pojistitelů je patrný zejména v pojištění motorových vozidel a v životním pojištění.

Cenová konkurence na trhu se stupňuje, zejména v oblasti pojištění motorových vozidel a nově rovněž v rizikových složkách životního pojištění. Z výsledků jednotlivých pojišťoven v oblasti dosaženého zisku je ale zřejmé, že ceny nedosáhly svého dna. Je zjevné, že dochází ke „komodizaci“ jednotlivých produktů a zákazníci se stále více orientují na cenu, když jak kvalita služeb, tak i finanční jistota dosáhly slušného standardu.

2.1 Makroekonomické údaje

Pro poměření výkonnosti pojistného trhu považujeme za významné zabývat se vývojem HDP, vývojem počtu obyvatel a vývojem průměrného výtěžku.

Obrázek 1: Hrubý domácí produkt v běžných cenách

Zdroj: ČSU

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel	10 206 923	10 234 092	10 266 646	10 322 689	10 467 542	10 491 492	10 517 247
Meziroční vývoj	xxx	0,30 %	0,30 %	0,50 %	1,40 %	0,32 %	0,25 %

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel v České republice

Zdroj: ČSU

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměrná mzda	17 466	18 344	19 546	20 957	22 593	23 488	23 951
Meziroční vývoj	6,3 %	5,0 %	6,6 %	7,2 %	7,8 %	4,0 %	2,0 %

Tabulka 2: Vývoj nominální měsíční průměrné mzdy v ČR

Zdroj: ČSU

2.2 Kapitalizace pojistného trhu a ziskovost pojišťoven

Vlastní kapitál pojišťoven se zvyšuje. Jeho meziroční růst je rychlejší než růst předepsaného pojistného. Za čtyřleté období roste vlastní kapitál více než dvakrát rychleji, než předepsané pojistné.

	2010	2009	2008	2007	09 - 10	08 - 09	07 - 08	07 - 10
vlastní kapitál celkem	81 595	73 739	67 099	59 453	10,7%	9,9%	12,9%	37,2%
předepsané pojistné	151 904	139 904	136 510	130 195	8,6%	2,5%	4,9%	16,7%

Tabulka 3: předepsané pojistné a kapitál (v mil. Kč)

Zdroj: výroční zprávy, vlastní zpracování

Růst vlastního kapitálu byl ve většině zajištěn z vlastních zdrojů jednotlivých pojišťoven, z významné části je tvořen nerozděleným ziskem minulých období. Je zajímavé, že i přes rostoucí kapitalizaci trhu ROE neklesá. Růst vlastního kapitálu pojišťoven je dobrá zpráva pro případ možné opakující se recese. Vysoká ziskovost pojišťovacího sektoru otevírá možnosti pro cenovou konkurenci.

Vývoj ROE celého trhu se pohybuje na úrovni 20% a to i přesto, že na trhu se pohybují společnosti, které masivně investují do svého rozvoje, případně sanují ztráty ze své činnosti.

	2010	2009	2008	2007
ROE za celý trh	25,1%	18,8%	14,5%	21,9%

Tabulka 4: ROE za celý trh

Zdroj: výroční zprávy

Porovnáme-li ziskovost Českého pojistného trhu se ziskovostí významných pojišťovacích skupin ve světě (viz tabulka 6)), vidíme, že český pojistný trh dosahuje více než dvojnásobné ziskovosti.

Společnost	ROE
Generali	12,55%
RSA	12,42%
UNIQA	12,20%
Munich Re	11,43%
Allianz	10,70%
AVIVA	10,48%
VIG	7,85%
AXA	7,80%

Tabulka 5: ROE vybraných mezinárodních skupin – hodnota k 30. 6. 2010 (klouzavý rok)
Zdroj: Patria

Z pohledu na jednotlivé pojišťovny (viz tabulka 5) je zřejmé, Česká pojišťovna i přes klesající tržní podíl si dlouhodobě udržuje nadstandardní ziskovost, ne jinak je tomu i ČP Zdraví a Generali, patřících do skupiny Generali/PPF holding. Jen mírně nižší ziskovost zaznamenávají pojišťovny patřící do skupiny VIG (Kooperativa, Česká podnikatelská pojišťovna a Pojišťovna České spořitelny). Na opačné straně ziskového spektra jsou usilující o získání podílu na trhu.

	vlastní kapitál				zisk				ROE			
	2010	2009	2008	2007	2010	2009	2008	2007	2010	2009	2008	2007
Česká pojišťovna	24 180	21 851	18 451	17 437	11 200	7 380	5 873	6 937	46,3%	33,8%	31,8%	39,8%
Kooperativa	13 531	12 129	10 152	8 155	3 477	2 416	1 180	1 087	25,7%	19,9%	11,6%	13,3%
ČSOB	4 371	4 311	3 203	2 633	1 389	1 426	547	977	31,8%	33,1%	17,1%	37,1%
Allianz	4 960	4 916	4 415	4 025	1 083	1 311	940	825	21,8%	26,7%	21,3%	20,5%
ING ŽP	4 217	4 463	5 358	5 146	868	1 130	650	876	20,6%	25,3%	12,1%	17,0%
Generali	2 521	2 376	1 372	1 604	795	971	108	435	31,6%	40,9%	7,9%	27,1%
PČS	2 746	2 209	1 639	1 554	603	619	221	369	22,0%	28,0%	13,5%	23,8%
ČPP	2 110	1 796	1 428	939	389	385	311	152	18,4%	21,5%	21,8%	16,2%
Amcico - Meta-Life	2 384	2 341	2 351	1 681	388	329	262	332	16,3%	14,1%	11,1%	19,7%
EGAP	10 511	9 189	10 665	10 510	377	-2 111	625	906	3,6%	-23,0%	5,9%	8,6%
Uniqa	1 198	1 161	882	807	151	350	140	142	12,6%	30,1%	15,9%	17,6%
Cardif	n/a	519	430	349	n/a	150	130	92	n/a	28,9%	30,2%	26,3%
Komerční pojišťovna	1 382	1 225	1 048	974	139	72	-66	386	10,1%	5,9%	-6,3%	39,6%
ČP Zdraví	238	217	139	145	81	80	4	37	33,9%	36,8%	2,8%	25,2%
ECP	230	227	209	167	37	39	42	29	16,2%	17,3%	20,0%	17,3%
Victoria	357	332	314	279	25	26	14	1	7,1%	7,9%	4,3%	0,3%
PVZP	189	180	183	173	19	24	21	22	10,2%	13,3%	11,2%	12,9%
DAS	138	121	96	81	17	25	14	0	12,4%	21,0%	14,9%	0,2%
AXA ŽP	2 614	1 367	1 247	430	16	156	-445	-270	0,6%	11,4%	-35,7%	-62,8%
HVP	367	354	319	303	12	5	3	12	3,4%	1,5%	0,9%	4,1%
Wüstenrot ŽP	139	137	1 277	122	5	10	1	18	3,5%	7,2%	0,0%	14,3%
MAXIMA	255	257	293	333	2	6	-16	12	0,9%	2,5%	-5,4%	3,6%
AVIVA	481	379	399	485	2	-20	-86	-43	0,4%	-5,3%	-21,6%	-9,0%
Triglav	249	253	224	124	-3	7	-25	-62	-1,3%	2,6%	-11,1%	-49,8%
Aegon	661	480	192	358	-9	-16	-168	-194	-1,3%	-3,3%	-87,7%	-54,1%
Slávie	182	227	215	224	-40	11	-15	-6	-21,9%	4,9%	-7,1%	-2,6%
Wüstenrot NŽP	292	244	164	0	-148	-70	-25		-50,8%	-28,6%	-15,0%	0,0%
AXA NŽP	296	218	160	152	-240	-394	-128	-4	-81,0%	-180,6%	-79,9%	-2,7%
DIRECT	274	258	274	262	-334	-435	-403	-39	-121,8%	-168,4%	-147,1%	-15,0%

Tabulka 6: Ziskovost pojišťoven (v mil. Kč)
Zdroj: výroční zprávy

2.3 Pohled na pojistný trh

2.3.1 Předepsané pojistné

	Rok					Meziroční vývoj			
	2006	2007	2008	2009	2010	06-07	07-08	08-09	09-10
Předepsané pojistné v běžných cenách	120 844 651	131 325 870	136 519 277	139 903 510	151 134 835	8,67%	3,95%	2,49%	8,03%
Předepsané pojistné ve stálých cenách roku 06	120 844 651	127 748 901	124 930 248	126 770 330	134 912 062	5,71%	-2,21%	1,47%	6,42%

Tabulka 7: Vývoj předepsaného pojistného v běžných a ve stálých cenách (roku 2006)

Zdroj: ČAP, vlastní výpočet

Předepsané pojistné v roce 2010 narostlo oproti roku 2009 o více než 8 %. K masivnímu růstu došlo i z pohledu stálých cen roku 2006. Struktura růstu není pro pojistitele ale optimální. Tahounem růstu se stalo životního pojištění za jednorázové pojistné, které, jak je uvedeno dále se potýká s významnou volatilitou a je závislé zejména na obchodních akcích jednotlivých pojistitelů, kteří nabízejí pro klienty výhodné zhodnocení pojistného. Pro budoucnost bude obtížné udržet výši předepsaného pojistného v tomto odvětví a nelze předpokládat, že možné výpadky v jednorázovém pojistném budou nahrazeny předepsaným pojistným v ostatních druzích pojištění.

Výše pojistného za jednorázové pojistné pak ovlivňuje další měřitelné údaje pojistného trhu.

2.3.1 Počet pojistných smluv v kmeni

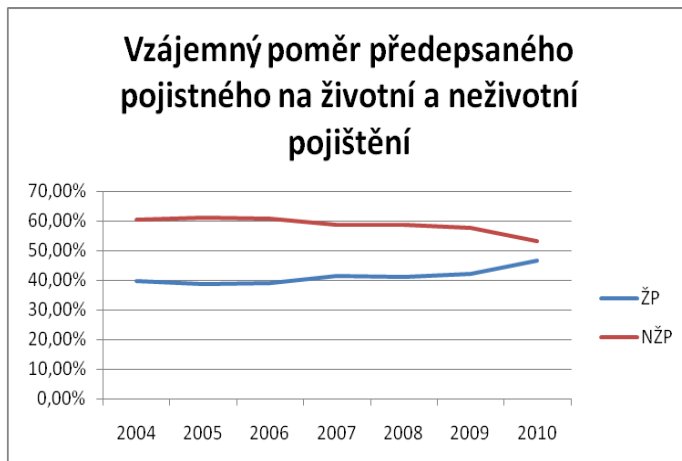
Jak bylo avizováno v minulé analýze pojistného trhu, existují velké disproporce v měkkých datech pojišťoven, zejména v počtu pojistných smluv v kmeni. Tato data i nadále slouží spíše jako marketinková oznámení. I v roce 2009 pojišťovny zásadně snížily základnu a vykázaly tak přírůstek v počtu pojistných smluv v kmeni.

	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
Počet smluv v kmeni	22 550	23 894	24 665	25 167	25 225
Počet smluv v kmeni životního pojištění					
Údaje z roku 2007	10 086	10 423			
Údaje z roku 2008		8 269	8 657		
Údaje z roku 2009			7 699	8 202	
Údaje z roku 2010				6 879	6 791
Úprava základny		79,33 %	88,93 %	83,87 %	

Tabulka 8: Počet pojistných smluv v kmeni

Zdroj: ČAP

2.3.2 Vztah životního a neživotního pojištění

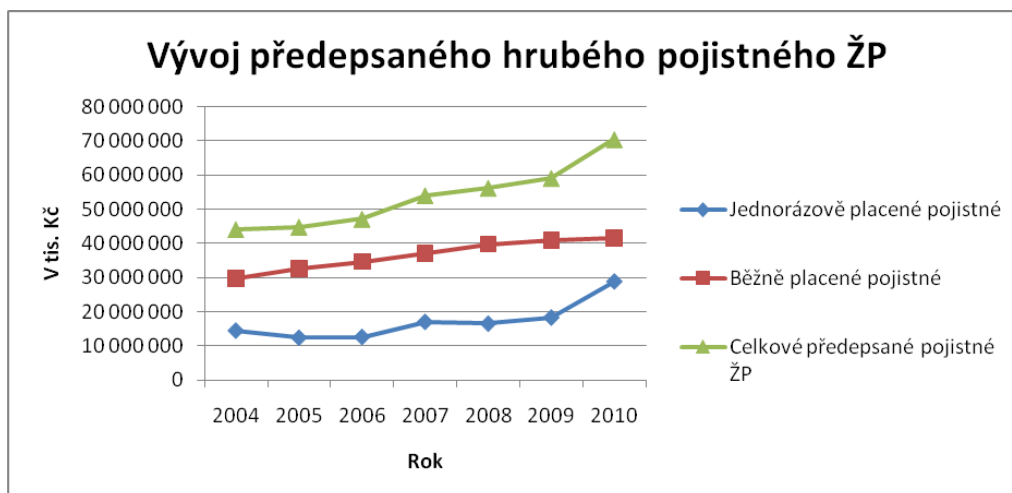
Obrázek 2: Vzájemný poměr předepsaného pojistného životních a neživotních pojištění
Zdroj: ČAP

Vzájemný poměr mezi předepsaným pojistným z životního a z neživotního pojištění je stále ve prospěch neživotního pojištění, byť v posledních letech životní pojištění posiluje. V roce 2010 došlo k výraznějšímu přiblížení a rozdíl mezi oběma typy pojištění činí již pouze necelých 7 procentních bodů.

Důvod opět můžeme spatřovat v agresivitě pojišťoven na trhu jednorázového pojistného. Je otázkou, zda bude pojistný trh schopen udržet nastolený trend.

3. Životní pojištění

3.1 Předepsané pojistné

Obrázek 3: Vývoj předepsaného pojistného ŽP (mil. Kč)
Zdroj: ČAP

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Jednorázově placené pojistné	14 447 100	12 375 232	12 579 623	17 021 789	16 506 233	18 309 979	28 928 756
Meziroční vývoj		-14,34%	1,65%	35,31%	-3,03%	10,93%	58,00%
Běžně placené pojistné	29 753 864	32 541 971	34 653 209	37 100 175	39 778 293	40 843 102	41 593 506
Meziroční vývoj		9,40%	6,50%	7,10%	7,20%	2,70%	1,80%
Celkové předepsané pojistné ŽP	44 200 964	44 917 203	47 232 832	54 121 964	56 284 526	59 153 081	70 522 262
Meziroční vývoj		1,60%	5,16%	14,59%	4,00%	5,10%	19,22%

Tabulka 9: Vývoj předepsaného pojistného v ŽP (v tis. Kč) včetně meziročního vývoje
Zdroj: ČAP, vlastní výpočty

Obrázek 4: Index vývoje trhu ŽP
Zdroj: ČAP

Předepsané pojistné životního pojištění se v roce 2008 vrátilo na trajektorii, která předcházela období recese. Růst v roce 2010 byl významně tažen životním pojištěním za jednorázové pojistné (viz dále).

3.2 Poměrové ukazatele v životním pojištění

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojistné na obyvatele*	4 330	4 386	4 601	5 218	5 377	5 633	6 697

Pozn.: * na všechny obyvatele včetně novorozenců a důchodců

Tabulka 10: Pojistné na obyvatele v Kč

Zdroj: ČAP, ČSÚ, vlastní výpočty

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě	2,01%	1,94%	1,89%	2,00%	1,90%	1,96%	2,33%

Tabulka 11: Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě (v %)

Zdroj: ČAP, ČSÚ, vlastní výpočty

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Jednorázové pojistné	0,51	0,41	0,39	0,48	0,45	0,48	0,79
Běžně placené pojistné	1,06	1,09	1,08	1,05	1,07	1,05	1,13
Celkem	1,57	1,5	1,47	1,53	1,52	1,53	1,92

Tabulka 12: Podíl pojistného za ŽP na HDP

Zdroj: ČAP, ČSÚ, vlastní výpočty

V roce 2010 rostl trh životního pojištění výrazně rychleji nežli HDP. Hlavní důvod je masivní přírůstek v oblasti jednorázového pojistného, které čerpá z úspor obyvatelstva a nikoliv z průběžných příjmů obyvatel. Proto všechny prezentované ukazatele zaznamenaly zlepšení.

3.1.1 Vývoj tržního podílu jednotlivých pojišťoven v životním pojištění

Všechny pojišťovny v pořadí podle roku 2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká pojišťovna	36,10 %	33,40 %	28,00 %	25,20 %	25,00 %	23,00 %	22,20 %
Komerční pojišťovna	6,40 %	5,40 %	5,00 %	3,50 %	3,00 %	7,70 %	12,30 %
Pojišťovna České spořitelny	7,40 %	5,40 %	9,30 %	11,90 %	11,70 %	11,60 %	12,10 %
Kooperativa pojišťovna	12,40 %	13,40 %	13,30 %	12,80 %	13,20 %	13,00 %	11,80 %
ČSOB pojišťovna	7,70 %	8,80 %	9,40 %	10,10 %	9,60 %	9,40 %	8,90 %
ING životní pojišťovna	12,10 %	12,50 %	12,60 %	13,50 %	14,00 %	10,40 %	8,50 %
Allianz pojišťovna	3,90 %	4,30 %	4,50 %	4,80 %	4,80 %	5,00 %	5,10 %
Generali pojišťovna	2,80 %	3,50 %	4,20 %	4,40 %	4,60 %	4,40 %	4,00 %
AXA životní pojišťovna	2,60 %	3,30 %	3,10 %	3,10 %	2,60 %	3,50 %	3,70 %
Amcico Meta Life	3,80 %	3,80 %	3,60 %	3,30 %	3,30 %	3,10 %	2,70 %
Česká podnikatelská pojišťovna	1,80 %	2,00 %	2,30 %	2,30 %	2,50 %	2,80 %	2,60 %
Uniq pojišťovna	1,20 %	1,40 %	1,80 %	2,10 %	2,10 %	2,00 %	1,80 %
Aviva, životní pojišťovna	1,30 %	1,70 %	1,50 %	1,50 %	1,60 %	1,30 %	1,40 %
Aegon, pojišťovna	0,00 %	0,00 %	0,20 %	0,40 %	0,60 %	1,10 %	1,30 %
Wüstenrot, životní pojišťovna	0,00 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,50 %	0,50 %	0,60 %
Victoria pojišťovna	0,30 %	0,40 %	0,30 %	0,40 %	0,50 %	0,50 %	0,50 %
Pojišťovna Cardif	0,20 %	0,30 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
Hasičská vzájemná pojišťovna	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Tabulka 13: Vývoj tržních podílů podle předepsaného pojistného

Zdroj: ČAP

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOP 1	36,10 %	33,40 %	28,00 %	25,20 %	25,00 %	23,00 %	22,20 %
TOP 2	48,50 %	46,90 %	41,20 %	38,70 %	39,00 %	36,00 %	34,50 %
TOP 5	63,70 %	73,60 %	72,50 %	73,40 %	73,50 %	67,40 %	67,40 %
TOP 10	95,10 %	93,80 %	93,00 %	92,60 %	91,90 %	91,10 %	91,40 %

Tabulka 14: Rozdělení pojišťoven do skupin podle pořadí v jednotlivých letech

Zdroj: data ČAP, vlastní výpočet

Vedoucí pojistitel ztrácí tržní podíl. Propad je pozvolný a dlouhodobý. Hlavním důvodem se jeví nevýrazné postavení v „podílu na přírůstku trhu v produktech za běžně placené pojistné“. Jde zřejmě o kombinaci dožití pojistných smluv za běžně placené pojistné a skutečnosti, že nové prodeje (produkce) neodpovídají celkovému tržnímu podílu. Vedoucí pojistitel zřejmě nezachytil strukturální změnu v prodeji běžně placeného pojistného, kdy na jedné straně je kapitálové pojištění nahrazováno investičním pojištěním a u výše příjmových klientů je spořicí složka pojištění nahrazována rizikovým pojištěním v kombinaci s kolektivním investováním. Masivní prodeje produktů za jednorázové pojistné ztrátu tržního podílu výrazně zpomaluje.

Na úrovni TOP 2 a TOP 5 i TOP 10 se tržní podíl pojistitelů dlouhodobě rovněž snižuje, byť právě na úrovni TOP 10 došlo v posledním roce k mírnému růstu.

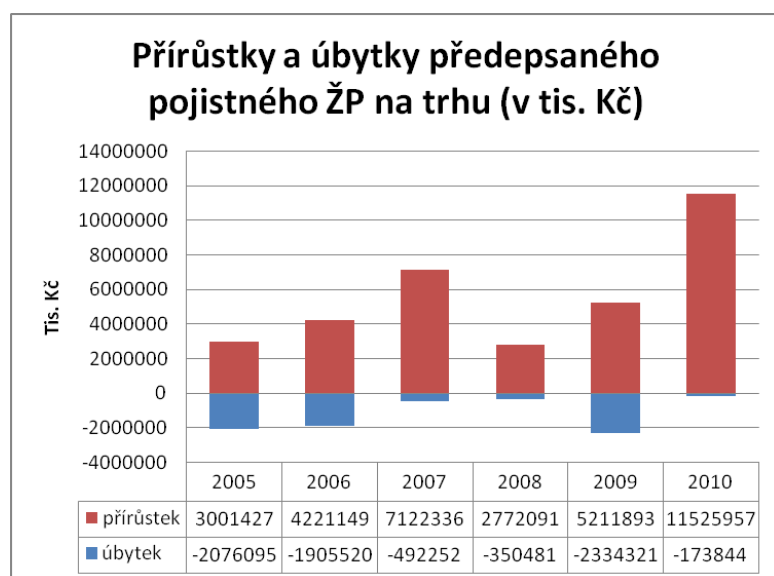
Je zřejmé, že konkurence od spodu zesílila a v tržním podílu oslabila celá první pětka pojišťoven.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
VIG	14,20 %	15,40 %	15,60 %	15,10 %	28,80 %	27,44 %	26,56 %
Generali/PPF holding ¹	38,90 %	36,90 %	32,10 %	29,60 %	29,60 %	27,36 %	26,23 %
celkem	53,10 %	52,30 %	47,70 %	44,60 %	58,40 %	54,80 %	52,79 %

Tabulka 15: Propojené skupiny
Zdroj: Data ČAP, vlastní výpočet

Na trhu působí dvě propojené skupiny, VIG a Generali/PPF z dosavadních výsledků se jeví, že existence těchto skupin nevedla k zásadní změně podílů na trhu. Růst VIG v roce 2008 jde na vrub akvizice pojišťovny České spořitelny, spojení Generali a ČP pak znamenalo udržení společného tržního podílu. V roce 2009 obě skupiny na tržním podílu ztratili, ale i přes ztrátu více než jednoho procentního bodu na tržním podílu se VIG vyhoupl před Generali/PPF holding o 0,08 p.b. V roce 2010 opět obě skupiny ztratili na tržním podílu, ale VIG se udržel před Generali/PPF holding o 0,33 p.b.

Je zřejmé, že společnosti doposud neoperují na trhu s propojenými strategiemi, které by negativně ovlivnily postavení ostatních pojistitelů.

Obrázek 5: Pohyby na trhu
Zdroj: ČAP

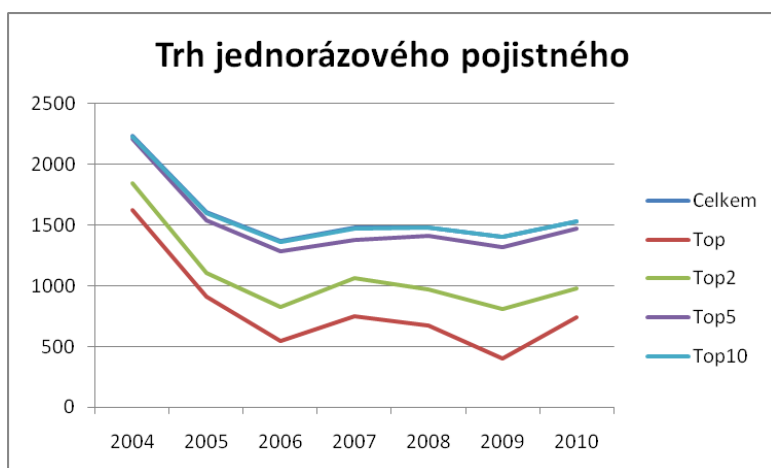
Tento obrázek znázorňuje na jedné straně přírůstky předepsaného pojistného těch pojišťoven, které zaznamenaly růst a na záporné straně ztráty těch pojišťoven, které v jednotlivých letech zaznamenaly pokles předepsaného pojistného. Je vidět, že po turbulentních letech 05 a 06, kdy některé pojišťovny masivně ztrácely tržby, dochází ke stabilizaci. (Je nutno podotknout, že Česká pojišťovna přechodem

¹ Skupina Generali/PPF holding vznikla v roce 2007 – v předcházejících letech jde o součet čísel dvou nezávislých společností a jejich součet má pouze informativní charakter

vykazování na IFSR v roce 2005 snížila své předepsané pojistné o více než 1,5 mld. Kč oproti metodice používané v CAS). V roce 2009 nastala další silná turbulence na trhu, kdy došlo k dalšímu přerozdělování trhu v oblasti produktů za jednorázové pojistné. Komerční pojišťovna dosáhla meziročního přírůstku přes 2,8 mld. Kč, naopak ING pojišťovna meziročně ztratila více než 1,7 mld. Kč. Rok 2010 byl pro pojišťovny rokem dalších změn na trhu. Nejvyššího meziročního přírůstku předepsaného hrubého pojistného životních pojištění dosáhla opět Komerční pojišťovna a to více než 4,1 mld. Kč., dále posílila Česká pojišťovna, a. s. a to o více než 2 mld. Kč. Největší pokles zaznamenala ING životní pojišťovna a to o více než 172 mil. Kč.

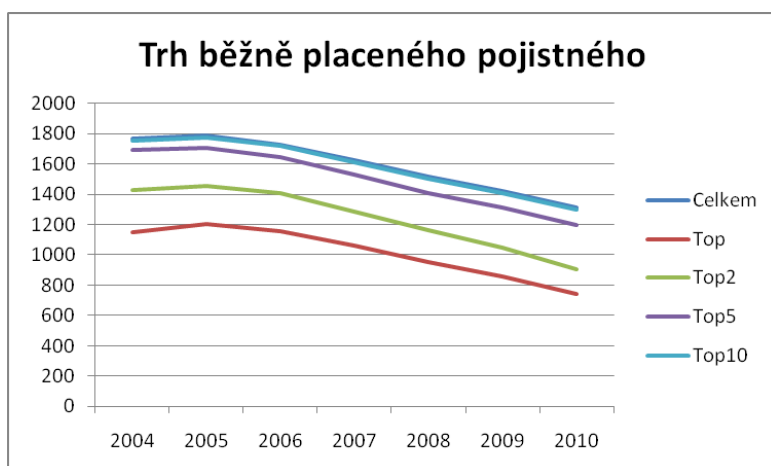
3.1.2 Vývoj konkurence na trhu životního pojištění

O zdraví konkurenčního prostředí na trhu nejlépe vypovídá Herfindalův index, který se ve sledovaném období vyvíjel takto pro jednotlivé druhy životního pojištění:

Obrázek 6

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 7

Zdroj: vlastní zpracování

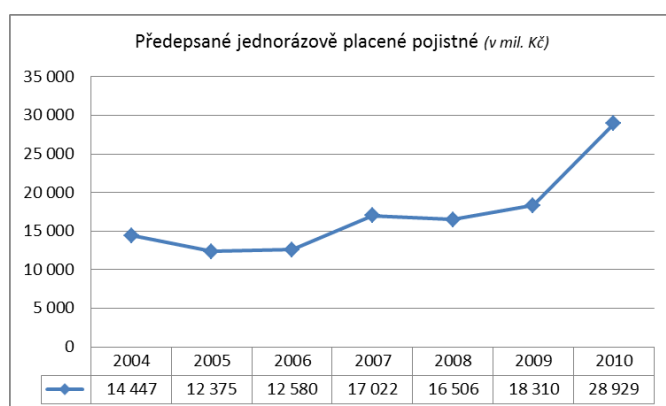
Je zjevné, že i přes drobné výkyvy index u běžně placeného pojistného klesá. Lze tedy konstatovat, že se trh běžně placeného pojistného ŽP dekoncentruje a vytváří tak silně konkurenční prostředí.

3.2 Trh životního pojištění podle jednotlivých druhů

V dalším oddíle jsme se zaměřili na jednotlivé druhy životního pojištění, protože v nich dochází k rozdílnému vývoji jak v předepsaném pojistném, tak i v pozici jednotlivých pojišťoven. Z předcházející kapitoly víme, že největší konkurence se odehrává na trhu investičního životního pojištění, protože Herfindalův index je nejnižší a má prudce klesající hodnotu.

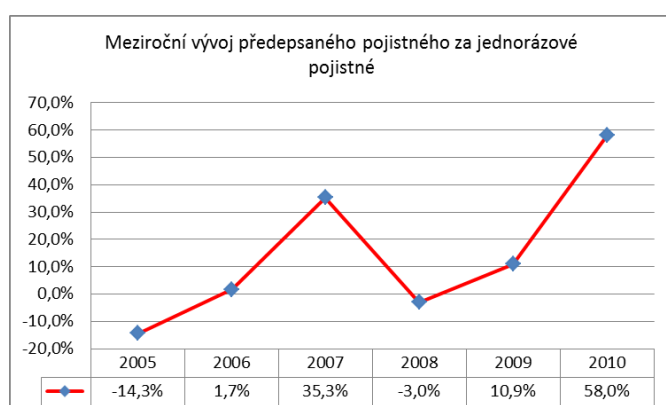
3.2.1 Pojištění za jednorázové pojistné

Trh v oblasti pojištění za jednorázové pojistné je růstový. V roce 2008 v souvislosti se světovou finanční krizí a poklesem úrokových sazeb se trh propadl, ale v následujících letech nabral vysokou dynamiku. Vývoj trhu za jednorázové pojistné je v opačném trendu, nežli trh pojištění za běžně placené pojistné. Jako by pojišťovny prodejem jednorázových produktů nahrazovaly výpadky (nedostatečný růst) na trhu běžně placeného pojistného.

Obrázek 8

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9

Zdroj: vlastní zpracování

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Komerční pojišťovna	2 152 506	1 735 666	1 493 461	934 202	563 792	3 669 481	7 895 510
Pojišťovna České spořitelny	2 075 034	1 016 052	2 935 944	4 667 966	4 312 619	3 682 617	4 393 026
Česká pojišťovna	5 818 438	3 729 971	1 408 308	1 462 626	1 693 351	1 628 996	4 350 454
ČSOB pojišťovna	1 070 835	1 668 991	2 103 813	2 992 747	2 855 216	2 976 860	3 608 747
Kooperativa pojišťovna	1 473 805	1 670 060	1 743 479	2 030 042	2 169 153	2 403 175	3 037 758
Allianz, pojišťovna	264 834	365 329	512 793	905 216	873 796	1 160 206	1 749 988
AXA, životní pojišťovna	348 877	691 088	618 184	735 777	312 665	732 757	1 037 021
ING životní pojišťovna	333 047	424 249	515 845	1 715 550	2 159 280	578 318	764 288
Česká podnikatelská pojišťovna	246 085	296 128	468 692	545 337	618 646	725 610	745 101
Generali pojišťovna	242 034	313 658	377 280	440 256	352 432	150 581	298 248
Aegon, životní pojišťovna	0	0	46 780	133 743	72 044	179 750	231 713
Wüstenrot, životní pojišťovna	52 244	29 223	39 153	40 990	33 063	54 879	208 352
Aviva, životní pojišťovna	140 530	271 098	195 257	191 998	202 345	69 492	172 928
Victoria pojišťovna	7 155	10 667	6 628	53 292	85 897	126 306	166 925
Amcico AIG Life	176 670	102 982	57 507	93 054	121 648	81 654	143 679
Uniq pojišťovna	45 006	50 070	56 499	78 993	80 286	89 297	125 018
DR Leben							5 226
Celkem	14 447 100	12 375 232	12 579 623	17 021 789	16 506 233	18 309 979	28 933 982

Tabulka 16: Pořadí pojišťoven dle předepsaného pojistného v pojistnících za jednorázové pojistné (v mil. Kč)

Zdroj: ČAP

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Komerční pojišťovna	20,12%	-118,50%	-12,59%	71,85%	172,18%	39,78%
Česká pojišťovna	100,80%	-1135,89%	1,22%	-44,75%	-3,57%	25,62%
Pojišťovna České spořitelny	51,11%	939,32%	38,99%	68,93%	-34,93%	6,69%
Kooperativa pojišťovna	-9,47%	35,92%	6,45%	-26,98%	12,97%	5,97%
ČSOB pojišťovna	-28,87%	212,74%	20,01%	26,68%	6,74%	5,95%
Allianz, pojišťovna	-4,85%	72,15%	8,83%	6,09%	15,88%	5,55%
AXA, životní pojišťovna	-16,52%	-35,67%	2,65%	82,07%	23,29%	2,86%
ING životní pojišťovna	-4,40%	44,81%	27,01%	-86,07%	-87,65%	1,75%
Wüstenrot, životní pojišťovna	1,11%	4,86%	0,04%	1,54%	1,21%	1,44%
Generali pojišťovna	-3,46%	31,13%	1,42%	17,03%	-11,19%	1,39%
Aviva, životní pojišťovna	-6,30%	-37,11%	-0,07%	-2,01%	-7,37%	0,97%
Amcico AIG Life	3,56%	-22,25%	0,80%	-5,55%	-2,22%	0,58%
Aegon, životní pojišťovna	0,00%	22,89%	1,96%	11,97%	5,97%	0,49%
Victoria pojišťovna	-0,17%	-1,98%	1,05%	-6,32%	2,24%	0,38%
Uniq pojišťovna	-0,24%	3,15%	0,51%	-0,25%	0,50%	0,34%
Česká podnikatelská pojišťovna	-2,42%	84,43%	1,73%	-14,22%	5,93%	0,18%
DR Leben	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,05%

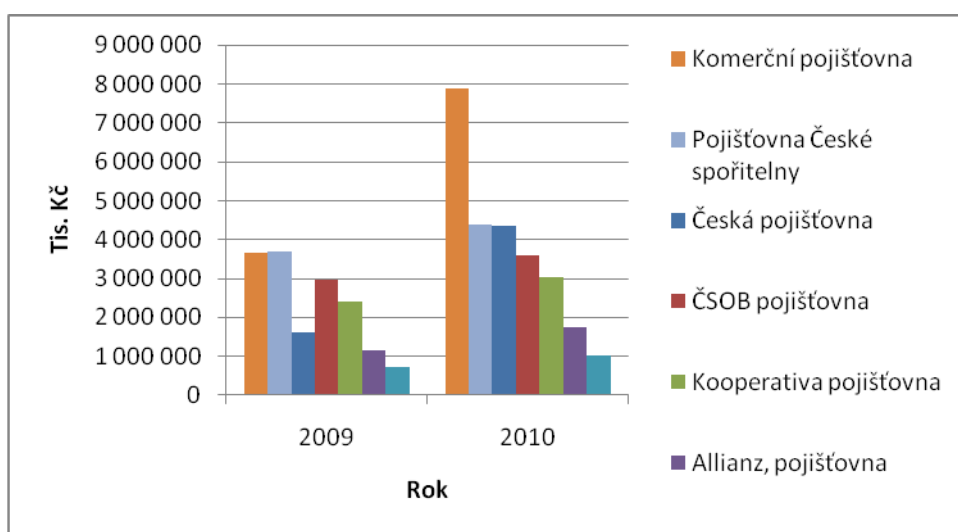
Tabulka 17: Podíl pojišťoven na přírůstku trhu jednorázově placeného ŽP (řazeno dle roku 2010)

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP a výročních zpráv pojišťoven

V roce 2010 výrazně posílila svoje postavení Komerční pojišťovna, která více než zdvojnásobila předepsané pojistné a vystřídala na první pozici PČS. Návrat mezi TOP 3 zaznamenala Česká pojišťovna. V roce 2010 začala také na českém pojistném trhu působit pojišťovna DR Leben, která za rok 2010 vykázkala předepsaného hrubé pojistné jednorázově placeného ŽP ve výši 5,2 mil. Kč.

Meziroční pohyby jsou významné. Klíčové je, jak se té které pojišťovně podaří nastavit produkty v konkurenci se spořicími produkty ostatních finančních institucí.

Pro pojistný trh je příznivá zpráva v tom, že po mírném propadu pojistného v roce 2008 došlo v roce 2009 k zajímavému růstu, který pokračoval až do roku 2010.

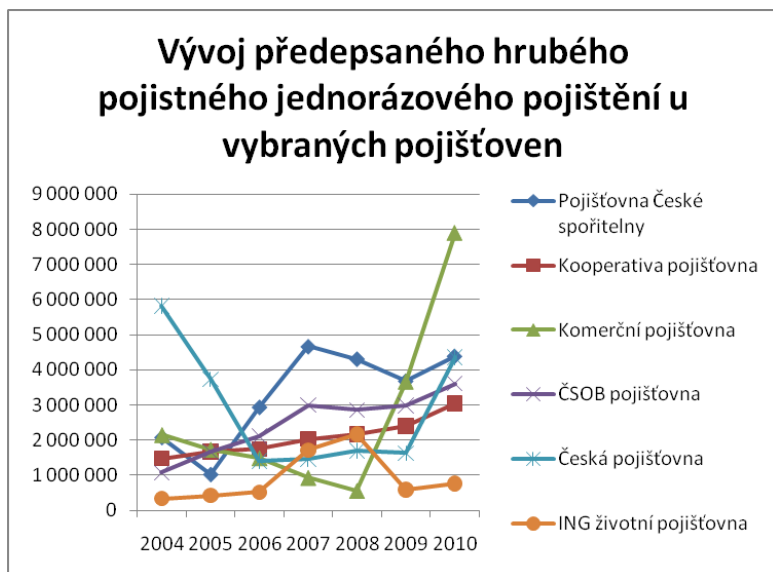

Obrázek 10: Porovnání vývoje předepsaného pojistného ŽP jednorázově placeného v letech 2009 a 2010 u vybraných pojišťoven (v tis. Kč)

Zdroj: ČAP

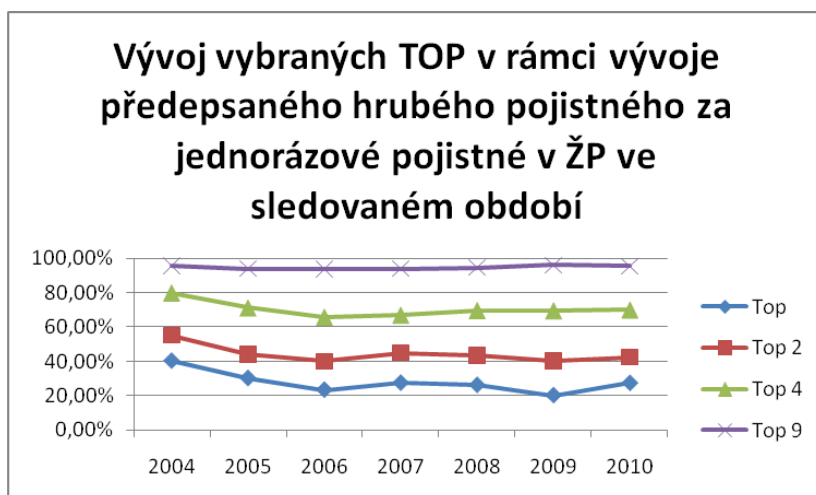
Obrázek znázorňuje nejvýznamnější změny na trhu jednorázového pojistného. V roce 2010 zaznamenaly nárůsty všechny pojišťovny na trhu. Nejvýraznější nárůst zaznamenala Komerční pojišťovna.

Bankovní domy mohou při prodeji tohoto pojištění využít informací o zákazníkovi, o jeho stavech účtů a znají a lépe rozumějí klientům v nakládání s již existujícími úsporami, které maturují v jiných produktech. Jejich pozice v tomto druhu pojištění proto není překvapující.

Obrázek 11

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

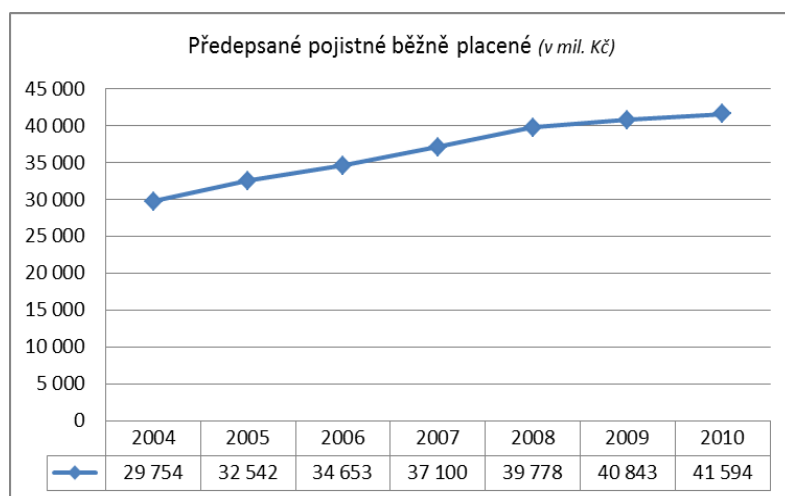

Obrázek 12: Vývoj TOP, TOP 2, TOP 4 a TOP 9 ve sledovaném období

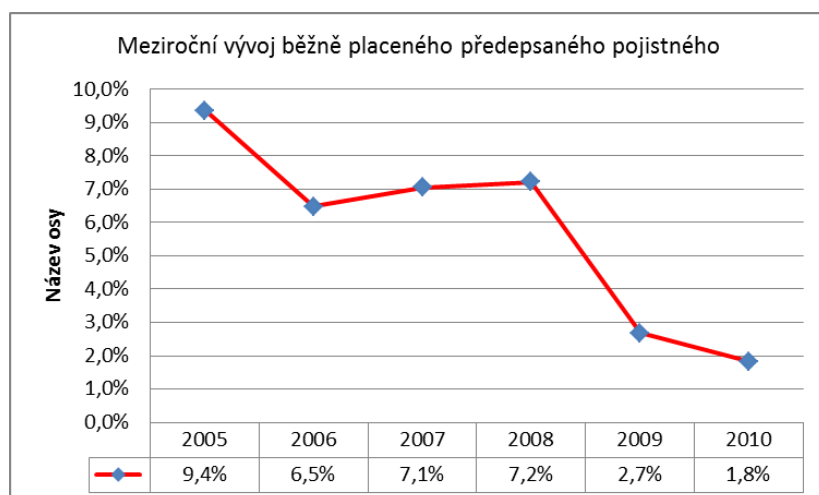
Zdroj: ČAP, vlastní výpočty a zpracování

3.2.2 Pojištění za běžně placené pojistné

Růst předepsaného pojistného za běžně placené produkty se od roku 2009 výrazně snižuje. V roce 2010 dosáhl pouhých 1,8%. Význam produktů za běžně placené pojistné je přitom spojen s krytím rizika a tvorbou dlouhodobých finančních rezerv s prvky pojistné ochrany. Dlouhodobé spořicí produkty mají významnou konkurenci v jiných spořicí produktech (podílové listy, termínované vklady, akcie, komodity). Pro klienty je rozhodující výnos. Řada klientů kombinuje jiné spořicí produkty s rizikovými produkty pojištěn. Pro pojišťovny je do budoucna důležité najít správný poměr mezi cenou a hodnotou produktu pro klienta a mezi cenou produktu a ziskovou marží (viz kapitola 2.2)

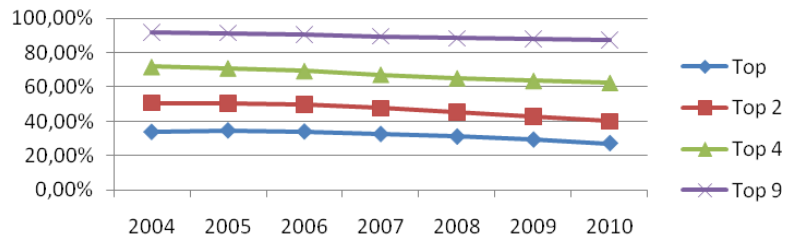

Obrázek 13: Vývoj běžně placeného předepsaného pojistného ve sledovaném období
Zdroj: ČAP

Obrázek 14: Meziroční vývoj běžně placeného předepsaného pojistného ve sledovaném období
Zdroj: ČAP

Vývoj vybraných TOP v rámci vývoje předepsaného hrubého pojistného za běžné pojistné v ŽP ve sledovaném období

Obrázek 15: Vývoj TOP, TOP 2, TOP 4 a TOP 9 ve sledovaném období
Zdroj: ČAP, vlastní výpočty a zpracování

Pořadí pojišťoven podle podílu na trhu v běžně placeném pojištění

(řazeno podle předepsaného pojistného v roce 2010)

Trhu dominuje Česká pojišťovna, jejíž tržby z tohoto pojištění jsou více než dvojnásobné, než v pořadí druhé Kooperativy pojišťovny.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká pojišťovna	10 073 703	11 284 432	11 799 250	12 101 108	12 363 759	11 971 475	11 305 733
Kooperativa pojišťovna	3 987 255	4 366 670	4 528 896	4 871 238	5 242 911	5 292 956	5 319 328
ING životní pojišťovna	4 992 189	5 174 412	5 422 803	5 550 972	5 743 474	5 566 772	5 206 211
Pojišťovna České spořitelny	1 190 540	1 424 288	1 467 740	1 732 910	2 280 544	3 173 196	4 126 728
ČSOB pojišťovna	2 317 965	2 289 611	2 328 502	2 428 060	2 566 587	2 587 516	2 681 896
Generali pojišťovna	981 396	1 242 414	1 587 414	1 925 985	2 247 899	2 433 536	2 536 805
Allianz pojišťovna	1 444 431	1 548 322	1 629 627	1 701 976	1 800 089	1 826 195	1 870 938
Amcico AIG life	1 479 620	1 606 659	1 658 359	1 704 111	1 747 823	1 771 597	1 752 570
AXA životní pojišťovna	780 008	797 692	852 131	1 168 353	1 160 293	1 357 824	1 541 031
Uniq pojišťovna	486 435	590 100	788 318	1 029 170	1 099 766	1 107 218	1 124 404
Česká podnikatelská pojišťovna	556 584	592 636	614 127	669 928	780 987	952 468	1 107 335
Aviva pojišťovna	411 903	474 230	529 646	596 494	681 282	727 754	793 906
Komerční pojišťovna	652 131	695 354	878 898	952 668	897 714	888 892	793 750
Aegon životní pojišťovna	0	0	53 121	99 503	256 014	491 612	686 863
Pojišťovna Cardif	96 260	127 221	169 814	203 395	234 842	247 103	273 621
Wüstenrot životní pojišťovna	155 960	161 596	172 998	191 609	221 880	236 561	228 674
Victoria Volksbanken pojišťovna	130 893	150 138	156 493	164 386	183 411	198 581	214 050
DR Leben							30 043
Hasičská vzájemná pojišťovna	16 591	16 196	15 072	8 309	13 008	11 846	10 593
MAXIMA pojišťovna					968	928	780
Celkem	29 753 864	32 541 971	34 653 209	37 100 175	39 523 251	40 844 030	41 607 269

Tabulka 18: Pořadí pojišťoven podle předepsaného pojistného v běžně placeném ŽP (v mil. Kč) řazeno dle roku 2010

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Podíváme-li se na trh z hlediska participace jednotlivých subjektů na přírůstku trhu (viz tabulka 17), dostáváme jiný pohled úspěšnosti. V roce 2010 došlo k nárůstu předepsaného pojistného v běžně placeném pojistném o více než 750 mld. Kč. Další prostor pro změny podílů na trhu vytvořily pojišťovny, kterým předepsané pojistné meziročně pokleslo. Tyto pojišťovny „uvolnily“ více než 1 mld. Kč.

Na růstu a změnách na trhu nejvíce participovala Pojišťovna České spořitelny, u které byl nárůst předepsaného hrubého pojistného za běžně placené pojistné o více než 950 mil. Kč. Nejvíce meziročně ztratila Česká pojišťovna (více než 650 mil. Kč).

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojišťovna České spořitelny	8,38%	2,06%	10,84%	22,60%	67,59%	124,93%
Aegon životní pojišťovna	0,00%	2,52%	1,90%	6,46%	17,84%	25,58%
AXA životní pojišťovna	0,63%	2,58%	12,92%	-0,33%	14,96%	24,00%
Česká podnikatelská pojišťovna	1,29%	1,02%	2,28%	4,58%	12,98%	20,29%
Generali pojišťovna	9,36%	16,34%	13,84%	13,29%	14,06%	13,53%
ČSOB pojišťovna	-1,02%	1,84%	4,07%	5,72%	1,58%	12,37%
Aviva pojišťovna	2,24%	2,62%	2,73%	3,50%	3,52%	8,67%
Allianz pojišťovna	3,73%	3,85%	2,96%	4,05%	1,98%	5,86%
DR Leben						3,94%
Pojišťovna Cardif	1,11%	2,02%	1,37%	1,30%	0,93%	3,47%
Kooperativa pojišťovna	13,61%	7,68%	13,99%	15,34%	3,79%	3,46%
Uniq pojišťovna	3,72%	9,39%	9,84%	2,91%	0,56%	2,25%
Victoria Volksbanken pojišťovna	0,69%	0,30%	0,32%	0,79%	1,15%	2,03%
MAXIMA pojišťovna	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,00%	-0,02%
Hasičská vzájemná pojišťovna	-0,01%	-0,05%	-0,28%	0,19%	-0,09%	-0,16%
Wüstenrot životní pojišťovna	0,20%	0,54%	0,76%	1,25%	1,11%	-1,03%
Amcico AIG life	4,56%	2,45%	1,87%	1,80%	1,80%	-2,49%
Komerční pojišťovna	1,55%	8,69%	3,01%	-2,27%	-0,67%	-12,47%
ING životní pojišťovna	6,54%	11,77%	5,24%	7,94%	-13,38%	-47,24%
Česká pojišťovna	43,42%	24,38%	12,34%	10,84%	-29,70%	-87,23%

Tabulka 19: Podíl pojišťoven na přírůstku trhu běžně placeného ŽP (řazeno dle roku 2010)

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP a výročních zpráv pojišťoven

3.2.3 Analýza pojištění za jednorázové pojistné

Celkový vývoj jednorázového pojistného je velmi zajímavý. Pojistné absolutně roste, ovšem vcelku nepravidelně. Po celkem stabilním vývoji v období od roku 2005 do třetího čtvrtletí roku 2007 přichází etapa turbulentních výkyvů. Zatímco v rámci prvního zmíněného období je variační rozpětí 1 274 380 Kč a výběrová směrodatná odchylka činí 472 188 Kč, pak v druhém intervalu se jedná o rozpětí 4 480 490 Kč a kvadratickou chybu 1 492 200 Kč. Celkově je relativní variabilita vyjádřená pomocí variačního koeficientu ve výši 32,59 %.

Obrázek 16: Vývoj jednorázově placeného pojistného na životní pojištění v období 1.Q/2005 - 1.Q/2010

Zdroj: Vlastní modelace

3.2.4 Sezónní dekompozice

Jelikož výkyvy v jednorázově placeném pojistném jsou v průběhu roku vysoké, byla provedena sezónní dekompozice časové řady jednorázového pojistného. Ze čtvrtletních údajů byla kvantifikována nejen sezónní složka, ale zároveň pomocí čtyřčlenných centrovaných klouzavých průměrů i složka trendová.

V prvním pololetí roku se pojistné pohybuje pouze velice mírně pod normálem, ovšem ve třetím čtvrtletí je v průměru již téměř o 20 % nižší než dlouhodobý normál, což absolutně znamená 717 899 Kč. V posledním čtvrtletí je výběr naopak o více než 25 % vyšší, což znamená 1 018 960 Kč. Údaje shrnuje následující tabulka.

	Sezónní index	Sezónní rozdíl
1. čtvrtletí	95,1448	-176 878
2. čtvrtletí	97,1445	-124 182
3. čtvrtletí	81,8752	-717 899
4. čtvrtletí	125,8360	1 018 960

*Tabulka 20: Sezónní indexy a rozdíly jednorázově placeného pojistného na životní pojištění
Zdroj: vlastní modelace*

Trendová složka se při vyjádření pomocí klouzavých průměrů jeví úplně jinak, než kdybychom zvolili například trend lineární. Opět se potvrzuje úvodní tvrzení, že vývoj by byl vcelku stabilní, nebýt roku 2008, kdy je zřetelná stagnace či spíše mírný pokles v tomto druhu pojištění. Od roku 2009 výběr jednorázově placeného pojistného opět značně roste.

Obrázek 17: Trendová složka jednorázově placeného pojistného za sledované období
Zdroj: vlastní modelace

3.2.5 Vztah k úrokovým sazbám

V případě jednorázově placeného pojistného je možná úvaha o propojení jeho výběru s výší úrokových sazeb v ekonomice. Pro ověření tohoto předpokladu bylo zvoleno metody regresní analýzy. Za úrokovou sazbu byla vybrána dvoutýdenní repo sazba České národní banky, od které se odvíjejí i zbývající významné úrokové sazby.

Výsledek analýzy ukázal, že hypotéza o determinaci vybraného jednorázově placeného pojistného na úrokové sazbě v ekonomice nebyla prokázána. Tato hypotéza nebyla potvrzena ani na hladině významnosti 60 %.

	Součet čtverců	Stupně volnosti	Průměr čtverců	F-test	Hladina významnosti
Model	473280000000	1	473280000000	0,27	0,61
Reziduální	33103900000000	19	1742310000000		
Celkem	33577200000000	20			

Tabulka 21: Analýza rozptylu pro vybraný regresní model
Zdroj: vlastní zpracování

3.2.6 Vztah k pojištění vkladů

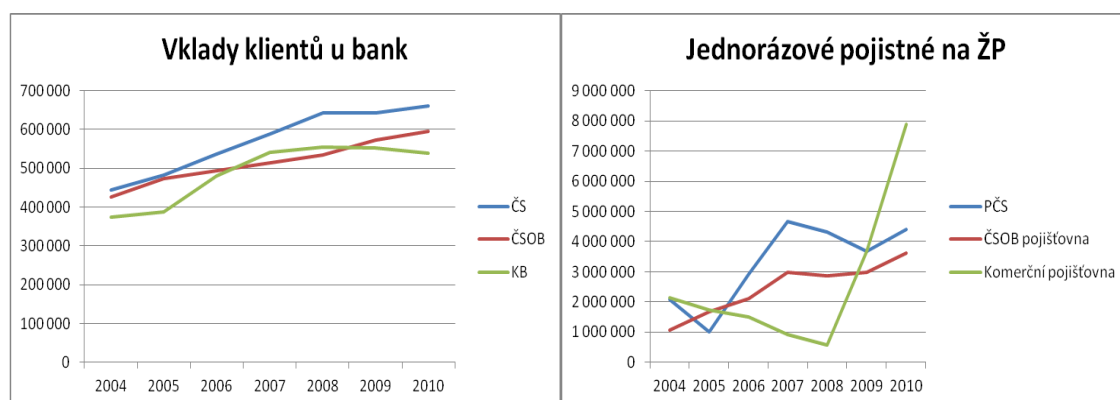
Dalším možným faktorem se jeví povinné pojištění vkladů v bankách. Jelikož na jednorázovém pojištění nejvíce v posledních letech profitovaly bankovní pojišťovny, může jejich pozice vycházet

nejenom z cross-sellingu svých produktů, ale i ze strategie vyvázat svá depozita ze zmíněného institutu pojištění (a tím ušetřit náklady na tento instrument).

K analýze byly zvoleny tři největší pojišťovny, které jsou ve skupině velkých bankovních institucí – České spořitelny, Komerční banky a Československé obchodní banky. Následující tabulka a graf zobrazuje vývoj vkladů klientů a jednorázového pojistného.

Vklady klientů u bank (tis. Kč)							
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ČS	444 771	481 556	537 487	588 526	642 504	643 420	661 074
ČSOB	425 858	472 431	494 637	513 254	534 686	573 147	596 079
KB	373 371	388 431	481 294	540 229	554 570	551 809	538 051
Jednorázově placené pojistné na životní pojištění (tis. Kč)							
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PČS	2 075 034	1 016 052	2 935 944	4 667 966	4 312 619	3 682 617	4 393 026
ČSOB pojišťovna	1 070 835	1 668 991	2 103 813	2 992 747	2 855 216	2 976 860	3 608 747
Komerční pojišťovna	2 152 506	1 735 666	1 493 461	934 202	563 792	3 669 481	7 895 510

Tabulka 22: Vklady klientů u vybraných bank a jednorázově placené pojistné životního pojištění vybraných pojišťoven
Zdroj: výroční zprávy vybraných bank a ČAP

Obrázek 18: Vklady klientů u vybraných bank
Zdroj: výroční zprávy vybraných bank

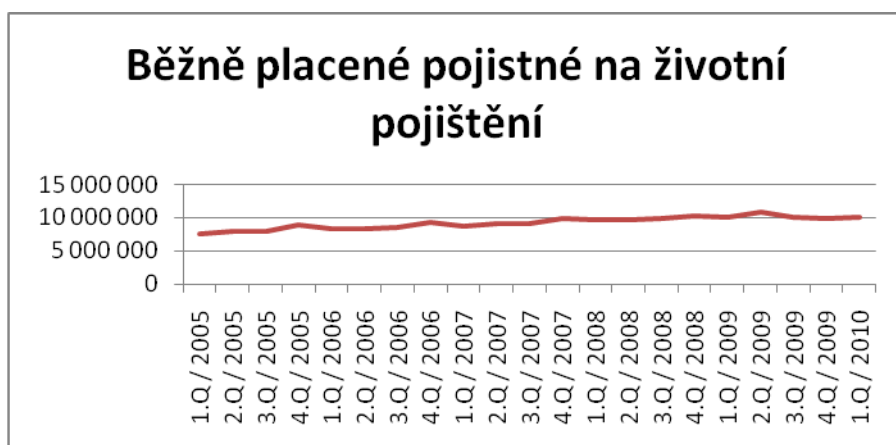
Obrázek 19: Jednorázově placené pojistné na ŽP
Zdroj: ČAP

Již z vývoje uvedených ukazatelů je patrné, že tato hypotézu nejspíše nebude pravdivá. Bankovní vklady mají tendenci stále růst, zatímco vývoj jednorázového pojistného je velice fluktuující. Pro přesnější posouzení byla opět provedena regresní analýza u všech tří vybraných institucí.

Výsledek je poměrně zajímavý. Zatímco u České spořitelny a ČSOB vývoj vkladů a pojistného silně koreluje (korelační koeficienty 0,85 a 0,95 na 5% hladině významnosti), u Komerční banky je vývoj pojistného nezávislý na vývoji bankovních vkladů. Lze tedy tvrdit, že u prvních dvou jmenovaných bank kopíruje příznivý vývoj v bankovní instituci situaci v pojišťovně (a vice versa, jelikož analytická metoda zkoumá obousměrné vazby). Každopádně hypotéza o strategii přesunu části vkladů mimo povinné pojištění s cílem ušetřit prostředky se nepotvrdila.

3.2.6 Běžně placené pojistné

Běžně placené pojistné oproti svému protějšku naopak vykazuje vcelku stabilní vývoj. Ačkoliv jsou variační rozpětí i výběrová směrodatná odchylka absolutně poměrně vysoké (3 197 740 Kč, resp. 895 880 Kč), tak relativně se nejedná o příliš velké výkyvy. Variační koeficient za sledované období dosáhl pouze 9,68 %.

Obrázek 20: Vývoj běžně placeného pojistného na životní pojištění v období 1.Q/2005 –1.Q/2010
Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

3.2.7 Sezónní dekompozice

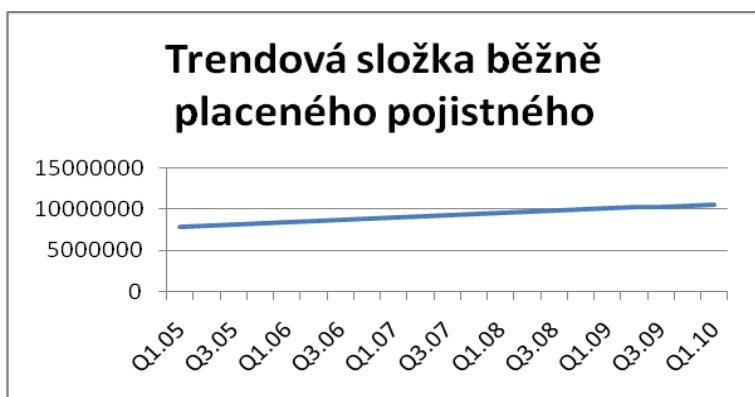
Z hlediska sezónnosti časová řada běžně placeného pojistného také nevykazuje příliš vysoké hodnoty oproti pojistnému jednorázovému. Za pomoci stejné metodiky jako u pojištění jednorázově placeného byly zjištěny následující údaje.

	Sezónní index	Sezónní rozdíl
1. čtvrtletí	97,9212	-197 610
2. čtvrtletí	99,8021	-3 835
3. čtvrtletí	97,8755	-191 692
4. čtvrtletí	104,4010	393 137

Tabulka 21: Sezónní indexy a rozdíly běžně placeného pojistného na životní pojištění
Zdroj: vlastní zpracování

Jak je zřejmé dochází k určitému navýšení tržeb v posledním čtvrtletí roku. Toto zvýšení však není nijak výrazné a dosahuje průměrně pouhých 4,4 %, což absolutně představuje o 393 137 Kč vyšší výběr oproti dlouhodobému normálu.

Trendovou složku pak můžeme opět vyjádřit pomocí čtyřčlenných centrovaných klouzavých průměrů. Na následujícím obrázku je možné vidět, že pojistné kontinuálně roste až do prvního čtvrtletí roku 2009. Od tohoto období zaznamenává mírný pokles.

Obrázek 22: Trendová složka běžně placeného pojistného za sledované období (klouzavé průměry)
Zdroj:vlastní zpracování

K vystižení trendu je však vhodný i klasický lineární model, který vystihuje danou časovou řadu z téměř 85 %. Ačkoliv i jiné trendové funkce vykazují vysokou hodnotu indexu determinace, lze považovat lineární funkci za nejvhodnější. Je zřejmé, že tento model předpokládá stálý nárůst vybraného pojistného.

Obrázek 23: Trendová složka běžně placeného pojistného za sledované období (lineární trend)
Zdroj:vlastní zpracování

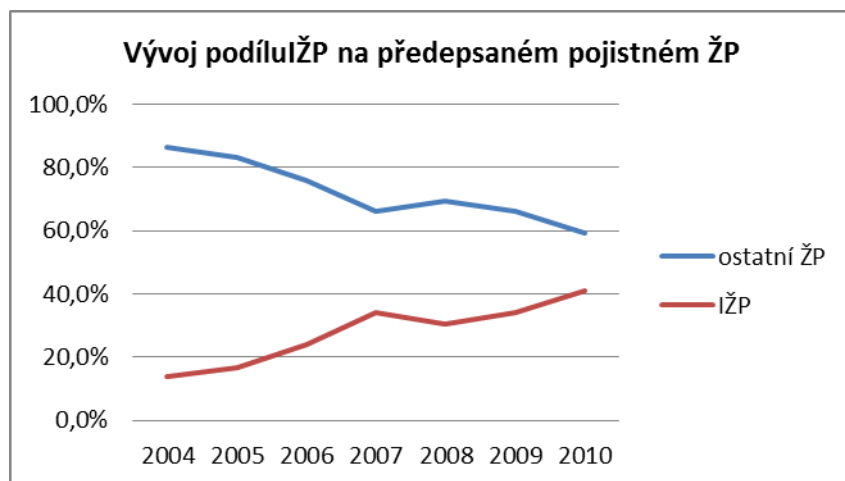
3.2.8 Investiční životní pojištění

Fenoménem nového tisíciletí je rozvoj investičního pojištění, tedy pojištění, u kterého investiční riziko nese pojistník. Pojistné z tohoto typu pojištění, až na výkyv v krizovém roce 2008 roste, v roce 2010 o více než 40 %. Konstrukce investičních produktů za běžně placené pojistné dává klientům možnosti pracovat se skladbou pojištěných rizik, v investiční složce (vztahuje se k pojištění pro případ dožití) mají klienti možnost svým rozhodnutím ovlivnit očekávaný výnos (nesou však riziko ztráty, v případě negativního vývoje zvolených aktiv).

U pojištění za jednorázové pojistné nabízejí pojišťovny v mnoha případech atraktivní zhodnocení na střednědobé pojištění (5 –10 let). V produktech za jednorázové pojistné však bývá riziková složka potlačována na velmi nízké pojistné částky.

Je třeba podotknout, že růst přeepsaného pojistného generuje významnou mírou pojištěné za jednorázové pojistné. Z hlediska budoucího rozvoje trhu je otázkou, zda jednorázové prodeje

budou v budoucnu, v konkurenci ostatních finančních produktů zaměřených na úspory obyvatel, budou pojišťovny tento výsledek opakovat.

Obrázek 24: Vývoj podílu předepsaného pojistného za IŽP na předepsaném pojistném za ŽP
Zdroj: Výroční zprávy

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2010
Předepsané pojistné	6 052	7 515	11 336	18 390	17 704	21 398	30 082
Meziroční vývoj		24,2%	50,8%	62,2%	-3,7%	20,9%	40,6%

Tabulka 24: vývoj předepsaného pojistného za investiční pojištění (v mil. Kč)
Zdroj: vlastní zpracování z výročních zpráv pojišťoven

S rozvojem IŽP roste technická rezerva na závazky z pojištění, v nichž nese riziko pojistník (tabulka 25).

rok	2007	2008	2009	2010
technická rezerva IŽP	35 788	37 204	58 020	75 544
meziroční vývoj		4,0%	56,0%	30,2%

Tabulka 25: Vývoj stavu technických rezerv z pojištění, v nichž nese riziko pojistník (v mil. Kč)
Zdroj: Výroční zprávy

Mění se i podíl mezi technickou rezervou životních pojištění, u které leží riziko na pojistiteli a technickou rezervou z pojištění, v nichž nese riziko pojistník.

rok	2007	2008	2009	2010
technická rezerva ŽP	160 665	165 563	169 410	177 196
technická rezerva IŽP	35 788	37 204	58 020	75 544
poměr rezervy IŽP k rezervě ŽP	18,2%	18,3%	25,5%	29,9%

Tabulka 26: Vztah technických rezerv IŽP k ŽP (v mil. Kč)
Zdroj: Výroční zprávy

Pojišťovny pozvolna přesouvají investiční riziko na klienty. Na jedné straně se zříkají možnosti vytvoření zisku z investice, na straně druhé generují zisk z poplatků, kterým je investiční životní pojištění zatíženo. Je třeba podotknout, že pojišťovny klientům nabízejí aktiva, podílové, akciové či komoditní fondy, které jsou ve správě jejich finanční skupiny.

Při konstrukci produktů zastávají pojišťovny rozdílné strategie při využití investičního životního pojištění (viz tabulka č. 27)). Aviva, AXA a Aegon generují předepsané pojistné z více než devadesáti procent z investičních produktů. Komerční pojišťovna masivně posiluje podíl investičních produktů, zatímco Pojišťovna České spořitelny podíl významně snižuje.

Společnost	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aviva pojišťovna	97,0%	96,3%	93,1%	95,3%	98,4%	100,0%	100,0%
AXA životní pojišťovna	47,7%	63,5%	64,3%	76,0%	76,2%	86,6%	94,7%
Aegon životní pojišťovna	0,0%	0,0%	95,7%	94,8%	92,7%	92,5%	94,3%
Generali pojišťovna	27,8%	35,6%	47,0%	56,7%	59,5%	63,4%	64,4%
Allianz pojišťovna	21,0%	27,5%	36,4%	49,8%	48,7%	60,1%	59,9%
ČSOB pojišťovna	9,2%	28,7%	34,6%	40,5%	40,6%	45,8%	56,5%
ING životní pojišťovna	34,7%	39,0%	43,1%	56,5%	61,1%	49,6%	54,2%
Komerční pojišťovna	0,0%	0,0%	0,1%	7,2%	31,8%	35,9%	43,5%
Uniq pojišťovna	0,2%	4,3%	18,3%	32,1%	33,9%	37,7%	42,8%
Kooperativa pojišťovna	0,1%	0,3%	5,1%	18,3%	19,7%	26,7%	35,9%
Česká podnikatelská pojišťovna	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	10,3%	20,4%	29,5%
Česká pojišťovna	0,3%	0,7%	2,6%	9,3%	8,9%	9,5%	26,2%
Victoria Volksbanken pojišťovna	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	12,6%	24,9%
Amcico Meta life	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%	10,5%	16,2%	24,3%
Pojišťovna České spořitelny	63,3%	53,1%	68,2%	60,7%	14,2%	24,7%	14,0%
Wüstenrot životní pojišťovna	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	20,3%	15,9%	10,4%
Hasičská pojišťovna	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pojišťovna Cardif	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem	13,7%	16,7%	24,0%	34,0%	30,5%	34,0%	40,9%

Tabulka 27: Podíl předepsaného pojistného za IŽP a předepsaného pojistného za ŽP (v %)

Zdroj: Výroční zprávy

Pořadí pojišťoven na trhu investičního pojištění podle předepsaného pojistného (řazeno podle výsledků roku 2010)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká pojišťovna	47	107	343	1 265	1 254	1 293	4 109
Komerční pojišťovna	0	0	3	136	543	1 636	3 782
ČSOB pojišťovna	311	1 137	1 534	2 197	2 203	2 547	3 554
ING životní pojišťovna	1 845	2 182	2 557	4 103	4 825	3 046	3 239
Kooperativa pojišťovna	7	20	320	1 264	1 461	2 056	2 996
AXA životní pojišťovna ¹⁾	538	946	945	1 448	1 123	1 811	2 441
Allianz pojišťovna	358	527	781	1 298	1 302	1 795	2 170
Generali pojišťovna	340	554	924	1 341	1 547	1 637	1 826
Pojišťovna České spořitelny	2 067	1 296	3 003	3 888	938	1 694	1 190
Aviva životní pojišťovna	536	718	675	751	869	797	967
Aegon životní pojišťovna	0	0	96	221	304	621	866
Česká podnikatelská pojišťovna	0	0	0	31	145	343	551
Uniq pojišťovna	1	27	155	355	400	451	535
Amcico Meta Life	0	0	0	82	197	300	461
Wüstenrot životní pojišťovna	0	0	0	9	52	46	45

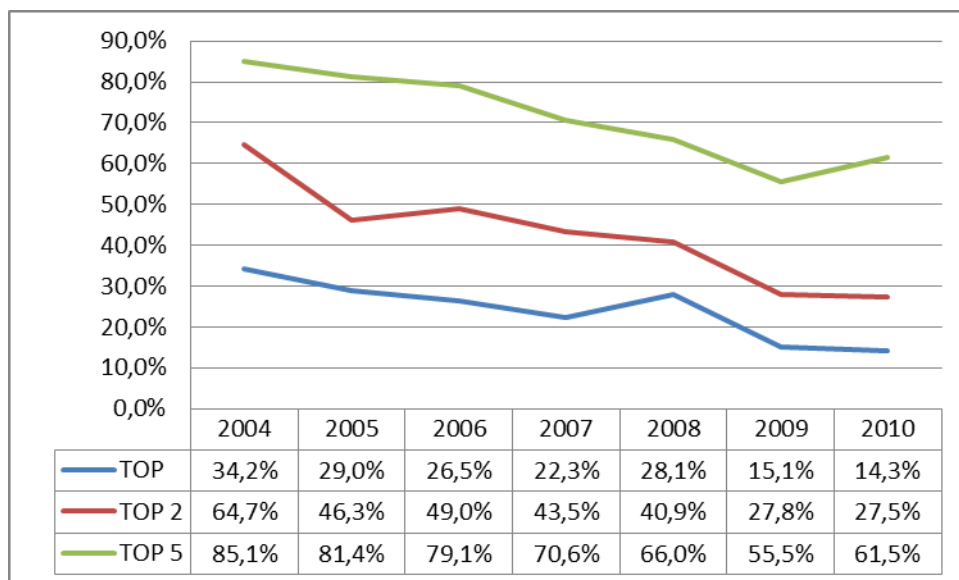
Tabulka 28: Předepsané pojistné v produktech IŽP (v mil. Kč)

Zdroj: Výroční zprávy

1) pojišťovna vykazuje výsledky za ČR a SR, vykázané pojistné bylo rozděleno poměrem, který byl vypočten z hlášených výsledků ČAP a SAP

Trh IŽP má nového leadera, Česká pojišťovna se prosadila na první místo zejména díky úspěšnému prodeji produktu Garance za jednorázové pojistné. Změny v pořadí jsou velké a jsou podporovány změnami produktů za jednorázové pojistné.

Trh, i přes drobné meziroční výkyvy dekoncentruje a vedoucí pojistitel klesl již pod 15 %.

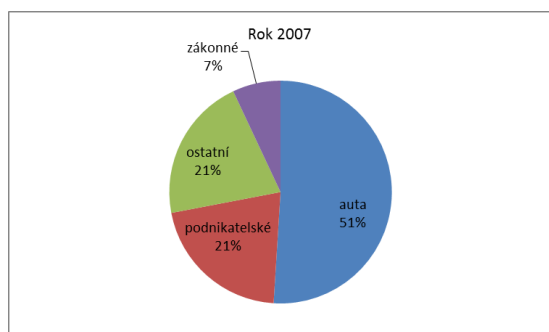
Obrázek 25: Vývoj kumulovaných tržních podílů v předepsaném pojistném Investičního pojištění
Zdroj: Výroční zprávy

Poznámka: I v této, již třetí analýze musíme upozornit na skutečnost, že Investiční pojištění je spojeno s vyšší nákladovostí pro klienty, která se skrývá v ne příliš přehledné struktuře poplatků jednotlivých pojišťoven. Existenci poplatků překrývá modelované očekávané zhodnocení vložených prostředků do pojištění. Je otázkou, do jaké míry si klienti uvědomují nezávaznost kalkulací při prodeji a skutečnost, že nesou investiční riziko.

4. Trh neživotního pojištění

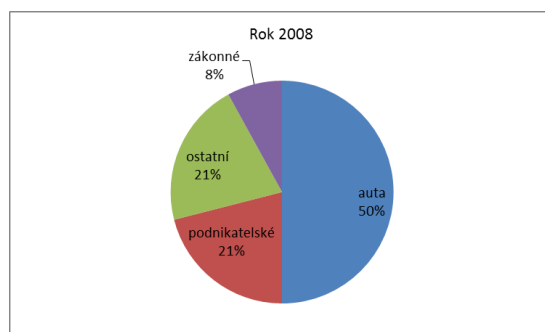
Neživotní pojištění je určováno třemi klíčovými skupinami. Pojištěním motorových vozidel, pojištění podnikatelských rizik a personálním pojištěním. Specifikum českého trhu je zákonné pojištění odpovědnosti za škody způsobené pracovním úrazem a nemocí z povolání, jehož provozování stát zákonem svěřil pouze dvěma subjektům, České pojišťovně a pojišťovně Kooperativa, i když již existuje legislativa k převodu této aktivity do veřejného sektoru, stále není účinná, dochází tím k drobnému ovlivnění soutěžního prostředí na trhu, které, ale není významné co do číselného vyjádření pojistného, ale do jisté míry může rozhodovat o přístupu ke klientům, kterým vzniká povinnost platit pojistné. Pojišťovna Kooperativa se automaticky dozvídá o nových podnikatelích a může mít díky této informaci jisté výhody proti ostatním soutěžitelům.

Rozložení předepsaného pojistného do jednotlivých skupin je stabilní a nedochází k žádným změnám. To znamená, že vývoj předepsaného pojistného v neživotním pojištění je stabilní a není zásadně ovlivňován ději a změnami v jednotlivých segmentech, jako je například nemovitostní krize, krize prodeje motorových vozidel, podnikatelský boom a příchod zahraničních investic apod. V roce 2010 mírně oslabilo pojištění motorových vozidel a to zejména pod vlivem sílící konkurence a snižování cen v POV a zřejmě přispěla i skutečnost, že došlo ke snížení pořizovacích cen motorových vozidel.

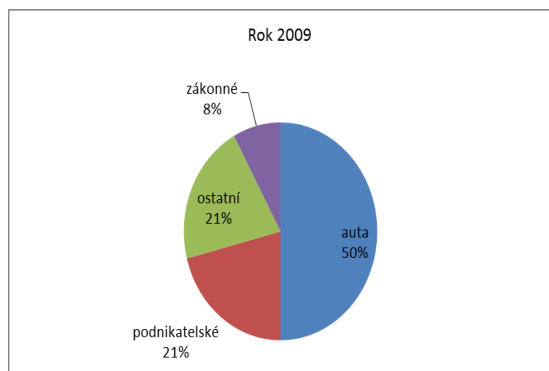
Obrázek 26

Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

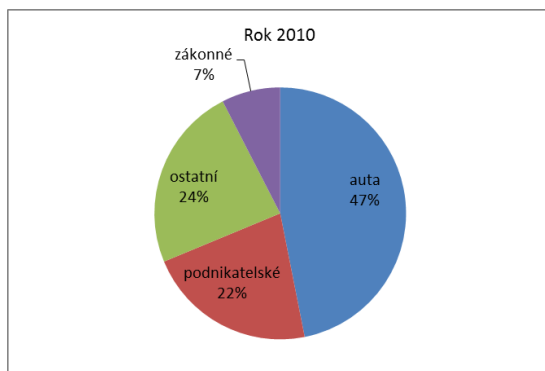
Obrázek 27

Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

Obrázek 28

Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

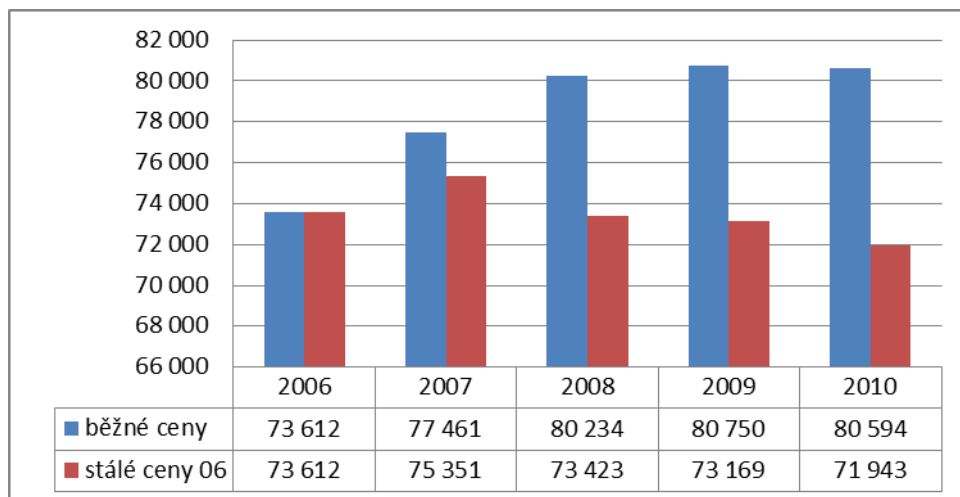

Obrázek 29

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů ČAP

4.1 Trh neživotního pojištění podle vývoje předepsaného pojistného

Z následujícího obrázku vyplývá, že trh neživotního pojištění go roku 2009 mírně rostl a v roce 2010 se meziročně zmenšil. Podíváme-li se však na jeho vývoj ve stálých cenách roku 2006 je vidět, že k poklesu došlo již v roce 2008, kdy pojistný trh nebyl s to reagovat na vyšší míru inflace. Rok 2009 pak znamenal stagnaci a v roce 2010 další pokles a trh se ve stálých cenách pohybuje pod úrovní roku 2006. Na poklesu pojistného trhu se nejvyšší mírou zasloužilo pojištění motorových vozidel.

Obrázek 30: Vývoj pojistného trhu (v mil. Kč)
Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

4.2 Pozice pojišťoven v neživotním pojištění

	Předepsané pojistné					Tržní podíl				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
Česká pojišťovna	26 460	26 241	26 329	24 404	22 743	35,9%	34,1%	32,8%	30,2%	28,2%
Kooperativa pojišťovna	21 155	22 110	23 318	23 296	22 538	28,7%	28,7%	29,0%	28,8%	28,0%
Allianz pojišťovna	7 231	6 990	7 188	7 258	7 030	9,8%	9,1%	9,0%	9,0%	8,7%
Generali pojišťovna	4 423	5 235	5 979	6 328	6 112	6,0%	6,8%	7,4%	7,8%	7,6%
Česká podnikatelská pojišťovna	3 262	3 536	4 025	4 508	4 519	4,4%	4,6%	5,0%	5,6%	5,6%
ČSOB pojišťovna	3 242	3 635	4 063	4 074	3 944	4,4%	4,7%	5,1%	5,0%	4,9%
Uniq pojišťovna	2 303	2 675	3 198	3 497	3 722	3,1%	3,5%	4,0%	4,3%	4,6%
EGAP	911	1 381	905	1 240	2 258	1,2%	1,8%	1,1%	1,5%	2,8%
Cardif	851	1 049	1 278	1 462	1 677	1,2%	1,4%	1,6%	1,8%	2,1%
Pojišťovna České spořitelny	24	53	87	107	683	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,8%
Triglav	433	545	693	712	676	0,6%	0,7%	0,9%	0,9%	0,8%
Slávia	64	96	190	286	658	0,1%	0,1%	0,2%	0,4%	0,8%
HDI	269	192	279	279	512	0,4%	0,2%	0,3%	0,3%	0,6%
PVZP	368	345	363	381	435	0,5%	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%
Česká pojišťovna ZDRAVÍ	190	206	296	356	382	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,5%
Maxima pojišťovna	0	0	191	208	367	0,0%	0,0%	0,2%	0,3%	0,5%
Hasičská vzájemná pojišťovna	323	327	387	530	326	0,4%	0,4%	0,5%	0,7%	0,4%
Wüstenrot pojišťovna	17	132	208	257	316	0,0%	0,2%	0,3%	0,3%	0,4%
Direct pojišťovna	0	0	0	228	295	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,4%
Komerční pojišťovna	283	324	322	266	292	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%	0,4%
Amico - Meta - Life	1 238	1 249	290	285	260	1,7%	1,6%	0,4%	0,4%	0,3%
DAS	219	244	265	259	254	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Evropská cestovní pojišťovna	207	253	268	236	218	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
AXA pojišťovna	57	59	61	117	165	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%
Victoria pojišťovna	80	77	104	119	144	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%
AXA životní pojišťovna	0	52	0	68	66	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%
Česká kancelář pojistitelů	0,8	0,5	0,9	0,4	0,4	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Tabulka 29: Vývoj tržních podílů podle předepsaného pojistného (dle tržního podílu v roce 2010, v mil. Kč)

Zdroj: Výroční zprávy

Z uvedených dat je zřejmé, že trh neživotního pojištění je stabilní, nedochází k posunům v pořadí mezi pojišťovnami. Zaujmout může pouze pokles České pojišťovny ve sledovaném období o více než 6 p.b. a skutečnost, že její pozici ohrožuje, i přes mírnou ztrátu (0,7 p.b.), pojišťovna Kooperativa.

Jak je již v textu několikrát zmíněno, na trhu existují dvě silné skupiny, Generali/PPF holding a VIG (Vienna Insurance Group). Na tyto skupiny je relevantní se dívat od roku 2007, kdy došlo k jejich konsolidaci.

	2007	2008	2009	2010	2010/2007
VIG	33,6%	34,1%	34,4%	34,4%	102,4%
Generali/PPF holding	41,5%	40,6%	38,5%	36,3%	87,4%
Ostatní	24,9%	25,3%	27,1%	29,3%	117,7%

Tabulka 30: Tržní podíl v neživotním pojištění

Zdroj: ČAP, vlastní zpracování

Je patrné, že déle působící skupina VIG se ve sledovaném období vyvíjela stabilně a ve sledovaném období mírně posilovala svůj tržní podíl. Generali/PPF holding každoročně ztrácí. Ostatní pojistitelé však mají proti dvěma vedoucím skupinám složitou úlohu. I přesto se jim daří postupně nabírat

na tržní síle a jejich tržní podíl se již blíží třiceti procentům a to i přesto, že dvě uvedené skupiny spolu participují na zákonném pojištění, které představuje 7% trhu neživotního pojištění.

4.3 Pojištění motorových vozidel

4.3.1 Úvod

Trh pojištění motorových vozidel je objektem velkého zájmu většiny pojistitelů. Příčinou je stálost poptávky po tomto druhu pojištění, ať již se jedná o tzv. povinné ručení (pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla) nebo pojištění havarijní. Naším cílem bylo zpracovat právě segment pojištění motorových vozidel a zjistit, zda je v něm konkrétně prodej pojištění determinován faktory vycházejícími z trhu osobních automobilů.

V rámci tohoto úkolu vycházíme z dat České asociace pojišťoven (ČAP), která sdružuje pojistitele působící na českém pojistném trhu. První dílčí téma naší analýzy se zabývá celkovou situací na českém pojistném trhu z hlediska ekonomické teorie. Jelikož z ČAP máme k dispozici některé údaje pouze v ročních intervalech, využili jsme metod deskriptivní statistiky za účelem porovnání konkurence v celém segmentu, ale i na pozicích lídrů trhu.

V druhé části analýzy byla naším cílem kvantifikace sezonní složky časových řad jednotlivých druhů pojištění. Zrušení monopolu České pojišťovny v pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, ale i další skutečnosti vedly k zcela nerovnoměrnému zájmu o pojištění v průběhu jednotlivých období v roce.

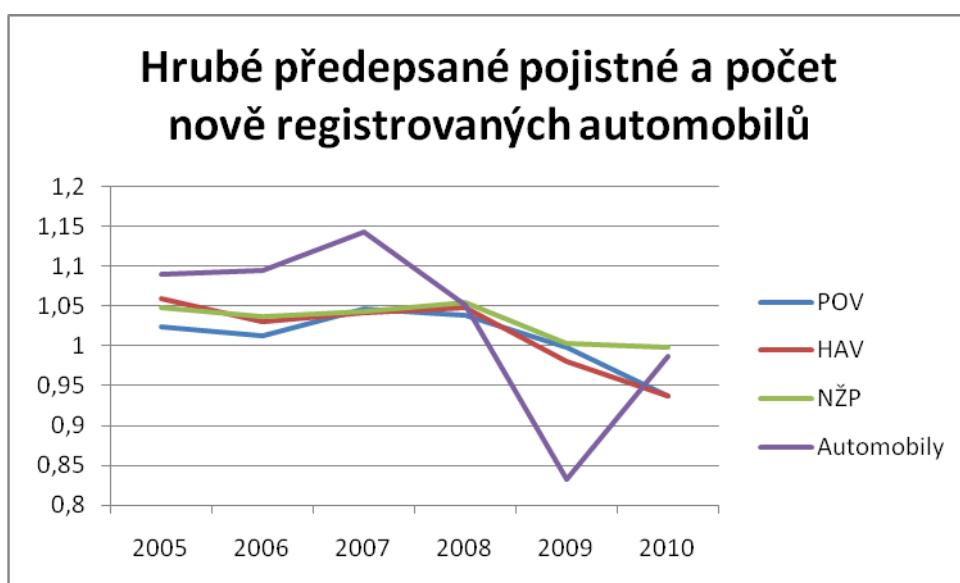
Poslední dílčí cíl navazuje na předchozí zjištění. Po kvantifikaci (a očištění) sezonních vlivů je třeba zjistit, zda je trh pojištění vázán na trh vozidel.

V této analýze jsme abstrahovali od inflačních vlivů na jednotlivé zkoumané veličiny.

4.3.2 Havarijní pojištění

4.3.2.1 Pohled na trh

Hrubé předepsané pojistné havarijního pojištění přibližně kopíruje vývoj celého trhu neživotního pojištění v období mezi roky 2004 a 2009. V roce 2009 začíná docházet k poklesu předepsaného pojistného, který výrazně pokračuje v roce 2010, kdy se oba segmenty pojištění vozidel (havarijní pojištění a povinné ručení) oddělují od celého trhu neživotního pojištění. Tento fakt můžeme přisuzovat mnoha faktorům, které vycházejí jak z pozic jednotlivých pojišťoven, tak celého trhu. Na následujícím grafu je zobrazen vývoj předepsaného pojistného a vývoj počtu nově registrovaných automobilů. Jednotlivé zkoumané vlivy budou popsány v následujících kapitolách.

Obrázek 31: Meziroční vývoj na trzích NŽP, povinného ručení, havarijního pojištění a osobních automobilů
Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

4.3.2.2 Poměrové ukazatele havarijního pojištění

Trh pojištění vozidel není ovlivněn jen situací na trhu s automobily, ale i obecnými podmínkami v České republice. V následující části jsou podobně jako u ostatních druhů pojištění rozebrány poměrové ukazatele havarijního pojištění vzhledem k socioekonomickým ukazatelům České republiky. Havarijní pojištění v posledním období vykazuje ve většině takovýchto ukazatelů pokles, který je zapříčiněn především stranou samotného nižšího předpisu než vývojem jeho relativních protějšků.

Pojistné na obyvatele

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	14 205 865	15 053 067	15 499 760	16 147 330	16 933 540	16 592 030	15 560 771
Počet obyvatel	10 206 923	10 234 092	10 266 646	10 322 689	10 429 692	10 491 492	10 517 247

ČR							
Pojistné na obyvatele (Kč)	1 391,79	1 470,87	1 509,72	1 564,26	1 623,59	1 581,47	1 479,55
Meziroční růst (%)	.	5,68%	2,64%	3,61%	3,79%	-2,59%	-6,45%

Tabulka 31: Havarijní pojištění vzhledem k počtu obyvatel ČR

Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojistné na obyvatele (Kč)	1391,79	1470,87	1509,72	1564,26	1623,59	1581,47	1479,55
Roční průměrná mzda (tis. Kč)	210	220	235	252	271	282	287
Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě (%)	0,66%	0,67%	0,64%	0,62%	0,60%	0,56%	0,52%

Tabulka 32: Havarijní pojištění vzhledem k mzdové úrovni ČR

Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Podíl pojistného na HDP

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	14 205 865	15 053 067	15 499 760	16 147 330	16 933 540	16 592 030	15 560 771
HDP (mld. Kč)	2 814,8	2 983,9	3 222,4	3 535,5	3 689	3 625,9	3 775,2
Podíl pojistného na HDP (%)	0,50%	0,50%	0,48%	0,46%	0,46%	0,46%	0,41%

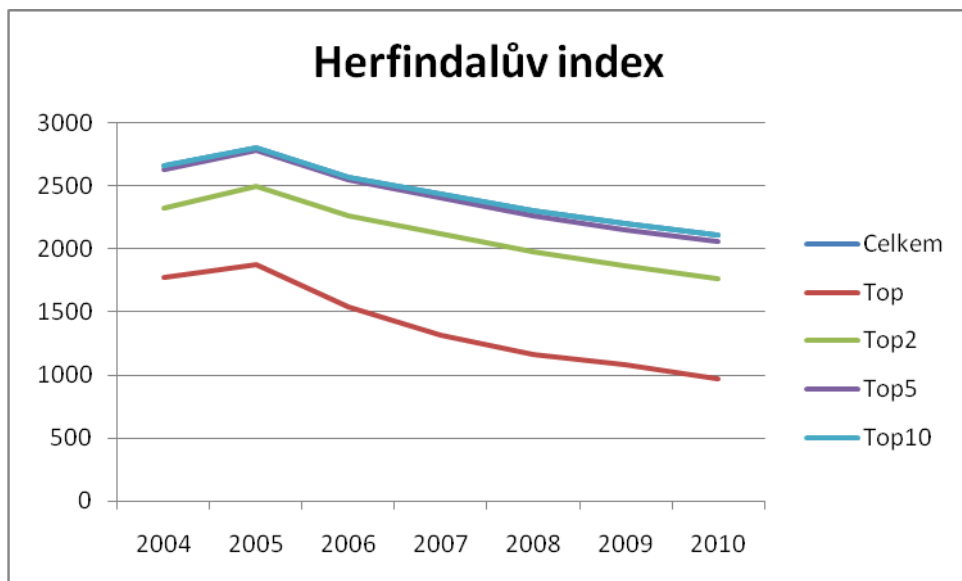
Tabulka 33: Havarijní pojištění vzhledem k HDP ČR

Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Podíl předepsaného pojistného na HDP, neboli pojištěnost v rámci daného segmentu, je považován za ukazatel vyspělosti trhu. V odvětví havarijního pojištění dochází k setrvalému poklesu tohoto ukazatele. Prvním důvodem je dobrý stav české ekonomiky v počátku sledovaného období. Produkt tedy rostl rychleji a pojistný trh dokázal držet tempo pouze v roce 2005. Na konci sledované časové řady sice již přichází vliv krize, ovšem vzhledem k inflaci se ukázalo, že havarijní pojištění skutečně nedosahuje dobrých výsledků. Z toho vyplývá absolutní pokles předepsaného pojistného v posledních dvou letech, který se odráží i v prudším poklesu ukazatele pojištěnosti.

4.3.2.3 Koncentrace v odvětví

V rámci konkrétní analýzy jsme se nejprve zabývali mikroekonomickými aspekty trhu havarijního pojištění. Koncentraci v odvětví jsme vystihli pomocí Herfindalova indexu. Z následujícího obrázku je patrný mírný nárůst indexu v roce 2005. Od roku 2006 však platí, že konkurence v odvětví se stále zvyšuje.

Obrázek 32: Koncentrace v odvětví havarijního pojištění
Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

Z hlediska jednotlivých pojišťoven nedochází k zásadním změnám v rozdělení trhu. Jak vypovídají celkové údaje, ztrácí vedoucí dvojka – Česká pojišťovna a Kooperativa. Naopak těmi, kdo výrazněji získávají jsou Česká podnikatelská pojišťovna a Uniqa. Relativně dobře si vedou i menší pojišťovny jako je Slavia a Direct, které mají přibližně dvojnásobný předpis roku 2009. Je zajímavé, že ztráta Kooperativy v absolutním předpisu pojistného není následována stejnou ztrátou v tržním podílu.

Pojišťovna	Předepsané pojistné		Absolutní diference (Kč)	Koeficient růstu
	2009	2010		
Allianz	2 264 999	2 148 535	-116 464	0,95
AXA	9 719	14 037	4 318	1,44
Česká pojišťovna	5 461 230	4 845 950	-615 280	0,89
Česká podnikatelská pojišťovna	668 560	751 283	82 724	1,12
ČSOB pojišťovna	1 010 324	866 673	-143 651	0,86
Direct	52 497	84 714	32 217	1,61
Generali	1 136 505	1 043 926	-92 579	0,92
Hasičská vzájemná pojišťovna	36 159	33 194	-2 965	0,92
Kooperativa	4 625 514	4 378 785	-246 729	0,95
Maxima	11 716	7 068	-4 648	0,60
Slavia	20 921	46 014	25 093	2,20
Triglav	137 066	124 267	-12 799	0,91
Uniqa	1 130 604	1 185 655	55 051	1,05
Wüstenrot	27 631	30 671	3 040	1,11
Celkem	16 593 444	15 560 772	-1 032 672	0,94

Tabulka 34: Změny v předepsaném pojistném na trhu havarijního pojištění v roce 2010
Zdroj: výroční zprávy ČAP

Pojišťovna	Tržní podíl		Absolutní diference (p.b.)
	2009	2010	
Allianz	13,65%	13,81%	0,16%
AXA	0,06%	0,09%	0,03%
Česká pojišťovna	32,91%	31,14%	-1,77%
Česká podnikatelská pojišťovna	4,03%	4,83%	0,80%
ČSOB pojišťovna	6,09%	5,57%	-0,52%
Direct	0,32%	0,54%	0,23%
Generali	6,85%	6,71%	-0,14%
Hasičská vzájemná pojišťovna	0,22%	0,21%	0,00%
Kooperativa	27,88%	28,14%	0,26%
Maxima	0,07%	0,05%	-0,03%
Slavia	0,13%	0,30%	0,17%
Triglav	0,83%	0,80%	-0,03%
Uniqa	6,81%	7,62%	0,81%
Wüstenrot	0,17%	0,20%	0,03%
Celkem	100,00%	100,00%	0,00%

Tabulka 35: Změny v tržním podílu havarijního pojištění v roce 2010

Zdroj: výroční zprávy ČAP

4.3.2.4 Pojistná plnění

Neméně důležitou oblastí pojištění je i jeho výdajová strana, tedy pojistná plnění. Jejich celková výše samozřejmě roste, což je dáno i rostoucím indexem cen. Rychleji však rostou i počty pojistných událostí, tudíž průměrné plnění vykazuje pokles. Následující tabulka shrnuje počty pojistných událostí i z vyplaceného pojistného plnění.

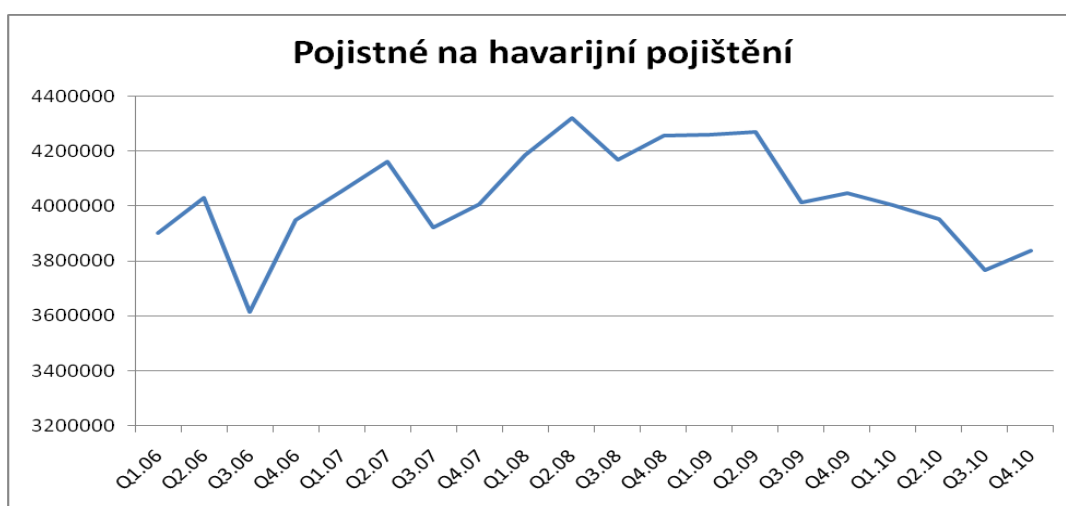
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vyplacené pojistné plnění celkem (tis. Kč)	9 417 224	9 251 558	9 706 240	9 564 789	10 186 129	10 269 195	11 130 314
Počet vyřízených pojistných událostí	265 257	269 600	293 810	301 360	330 478	346 628	405 382
Počet nevyřízených pojistných událostí	39 324	37 889	42 667	53 716	56 883	62 779	72 993
Průměrné plnění na pojistnou událost (účetní rok)	30 919	30 087	28 847	26 937	26 296	25 083	23 267

Tabulka 36: Pojistná plnění v havarijním pojištění

Zdroj: výroční zprávy ČAP

4.3.2.5 Sezonní dekompozice

V další části naší analýzy bude použito čtvrtletních údajů předepsaného pojistného na havarijní pojištění od 1. čtvrtletí roku 2006. V případě, že bychom neuvažovali o existenci sezonní složky, můžeme časovou řadu charakterizovat například lineárním trendem. Výsledek je však při takto variabilních datech velice nejasný a ukazuje na stagnaci tohoto druhu pojištění. K přesnější analýze časové řady však bude lepší, když trendovou složku kvantifikujeme za pomoci klouzavých čtyřčlenných centrovaných průměrů a provedeme sezonní dekompozici časové řady. Použijeme jak multiplikativního, tak i aditivního modelu pro vyčíslení relativních i absolutních sezonních vlivů.

Obrázek 33: Předepsané pojistné na havarijního pojištění (čtvrtletní údaje)

Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

Z hlediska sezónnosti pak vykazuje předepsané pojistné vyšší hodnoty v první polovině roku. Odchytky od normálu však nejsou příliš znatelné. Ve druhém čtvrtletí je pojistné průměrně o 2,46 % vyšší než je dlouhodobý normál, což v absolutních hodnotách představuje 100 133 000 Kč. Naopak nejnižší hodnoty jsou ve třetím čtvrtletí, a to přibližně o 4 % (tj. 142 130 000 Kč). Kompletní údaje jsou v následující tabulce. Oproti minulému roku je opět zřetelná tendence ke sblížení předpisů v jednotlivých čtvrtletích.

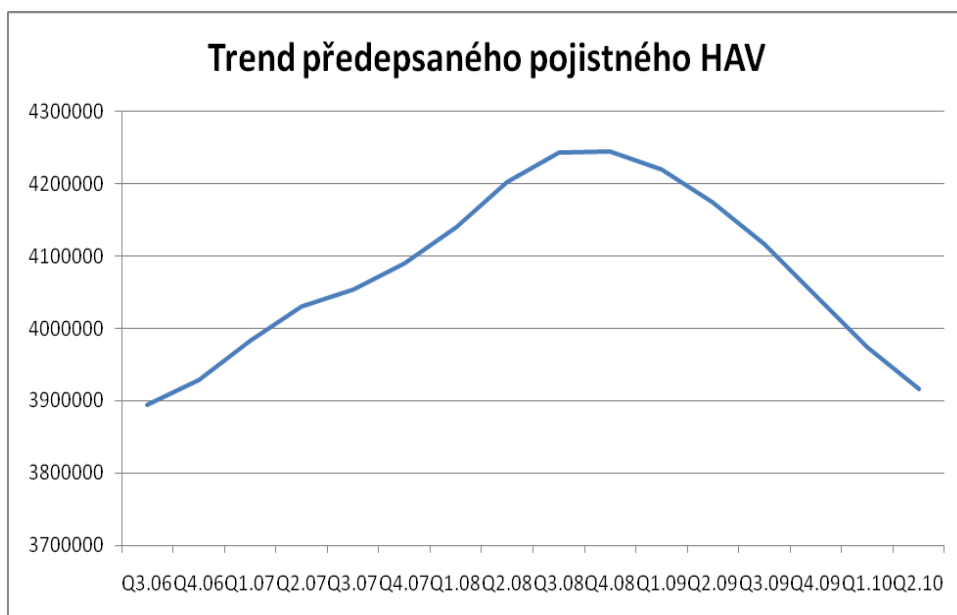
	Sezonní index	Sezonní rozdíl (v tis. Kč)
1. čtvrtletí	101,2530	50 184
2. čtvrtletí	102,4600	100 133
3. čtvrtletí	96,4668	-142 130
4. čtvrtletí	99,8205	-8 188

Tabulka 37: Sezonní indexy a rozdíly v předepsaném pojistném na havarijní pojištění

Zdroj: vlastní výpočet na základě údajů ČAP

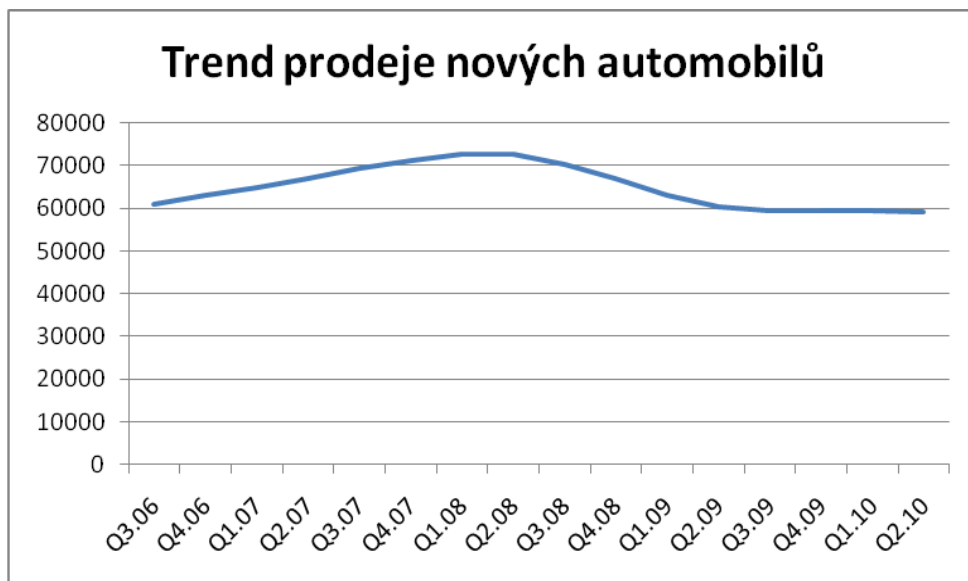
Po vymezení sezónní složky můžeme sledovat skutečný trend ve vývoji předepsaného pojistného, kde dochází k poklesu od začátku roku 2009. Je zajímavé v kontrastu s tímto pojištěním sledovat i trendy v prodeji nových vozidel (použita stejná metoda jako u havarijního pojištění). I zde se projevují sezónní vlivy, které ovšem nekorelují se stejným jevem u havarijního pojištění. Obecný předpoklad o závislosti havarijního pojištění na objemech nově prodaných automobilů se tedy nepotvrdil. Přesto při zjištění trendu v prodeji vozidel vidíme značný pokles, který se začíná projevovat již od 3. čtvrtletí roku 2008. Prodej havarijního pojištění tak reaguje s asi půlročním zpožděním na vývoj na trhu nových automobilů.

Určitou naději tak poskytují data za rok 2010, která říkají, že trendy na trhu nových automobilů začínají alespoň stagnovat oproti předchozím poměrně výrazným poklesům.

Obrázek 34: Trend na trhu havarijního pojištění (centrované klouzavé 4členné průměry)

Zdroj: vlastní výpočet na základě údajů ČAP

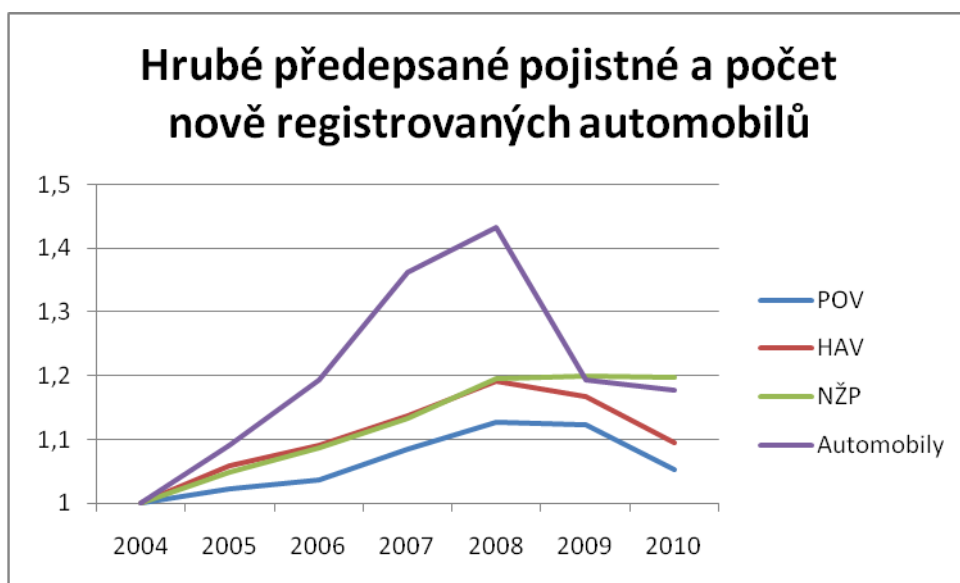
Obrázek 35: Trend na trhu osobních vozidel (centrované 4členné klouzavé průměry)
 Zdroj: vlastní zpracování z údajů SDA

Aplikací Koyckova modelu rozložených zpoždění je sice zjištěna silná autokorelace prvního řádu mezi rezidui lineárního modelu. Výsledek průměrného posunutí je však velice vzdálen od reality, tudíž nepovažujeme model za vhodný.

4.3.3 Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

4.3.3.1 Pohled na trh

Růstové tendence popsané v úvodní kapitole popisující havarijní pojištění jsou velice podobné situaci na trhu s povinným ručením. Pokud bude hodnocena situace pomocí bazických indexů se základnou v roce 2004, je patrné, že trh s povinným ručením kopíruje situaci havarijního pojištění, ovšem s poměrně menšími hodnotami, což lze přičíst tomu, že se jedná o větší trh. U následujícího grafu stojí také za povšimnutí oddělení trendů pojištění vozidel od stagnujícího neživotního pojištění v roce 2008.

Obrázek 36: Trendy vývoje na trzích NŽP, povinného ručení, havarijního pojištění a osobních automobilů

Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

4.3.3.2 Poměrové ukazatele pojištění odpovědnosti za provoz motorového vozidla

Následující tabulky shrnují poměrové ukazatele předepsaného pojistného vůči klíčovým ekonomickým datům. Za pozornost stojí prudký 6,5% pokles pojistného na obyvatele v posledním analyzovaném roce.

Pojistné na obyvatele

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	21 114 761	21 613 577	21 891 714	22 907 454	23 781 058	23 723 910	22 221 065
Počet obyvatel ČR	10 206 923	10 234 092	10 266 646	10 322 689	10 429 692	10 491 492	10 517 247
Pojistné na obyvatele (Kč)	2 069	2 112	2 132	2 219	2 280	2 261	2 113
Meziroční růst (%)	.	2,09%	0,97%	4,07%	2,75%	-0,83%	-6,56%

Tabulka 38: Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla vzhledem k počtu obyvatel ČR

Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojistné na obyvatele (Kč)	2 069	2 112	2 132	2 219	2 280	2 261	2 113
Roční průměrná mzda (tis. Kč)	210	220	235	252	271	282	287
Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě (%)	0,99%	0,96%	0,91%	0,88%	0,84%	0,80%	0,74%

Tabulka 39: Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla vzhledem k mzdové úrovni ČR

Zdroj: ČAP, statistiky ČSÚ

Podíl pojistného na HDP

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	21 114 761	21 613 577	21 891 714	22 907 454	23 781 058	23 723 910	22 221 065
HDP (mld. Kč)	2 814,8	2 983,9	3 222,4	3 535,5	3 689	3 625,9	3 775,2
Podíl pojistného na HDP (%)	0,75%	0,72%	0,68%	0,65%	0,64%	0,65%	0,59%

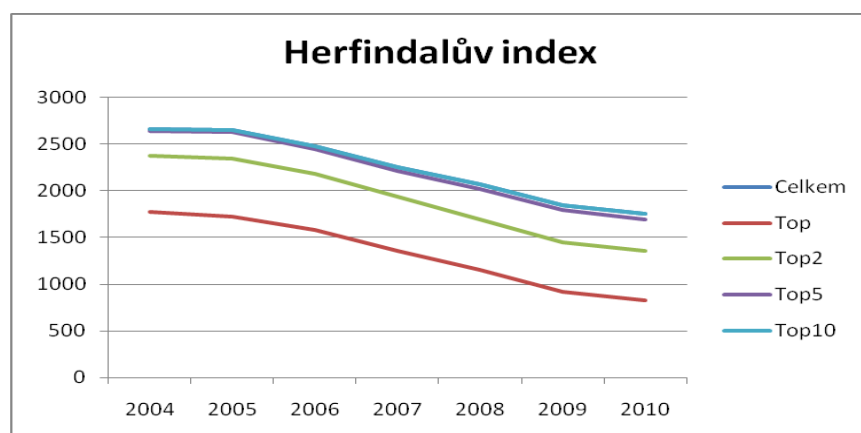
Tabulka 40: Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla vzhledem k HDP ČR

Zdroj: ČAP, statistiky ČSÚ

Pojištěnost v odvětví povinného ručení podobně jako u havarijního pojištění poměrně výrazně klesá. Zde dokonce o 0,16 procentního bodu během sledovaného období sedmi let. Pouze v období nižšího růstu ekonomiky docházelo ke stagnaci. Drtivým úderem však byl poslední rok s výrazným poklesem předpisu.

4.3.3.3 Koncentrace trhu

Stejně jako u havarijního pojištění byl pro určení míry centralizace trhu použit Herfindalův index. Jak ukazuje následující obrázek, vedoucí pojistitel ztrácí svou pozici a trh postupně dekoncentruje.

Obrázek 37: Koncentrace v odvětví povinného ručení

Zdroj: vlastní zpracování z údajů ČAP

U jednotlivých pojišťoven ztrácí téměř všichni. Nejvíce skupina vedoucího pojistitele, ovšem i dvojka na trhu v tomto ohledu nezaostává. Překvapivě se pokles týká i České podnikatelské pojišťovny, která v příbuzném odvětví havarijního pojištění vítězila. Růstová je však pojišťovna Uniqa, ale i ta byla relativně předstížena pojišťovnami AXA, Direct a Wüstenrot. Nejlepších výsledků dosáhla pojišťovna Slavia, která více než zdvojnásobila svůj předpis, což znamená i absolutní vítězství s přírůstkem 157 mil. Kč.

V tržních podílech tato čísla znamenají, že na ztrátě skupiny vedoucího pojistitele (ČP a Generali) nejvíce získaly pojišťovny Slavia a Uniqa.

Pojišťovna	Předepsané pojistné		Absolutní diference (Kč)	Koeficient růstu
	2009	2010		
Allianz	2 365 719	2 206 885	-158 835	0,93
AXA	99 461	139 871	40 410	1,41
ČKP	368	353	-15	0,96
Česká pojišťovna	7 214 396	6 379 947	-834 449	0,88
Česká podnikatelská pojišťovna	2 895 952	2 765 564	-130 388	0,95
ČSOB pojišťovna	1 351 979	1 276 968	-75 011	0,94
Direct	174 015	205 038	31 023	1,18
Generali	2 371 349	2 065 927	-305 422	0,87
Hasičská vzájemná pojišťovna	139 075	112 129	-26 946	0,81
Kooperativa	5 426 296	5 134 676	-291 620	0,95
Slavia	133 323	290 608	157 285	2,18
Triglav	537 076	511 176	-25 900	0,95
Uniqa	851 713	904 568	52 855	1,06
Wüstenrot	191 534	227 355	35 821	1,19
Celkem	23 752 257	22 221 065	-1 531 192	0,94

Tabulka 41: Změny v předepsaném pojistném na trhu pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla v roce 2010

Zdroj: výroční zprávy ČAP

Pojišťovna	Tržní podíl		Absolutní diference (p.b.)
	2009	2010	
Allianz	9,96%	9,93%	-0,03%
AXA	0,42%	0,63%	0,21%
ČKP	0,00%	0,00%	0,00%
Česká pojišťovna	30,37%	28,71%	-1,66%
Česká podnikatelská pojišťovna	12,19%	12,45%	0,25%
ČSOB pojišťovna	5,69%	5,75%	0,05%
Direct	0,73%	0,92%	0,19%
Generali	9,98%	9,30%	-0,69%
Hasičská vzájemná pojišťovna	0,59%	0,50%	-0,08%
Kooperativa	22,85%	23,11%	0,26%
Slavia	0,56%	1,31%	0,75%

Triglav	2,26%	2,30%	0,04%
Uniq	3,59%	4,07%	0,48%
Wüstenrot	0,81%	1,02%	0,22%
Celkem	100,00%	100,00%	0,00%

Tabulka 42: Změny v tržním podílu pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla v roce 2010
Zdroj: výroční zprávy ČAP

4.3.3.4 Pojistná plnění

Výdajovou stranu povinného ručení shrnuje následující tabulka.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vyplacené pojistné plnění z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	9 003 269	9 562 270	10 215 055	9 878 090	10 254 644	10 633 791	10 324 311
Vyplacené pojistné plnění ze zákonného pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla	297 719	242 838	259 195	409 909	641 344	755 643	1 054 582
Počet pojištěných vozidel k 31. 12.	5 262 744	5 397 861	5 619 233	5 997 461	6 259 290	6 501 560	6 626 797
Průměrné pojistné plnění na 1 pojistnou událost podle roku jejího vzniku – pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (Kč)	27 766	30 071	28 980	54 271	50 813	44 973	40 497
Počet vyřízených pojistných událostí – pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	355 168	351 296	348 428	334 652	347 875	352 918	360 058
Počet nevyřízených pojistných událostí – pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	106 396	109 334	110 076	114 664	128 114	140 980	149 894

Tabulka 43: Pojistná plnění v havarijním pojištění
Zdroj: výroční zprávy ČAP

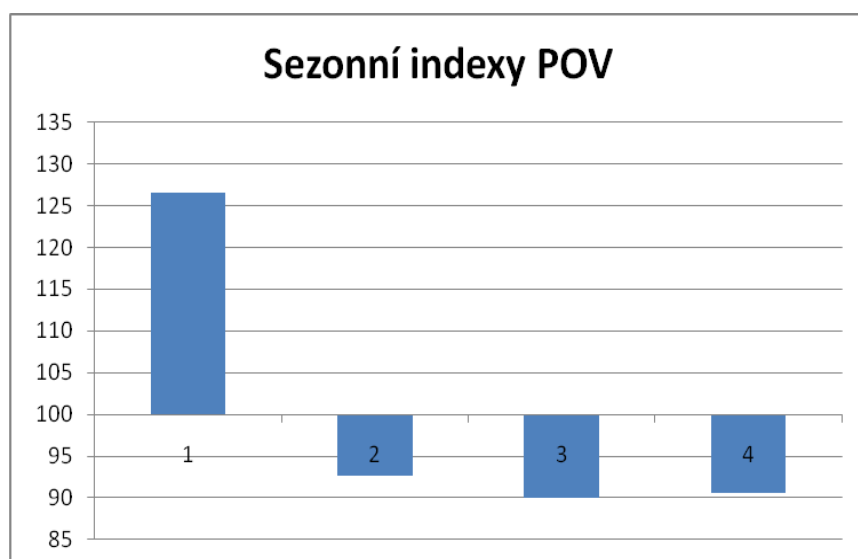
U povinného ručení je máme k dispozici i údaje o průměrném plnění na pojistnou událost podle roku jejího vzniku, což je velice důležité vzhledem k dlouhodobému charakteru plnění za škody na zdraví. Je vidět, že průměrné plnění do roku 2007 vzrostlo, především díky značnému nárůstu mezi lety 2006 a 2007. Od tohoto roku pak průměrné plnění konstantním tempem klesá. V roce 2010 činí 40 497 Kč.

4.3.3.5 Sezonní dekompozice

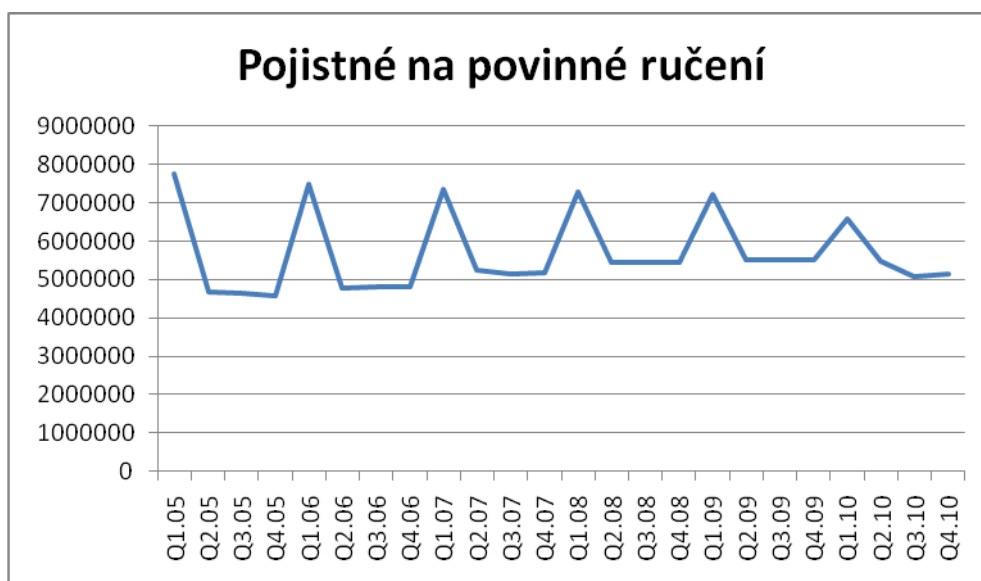
Podrobná analýza sezonní složky v pojistném na povinné ručení zahrnuje údaje na čtvrtletní bázi počínaje prvním čtvrtletím roku 2005. Na první pohled jsou vidět výrazně vyšší hodnoty v prvním čtvrtletí. Tento fakt potvrzují i výsledky naší analýzy. Pojistné je v prvním čtvrtletí v průměru vyšší o 26,6 %, tj. absolutně asi o 1,5 miliardy Kč. Zbývající tři čtvrtletí se rovnoměrně dělí o zbývající část a nezaznamenávají žádné výrazné sezonní výchyly. Tento fakt je s největší pravděpodobností způsoben větším počtem smluv s ročním pojistným splatným na začátku roku, ale především skutečností, že Česká pojišťovna, až do roku 1996 jediný poskytovatel tohoto pojištění, převedl všechny své smlouvy při přechodu na konkurenční prostředí, na první den v roce. Kompletní informace jsou uvedeny v následující tabulce.

	Sezonní index	Sezonní rozdíl (v tis. Kč)
1. čtvrtletí	126,6130	1 498 200
2. čtvrtletí	92,6827	-416 935
3. čtvrtletí	90,0489	-558 743
4. čtvrtletí	90,6552	-522 517

Tabulka 44: Sezonní indexy a rozdíly v předepsaném pojistném na povinné ručení
Zdroj:vlastní výpočet na základě údajů ČAP

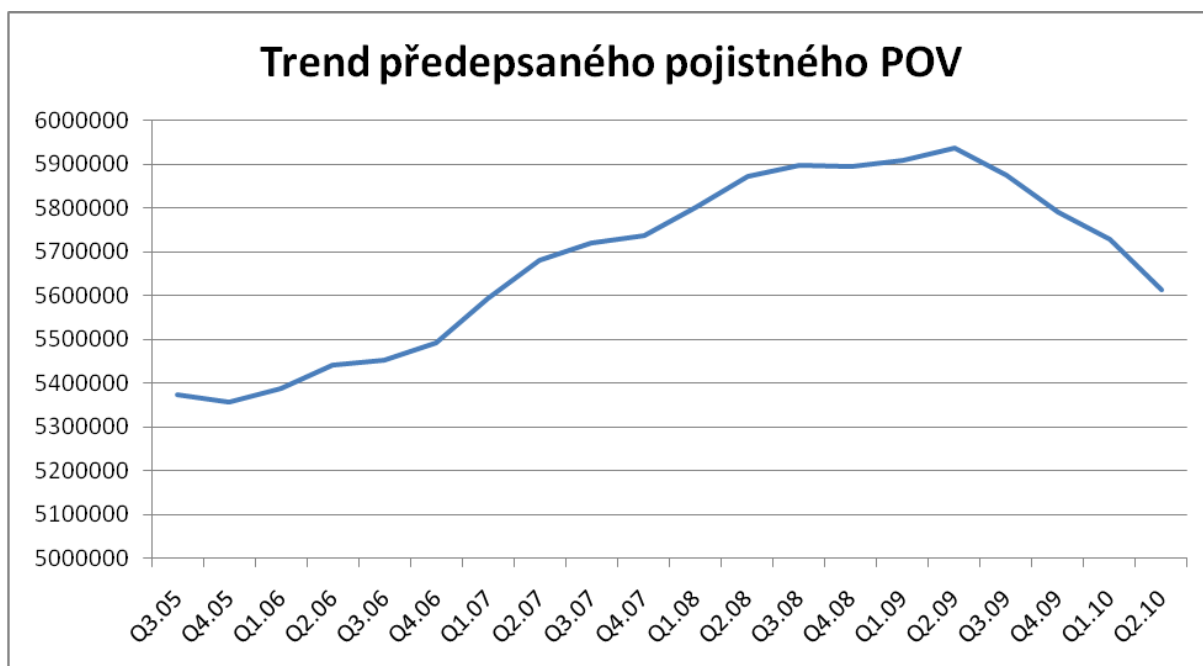

Obrázek 38: Sezonní indexy v předepsaném pojistném na povinné ručení
Zdroj:vlastní výpočet na základě údajů ČAP

Obrázek 39: Předepsané pojistné na povinné ručení
Zdroj: ČAP

Tendence na trhu ukazují na snižování vlivu prvního čtvrtletí na celkový předpis pojistného. Bohužel se ukazuje, že tento pokles není nijak kompenzován, tudíž celkový trend je podobně jako u havarijního pojištění klesající.

Obrázek 40: Trend na trhu povinného ručení (centrované 4členné klouzavé průměry)
Zdroj: vlastní výpočet na základě údajů ČAP

Vedle analýzy sezónní složky se výzkum zaměřil také na meziroční vývoj pojistného a jeho závislost na trhu motorových vozidel v ČR. Analýza závislosti (regresní model) nicméně jasně ukazuje, že lineární závislost těchto dvou proměnných v porovnaném modelu dosahuje hodnoty 8 % a je

tudíž statisticky nevýznamná. Stejný výsledek přineslo taktéž testování dalších regresních funkcí. Vysvětlení spatřujeme jednak v efektu růstu spotřebitelských cen, což může ovlivnit výši přijatého pojistného, ale zejména v růstu konkurenčního prostředí na trhu povinného ručení, jak dokazuje Herfindalův index, což vede k poklesu ceny pojištění a následně i vybraného pojistného.

4.3.6 Závěr

Zamítáme hypotézu o závislosti mezi trhem pojištění motorových vozidel a faktory vycházejícími z trhu osobních automobilů. Toto bylo potvrzeno na základě analýzy závislostí (regresní model), kdy byla zřejmá lineární nezávislost mezi těmito proměnnými. Stejný výsledek přinesly i ostatní regresní funkce. Hladina významnosti byla vždy volena na úrovni 5 %.

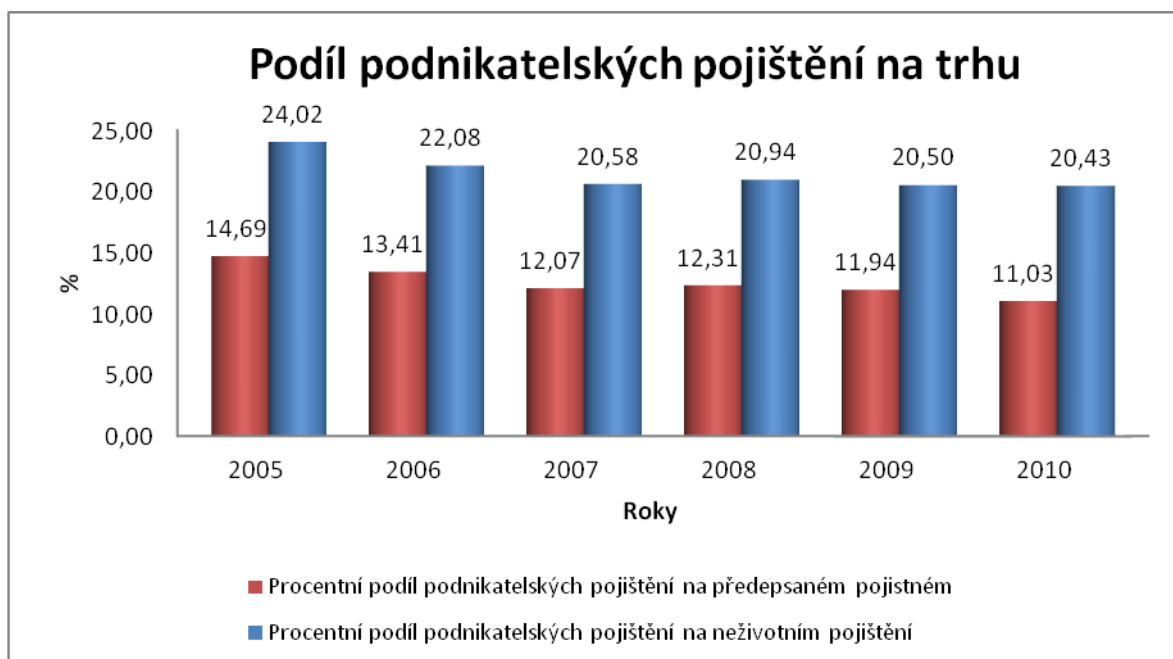
Přesto nelze vyloučit, že existuje určité zpoždění, se kterým reagují prodeje pojištění na tendence na trhu osobních automobilů. V tomto ohledu je tedy do jisté míry pozitivní, že trendy v počtu nově registrovaných vozidel přestaly být klesající.

Rostoucí konkurence na pojistném trhu České republiky se jeví jako možný faktor zapříčiňující v posledních dvou letech pokles hrubého předepsaného pojistného. Prodeje pojištění značně fluktuují zvláště u povinného ručení, když nejlepších výsledků je dosaženo v prvním čtvrtletí roku.

Z uvedené analýzy tedy vyplývá, že je žádoucí, aby pojišťovny hledaly nové nástroje, jak oživit trh pojištění automobilů. Do budoucna bude zajímavé sledovat, jak účinné budou nové marketingové prostředky (např. přímá likvidace), které pojišťovny začaly v poslední době používat. Prozatím na trhu vítězí spíše velmi malé pojišťovny (s výjimkou pojišťovny Uniqa). Jejich růst je relativně velký, ovšem vzhledem ke svému postavení bude obtížné situaci posledních let opakovat.

4.5 Pojištění podnikatelů

V neživotním pojištění se objevuje velmi specifická situace v každém dílčím pojistném odvětví. Pojištění podnikatelských rizik se řadí za pojištění aut jako nejvýznamnější pojištění v rámci neživotního pojištění, a to svým více než pětinnovým podílem. Na obrázku 41 lze pozorovat vývoj daného pojištění jak v oblasti neživotního pojištění, tak na celkovém pojistném trhu.

Obrázek 41: Závislost podnikatelských pojištění v rámci neživotního pojištění a na celkovém předepsaném pojistném
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Tempo růstu meziročního vývoje předepsaného pojistného a tempo růstu HDP v letech 2004 – 2010 vystihuje obrázek 38. Také pro další ukazatele, zahrnuté v popisované analýze, se bude vycházet z daného období. Pro účely této analýzy se vychází především z třídění podnikatelských pojištění dle ČAP.

Podnikatelská pojištění tedy zahrnují především pojištění majetku a všeobecné odpovědnosti, na což je zaměřena i převážná část této kapitoly. Zároveň je obsaženo podle klasifikace ČAP i pojištění úvěrů, zahrnující především komerční pojištění a tuzemské úvěry. Data však vychází z údajů jediného členu ČAP jmenovaného druhu pojištění, tedy EGAPu a mají zanedbatelný vliv cca 2 % na průběh podnikatelských pojištění. Vývoj samotného úvěrového pojištění je možné sledovat na základě na sebe navazujících dat dle ČAP a výsledků EGAPu, po případě dalšími institucemi, zaměřenými právě na úvěrové pojištění. Taková analýza ovšem není předmětem této kapitoly.

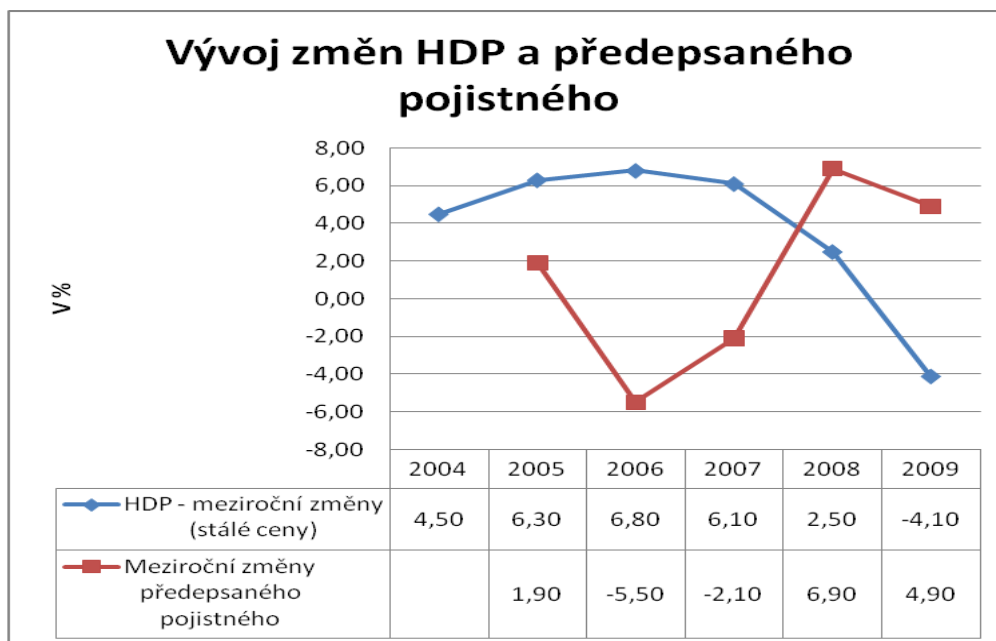
Vedle toho je ale oblast podnikatelských pojištění očištěna o havarijní pojištění vozidel a pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (kalkulováno pod POV a HAV) a také o zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Odpovědnosti pojištění je tak vztaženo skutečně pouze k podnikatelským pojištěním.

Vývoj předepsaného pojistného v posledních letech ovlivnilo několik významných faktorů. Silná konkurence způsobila určitou stagnaci sazeb u majetkových pojištění v období 2004 – 2005, čemuž předcházelo nárazové zvýšení sazeb po povodních z roku 2002. V rámci jednotného pojistného trhu EU provozovaly pojištění na území ČR také pojišťovny z jiných členských států EU na základě svobody poskytování služeb. Největší dopad se pak projevil právě v oblasti pojištění průmyslu a podnikatelů. Odhadovaný podíl zahraničních subjektů je na úrovni 1–2 % celkového předepsaného pojistného. Rok 2004 byl poznamenán krom jiného řadou významných přírodních katastrof, jež skrze zajistitele měly dopad následně také na pojistitele v ČR.

Neživotní pojištění jako celek ovlivnila v roce 2006 především stagnace růstu až pokles u podnikatelského pojištění majetku. Předepsané pojistné kleslo o 0,4 % na cca 11,9 mld. Kč. Celkově klesla podnikatelská pojištění o 0,9 % na 16,9 mld. Kč. Pokles tempa růstu předepsaného pojistného nastal v roce 2006 u pojištění přerušeni provozu (o 12,8 %).

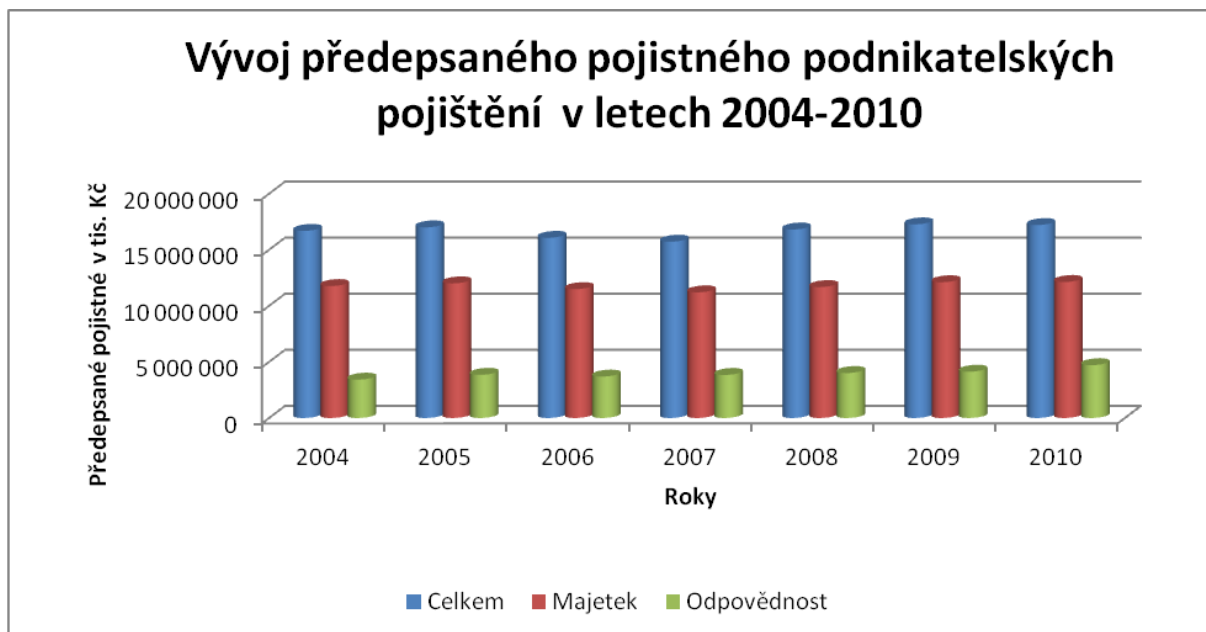
Rok 2007 přinesl stále celkově pokles podnikatelských pojištění, růst šlo pozorovat u odpovědnostních pojištění, pojištění různých finančních ztrát (+44,3%) a pojištění úvěru (+30%).

Teprve rok 2008 vykázal nárůst objemu předepsaného pojistného u podnikatelských pojištění ve velikosti 6,9 %. Důvodem pro rostoucí trend byly obavy z dopadu světové ekonomické krize a zvýšeného rizika majetkových ztrát. Růst se projevil jak v majetkových pojištění, tak v pojištění odpovědnosti. Obdobná situace se pak projevuje i v roce 2009 a 2010, kdy podíl podnikatelských pojištění stále roste.

Obrázek 42: Tempa růstu HDP a předepsaného pojistného
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

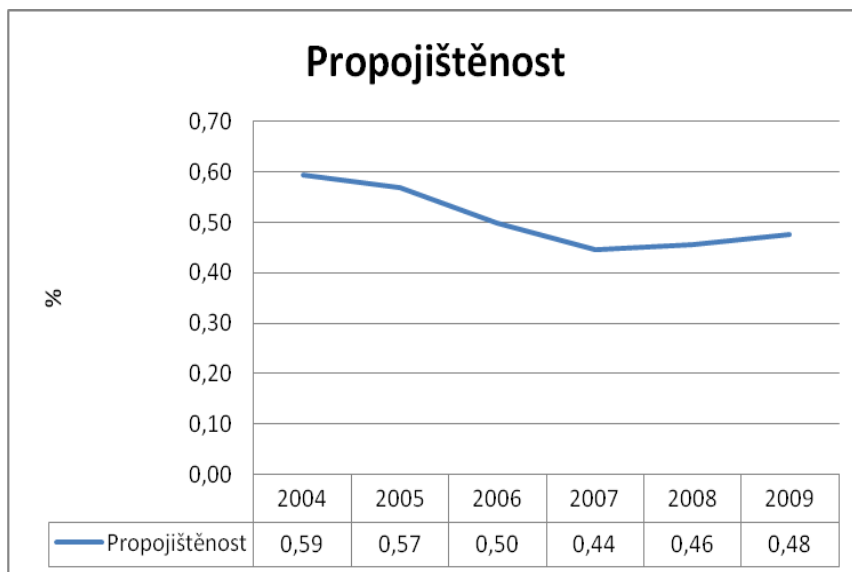
Na výše uvedeném grafu lze vyčíst rychlejší tempo růstu HDP než předepsaného pojistného. Teprve v roce 2008 v důsledku dopadů ekonomické krize roste předepsané pojistné podnikatelských pojištění rychleji než HDP. Oba tyto faktory mají vliv na další ukazatel – propojištěnost (viz dále obrázek 39).

Obrázek 43: Předepsané pojistné dle konkrétních druhů podnikatelských pojištění
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Obrázek 43 konkretizuje vývoj hlavních typů podnikatelských pojištění. Jak je možné vypořádat, podíl předepsaného pojistného podnikatelských pojištění ve sledovaném období klesá do roku 2007. To se dotýká převážně majetkových typů podnikatelských pojištění, které ale získalo na svém významu právě v krizových letech, kdy si podnikatelé začali více uvědomovat případná rizika. Od této doby začíná opět růst. Pojištění odpovědnosti (druhé nejvýznamnější pojištění této oblasti) naopak v průběhu vývoje zaznamenává nárůst vesměs po celé sledované období.

Na obrázku 44 lze pozorovat propojištěnost (tedy podíl předepsaného pojistného podnikatelských pojištění na HDP). Na klesající tendenci mělo vliv především rychlejší tempo růstu HDP v jednotlivých letech oproti zpomalujícímu se tempu růstu podnikatelských pojištění. Na růstu HDP se v oblasti nabídky podílela především odvětví obchodu, zpracovatelského průmyslu a zemědělství, opačným směrem působilo stavebnictví a služby pro podnikatele. Nízké hodnoty naznačují značné rezervy podnikatelských subjektů v rámci pojištění. Mrně stoupající tendenci lze pozorovat od roku 2008, kdy se opět začalo pojišťovat více podniků vlivem působení ekonomické krize.

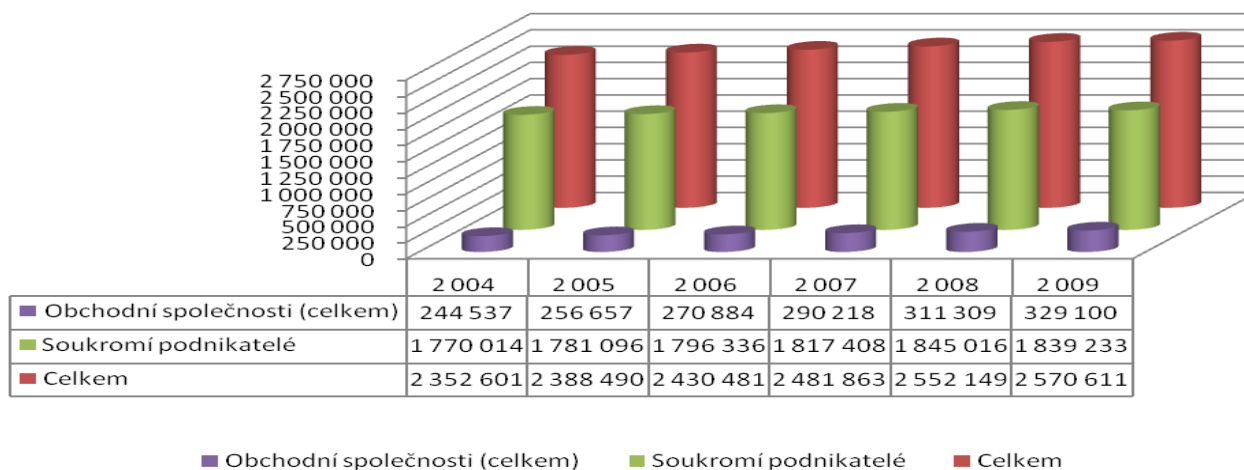

Obrázek 44: Propojištěnost

Zdroj:vlastní zpracování z ČAP a ČSÚ

V následující analýze je hodnocena závislost počtu ekonomických subjektů na předepsaném pojistném ve sledovaném období, jež má vést ke konkrétnější představě o pojištěnosti podnikatelů.

Počty ekonomických subjektů v letech 2004 - 2009

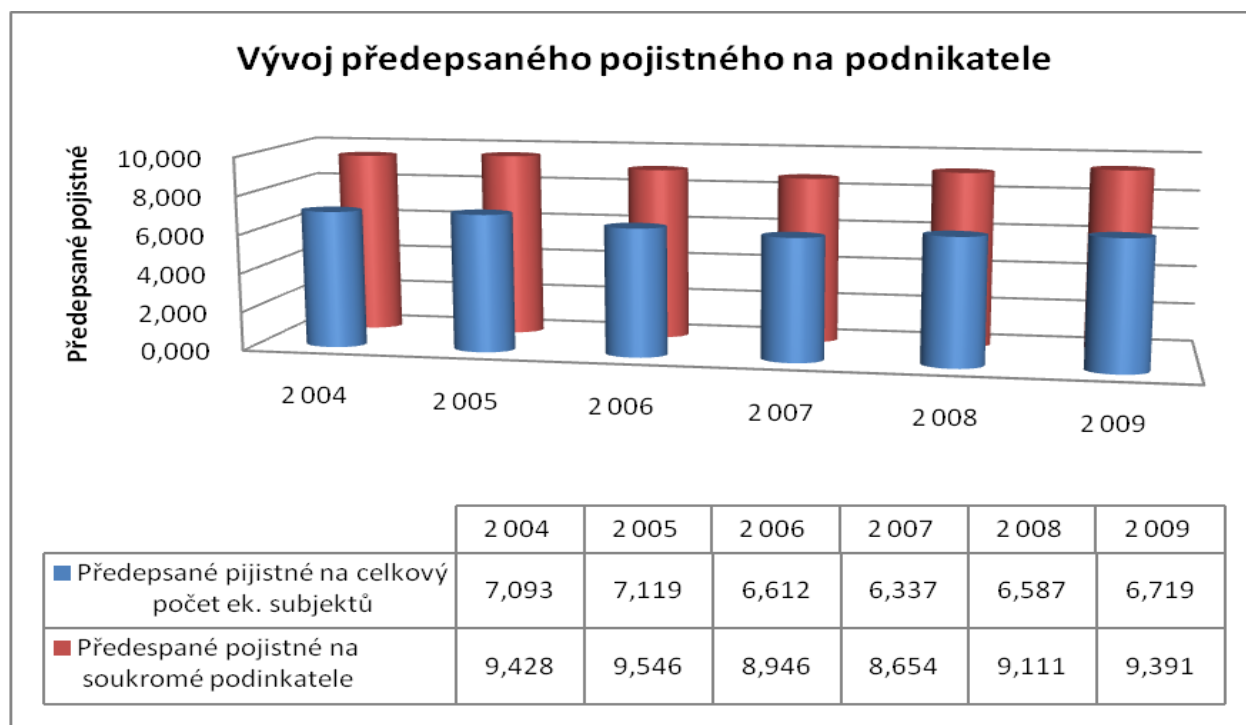

Obrázek 45: Počet ekonomických subjektů v letech 2004–2009

Zdroj:vlastní zpracování z ČSÚ

V obrázku 45 lze pozorovat vývoj podnikatelských subjektů za sledované období 2004–2009. Do ekonomických subjektů spadají soukromí podnikatelé, obchodní společnosti (zahrnující veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti a akciové společnosti), družstva (včetně družstevních podniků) a státní podniky (nejsou zahrnuty podniky v likvidaci). Mezi soukromé podnikatele se pak řadí fyzické osoby se živnostenským oprávněním.

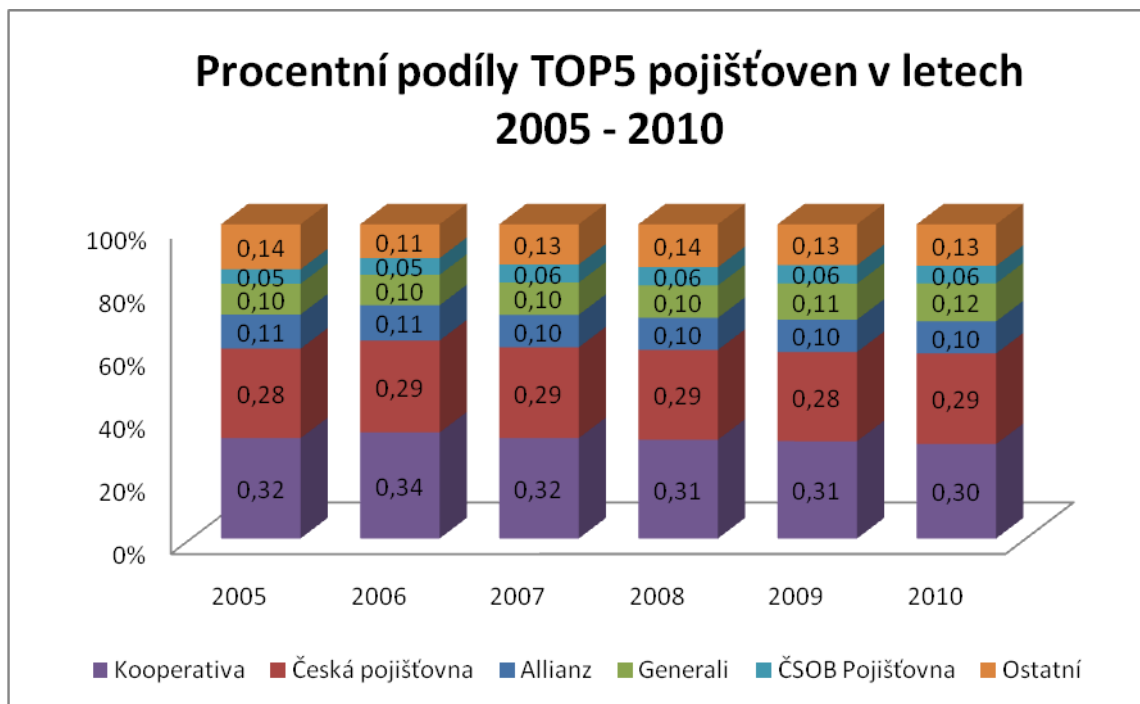
Obrázek 46 pak zobrazuje vývoj předepsaného pojistného v závislosti na počtu ekonomických subjektů na trhu v ČR. V celkovém počtu ekonomických subjektů jsou zahrnuty jak fyzické tak právnické osoby, což zákonitě snižuje hodnotu předepsaného pojistného. Významnými roky dle daného vývoje byly roky 2005 a 2008, kdy průměrné předepsané pojistné na podnikatele lehce vzrostlo (důvody viz výše). V celém odvětví podnikatelských pojištění se ale objevují velké rezervy a vzniká tak prostor pro zásadní růst tohoto pojištění. Na trhu soukromých podnikatelů je situace obdobná – na každého soukromého podnikatele připadá roční pojistné ve velikosti přibližně 9 000 Kč (za všechny druhy podnikatelských pojištění). I zde je tedy trh zásadně podpojištěn.

Obrázek 46: Předepsané pojistné na podnikatele
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ a z ČAP

Vývoj konkurence na trhu podnikatelských pojištění

Trh podnikatelských pojištění je silně koncentrovaný, což zobrazuje obrázek 47. TOP5 pojišťoven za rok 2005 mělo 85,64% podíl předepsaného pojistného, za rok 2006 pak dokonce 89,24%. V následujících letech procentní podíl předních pojišťoven mírně klesá a to na 87,22% za rok 2007 a 86,34% za rok 2008. Pojištěním podnikatelů se ve sledovaném období zabývá celkem 14 pojišťoven (z toho 4 pojišťovny - participovaly pouze v některých letech). Přesto, jak je možné posoudit, trh neinklinuje k dekoncentraci natolik významným způsobem jako u jiných typů pojištění. Specifika daných produktů s sebou nese požadavky na zázemí velkých předních pojišťoven – dvě největší pojišťovny Kooperativa a Česká pojišťovna tak standardně zaujímají přibližně 60% podíl.

Obrázek 47: Podíl TOP5 pojišťoven v letech 2005–2010

Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ a z ČAP

Značný nárůst ve prospěch pojišťoven Kooperativa a České pojišťovny lze pozorovat v roce 2006. V ostatních letech dochází k nezanedbatelnému přesunu části předepsaného pojistného ve prospěch dalších pojišťoven (např. Generali, Allianz, ČSOB, Uniqa, ČPP). Významný nárůst u pojišťovny Kooperativa byl způsoben převodem pojistných smluv neživotního pojištění Pojišťovny České spořitelny (započatého v roce 2004) a následně úspěšné navázání strategického partnerství s Finanční skupinou České spořitelny, jež se v následujících letech upevňovalo. Pokračovala také spolupráce s Českou podnikatelskou pojišťovnou, jíž je Kooperativa stoprocentním vlastníkem. Byla zahájena centralizace některých procesů, aby bylo možné maximálně využít synergických efektů vyplývajících ze shodného předmětu činnosti obou společností.

Obě přední pojišťovny pracovaly v průběhu na zefektivnění technologií pro sjednávání pojistných smluv. Česká pojišťovna projekt („Centralizace neživotního pojištění“) ukončila již v roce 2006. Zavedena byla nová technologie sjednávání pojistných smluv, čímž se taxace a vyhotovení pojistné smlouvy staly plně automatickými procesy. Tím se zrychlil i obchodní servis klientům.

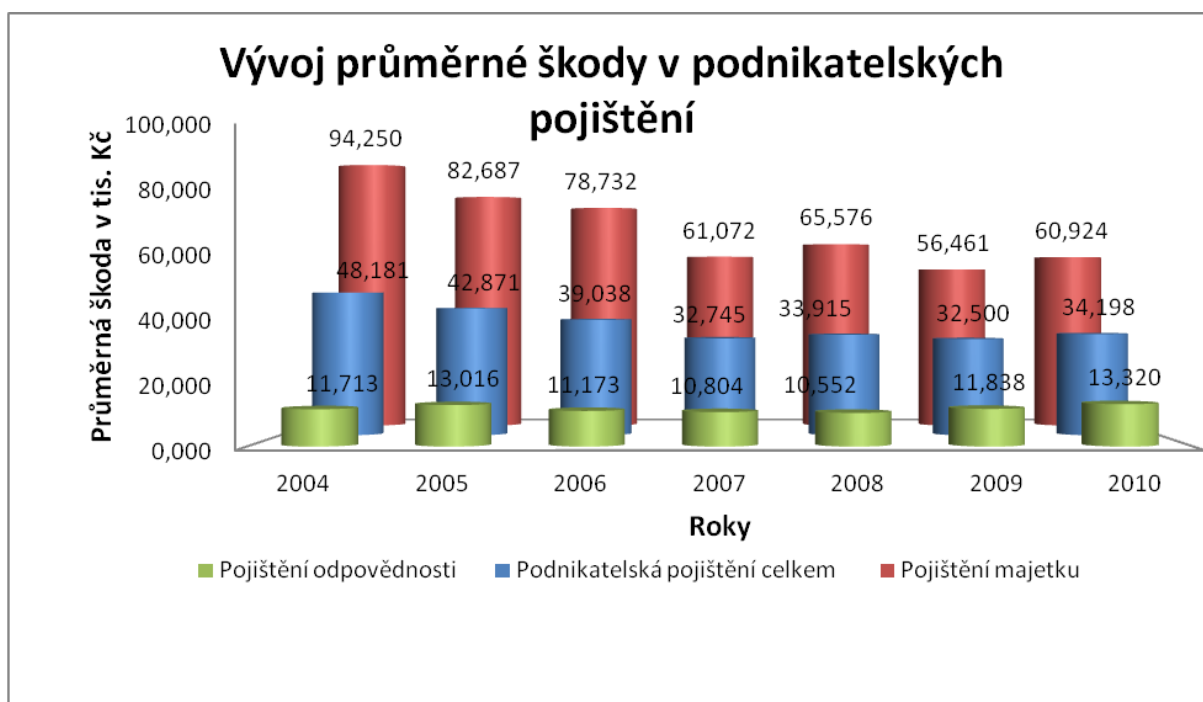
Kooperativa přišla o rok později v pojištění hospodářských rizik s využitím komplexního systému „IMP“, jež zvyšuje přehled o procesu upisování rizik a vyřizování obchodních případů, včetně sdílení dokumentů, podporuje kontrolní mechanismy a přispívá ke snížení pracnosti při vypracovávání nabídek a smluv, při sběru dat ap. Snadnější je také koordinace komplexního přístupu ke klientovi. Cílem VIU (programu Vienna International Underwriters) je poskytovat podporu jednotlivým společnostem skupiny VIG v rámci pojištění průmyslových rizik zejména s možností přístupu k pojistné kapacitě celé skupiny, služeb a know-how celé skupiny VIG.

Pojišťovna	Podnikatelská pojištění (odv. 5-6, 8, 9, 11, 12, 13 (bez zákonného poj.) – jednotka tis. Kč					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AIG EUROPE, pobočka	0	0	730 874	0	0	0
Allianz	1 849 509	1 803 184	1 629 611	1 713 152	1 788 031	1 798 952
Česká pojišťovna	4 844 807	4 705 437	4 542 559	4 809 482	4 931 521	5 082 073
ČPP	457 509	483 270	509 339	598 630	692 927	736 155
ČSOB Pojišťovna	779 699	853 070	905 435	974 006	1 020 163	980 641
Generali	1 660 993	1 558 807	1 613 017	1 735 418	1 996 491	2 131 852
GERLING*	236 977	269 296	192 267	278 891	279 487	325 908
Hasičská	163 048	166 291	130 954	156 437	171 728	184 634
Kooperativa	5 426 396	5 421 053	5 027 090	5 282 381	5 379 135	5 297 291
MAXIMA	0	0	0	79 680	196 222	71 630
Slavia	11 880	37 844	47 320	64 848	74 323	83 455
TRIGLAV	0	0	0	35 665	38 339	40 353
UNIQA	687 673	708 477	786 105	832 327	888 965	891 502
Wüstenrot, pobočka	0	0	3 735	8 073	44	962
Celkem	16 120 496	16 008 735	16 120 313	16 570 998	17 457 376	17 627 418

Tabulka 45: Přehled pojišťoven poskytující podnikatelská pojištění v letech 2005–2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČAP

Dalším sledovaným ukazatelem je průměrná škoda, počítaná jako poměr celkového pojistného plnění k počtu pojistných událostí. Její vývoj je pak zobrazen v obrázku 48.

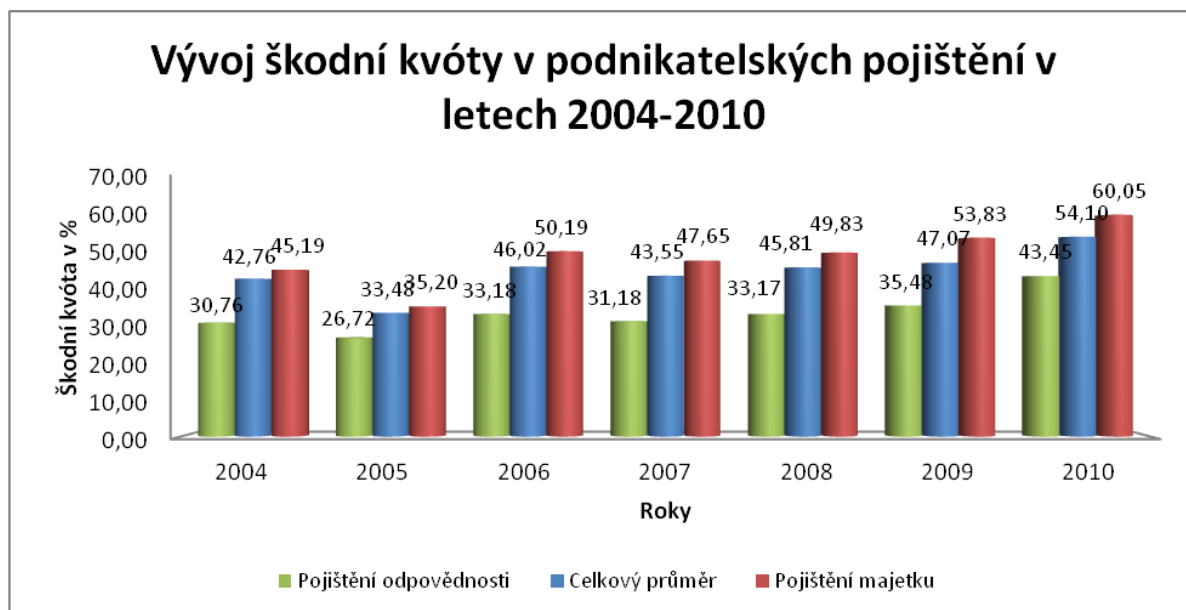

Obrázek 48: Vývoj průměrné škody v podnikatelských pojištěních v letech 2004–2010

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Ukazatel průměrné škody za sledované období je možné hodnotit kladně, protože téměř za všechny roky pro podnikatelská pojištění klesá a to jak u pojištění majetku, tak i v případě pojištění odpovědnosti. Značný nárůst za rok 2008 mohla zapříčinit vichřice Emma, jež se prohnala na počátku roku. Na našem území se maxima pohybovala kolem 155 km/h (Šumava, Krušné hory). Nárazový vítr nad 100 km/h (místy i nad 120 km/h) foukal také v nižších polohách včetně velkých měst (Praha, Brno, Plzeň, České Budějovice). Elektrárenská společnost ČEZ vyčíslila dodatečně škody na 114,4 milionů korun, což je o 31 milionů více než po Kyrillovi. Vichřice poničila i sedm stožárů velmi vysokého napětí, což se při orkánu o rok dříve nestalo.

Obrázek 49 představuje vývoj škodní kvóty (tedy poměr celkového pojistného plnění ku celkovému pojistnému).

Obrázek 49: Vývoj škodní kvóty podnikatelských pojištění

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Za poslední roky postihlo Českou republiku několik živelních událostí, které poznamenaly i mnohé podnikatele. Živlem, který nejčastěji škodil, byla vichřice, na druhém místě skončila tíha sněhu a třetí byly povodně a záplavy.

Za rok 2004 stojí za zmínku především tornádo, které se počátkem června prohnalo Litovlí a listopadová vichřice, jejíž důsledky se projevily především na severní a jižní Moravě a ve východních Čechách.

Nejpříznivější situace se přičítá k roku 2005, kdy Českou republiku nepostihly žádné významné živelní události, jež ale následně zasáhly v letech následujících. Přesto např. u České pojišťovny došlo k mírnému a očekávanému nárůstu nákladů na pojistná plnění. Do tohoto nárůstu je třeba započítat jednak snižování pojistného od firemních klientů, jednak náklady na škody na zdraví, neboť společnost v plné míře uplatnila novou, bezpečnější metodiku v tvorbě rezerv na rentové nároky poškozených.

Největší nárůst je možné pozorovat za rok 2006, kdy se podniky musely vyrovnat s významnými přírodními katastrofami. Na velkou část České Republiky (a širšího území střední Evropy) dopadly povodně. Pojišťovny proto zvýšily opatření pro možné upisování jednotlivých oblastí v rámci povodňových zón a začaly více kontrolovat daná území. V sektoru pojištění majetku byla proto uskutečněna preventivní opatření proti opakování kalamitních škod v pojištění občanů i středních a malých podnikatelů (zvýšení sazeb a spoluúčástí, zpřísnění posuzování rizika, důsledné upisování podle povodňových zón, zahájení procesu vypovídání pojištění s extrémní expozicí rizika povodně z pojistného kmene).

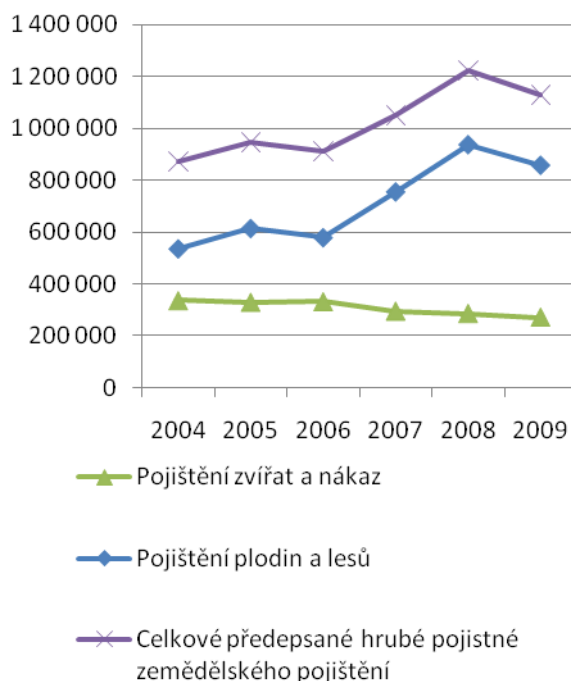
Od roku 2007 však dochází opět k oživení trhu, což neohrozil ani orkán Kyril, jež udeřil hned zpočátku roku.

Rok 2008 však byl nepříznivý z hlediska nákladů na pojistná plnění. Výsledek byl ovlivněn několika většími pojistnými událostmi, jako bylo například vlakové neštěstí Studénka, vichřice Emma a škody na plodinách.

Škodní kvóta a průměrná škoda výrazně vzrostla v roce 2010, kdy se Česká Republika potýkala s největší frekvencí škodních událostí během posledních let. Neduhy počasí se projevily skrze sněhovou kalamitu, nezvykle silné povodně, jež se vryly do historie svým rozsahem a silou především v severní Čechy a poté i krupobitím.

4.6 Zemědělské pojištění

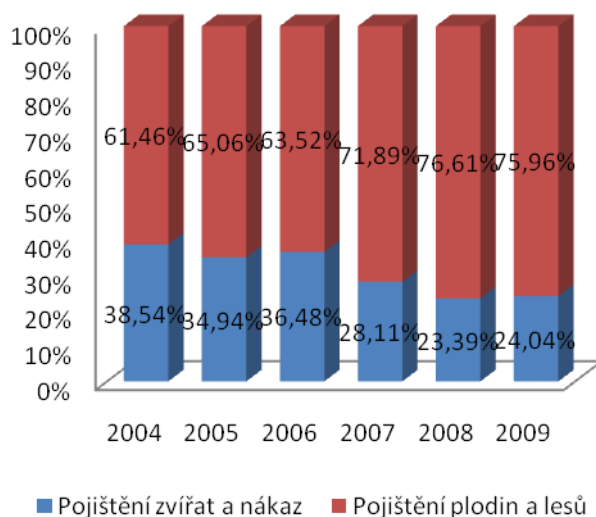
4.6.1 Analýza včetně pojišťovny Agra

V roce 2007 byl zaznamenán významný nárůst předepsaného hrubého pojistného u pojištění plodin a lesů, naopak u pojištění zvířat a nákaz byl zaznamenán pokles. Nárůst v případě předepsaného hrubého pojistného pojištění plodin a lesů lze přisuzovat působení pojišťovny Agra a také podpory pojistného z PGRLF, které v roce 2006 začalo podporovat pojistné v případě pojištění speciálních plodin (50 %). Předepsané hrubé pojistné pojištění zvířat a nákaz zaznamenává ve sledovaném období trvalý pokles vyjma roku 2006.

Obrázek 50: Vývoj předepsaného hrubého pojistného dle odvětví (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování ČAP a údajů z pojišťovny Agra

Větší procentní podíl předepsaného hrubého pojistného má na celkovém předepsaném pojistném zemědělského pojištění pojištění plodin a lesů a to více než 76 % (rok 2008) a to s rostoucí tendencí od roku 2006. Pojištění zvířat a nákaz zaujímá více než 24 % podíl (rok 2009) na celkovém předepsaném pojistném zemědělského pojištění. Tento podíl má od roku 2006 klesající tendenci a to až do roku 2009, kdy je zaznamenán mírný růst.

Obrázek 51: Procentní podíl předepsaného pojistného pojištění zvířat a plodin na celkovém předepsaném pojistném zemědělského pojištění

Zdroj: vlastní zpracování ČAP a údajů z pojišťovny Agra

Rok	Předepsané pojistné v tis. Kč	${}_1\Delta_t$	${}_2\Delta_t$	k_t	T_{yt}	δ_{yt}
2004	336 498	x	x	x	x	x
2005	330 228	-6270	x	0,9813669	98,13669	-1,86331
2006	332 641	2413	8683	1,00730707	100,73071	0,7307073
2007	295 355	-37286	-39699	0,88790919	88,790919	-11,20908
2008	286 064	-9291	27995	0,96854294	96,854294	-3,145706
2009	271 487	-14577	-5286	0,94904287	94,904287	-5,095713

průměrný absolutní pokles (tis. Kč)	-13002,20
průměrný koeficient poklesu	4,2 %

Tabulka 46: Elementární charakteristika vývoje předepsaného hrubého pojistného pojištění zvířat a nákaz
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČAP a z pojišťovny Agra

Symbolem ${}_1\Delta_t$ se označuje první diference, která charakterizuje, o kolik měrných jednotek klesla nebo vzrostla hodnota ukazatele – v našem případě o kolik tis. Kč vzrostlo či kleslo předepsané hrubé pojistné pojištění zvířat a nákaz.

Největší výkyv lze pozorovat v roce 2007, kdy oproti předcházejícímu roku předepsané hrubé pojistné pojištění zvířat a nákaz kleslo o více než 37 mil. Kč.

Symbolem ${}_2\Delta_t$ se označuje druhá diference, která charakterizuje, o kolik měrných jednotek klesla nebo vzrostla hodnota první diference – v našem případě o kolik tis. Kč vzrostla či klesla první diference předepsaného hrubého pojistného pojištění zvířat a nákaz.

Symbolem k_t se označuje koeficient růstu (poklesu), který charakterizuje, kolikrát klesla nebo vzrostla hodnota ukazatele – v našem případě kolikrát kleslo či vzrostlo předepsané hrubé pojistné pojištění zvířat a nákaz.

Symbolem T_{yt} se označuje tempo růstu, které charakterizuje procentní vyjádření hodnoty koeficientu růstu (poklesu).

Symbolem δ_{yt} se označuje tempo přírůstku (úbytku), které uvádí, o kolik procent vzrostla či klesla hodnota ukazatele.

Průměrný absolutní přírůstek (úbytek) charakterizuje průměrný roční přírůstek (úbytek) hodnoty za zkoumané období. V našem případě je průměrný roční absolutní pokles předepsaného hrubého pojistného za období 2004–2009 u pojištění zvířat a nákaz o více než 13,002 mil. Kč.

Průměrný koeficient růstu (poklesu) charakterizuje průměrný růst (pokles) hodnoty ukazatele za zkoumané období. V našem případě je průměrný koeficient poklesu předepsaného hrubého pojistného za období 2004–2009 u pojištění zvířat a nákaz 4,2 %.

Rok	Předepsané pojistné v tis. Kč	${}_1\Delta_t$	${}_2\Delta_t$	k_t	T_{yt}	δ_{yt}
2004	536 549	x	x	x	x	x
2005	614 843	78294	x	1,14592143	114,59214	14,592143
2006	579 315	-35528	-113822	0,94221614	94,221614	-5,778386
2007	755 517	176202	211730	1,30415577	130,41558	30,415577
2008	937 039	181522	5320	1,24026197	124,0262	24,026197
2009	857 825	-79214	-260736	0,9154635	91,54635	-8,45365

průměrný absolutní přírůstek (tis. Kč)	64255,20
průměrný koeficient růstu	9,84 %

Tabulka 47: Elementární charakteristika vývoje předepsaného hrubého pojistného pojištění plodin a lesů
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČAP a z pojišťovny Agra

Dle hodnot první diference je zřejmé, že největší nárůst předepsaného hrubého pojistného pojištění plodin a lesů byl v letech 2007 a 2008. Naopak poklesy byly zaznamenány v letech 2006 a 2009.

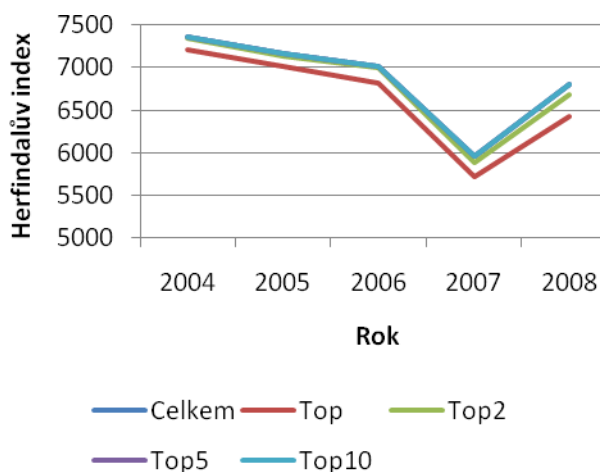
Průměrný roční průměrný absolutní přírůstek předepsaného hrubého pojistného za sledované je u pojištění plodin a lesů o více než 64,255 mil. Kč.

Průměrný koeficient růstu předepsaného hrubého pojistného za období 2004–2009 je u pojištění plodin a lesů 9,84 %.

	2004	2005	2006	2007	2008
Česká pojišťovna	84,76%	83,61%	82,55%	75,43%	72,90%
ČSOB pojišťovna	0,46%	0,02%	0,03%	0,00%	0,00%
Generali	11,54%	10,93%	13,41%	13,27%	14,67%
Hasičská vzájemná pojišťovna	2,63%	4,72%	3,54%	2,62%	3,00%
Kooperativa	0,03%	0,18%	0,14%	0,12%	0,10%
Pojišťovna České spořitelny	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Uniq	0,30%	0,32%	0,33%	0,33%	0,27%
Slavia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Agra pojišťovna	0,00%	0,00%	0,00%	8,03%	9,05%
Celkem (kontrola)	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabulka 48: Podíl na trhu pojišťoven poskytující zemědělské pojištění (%)
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČAP a z pojišťovny Agra

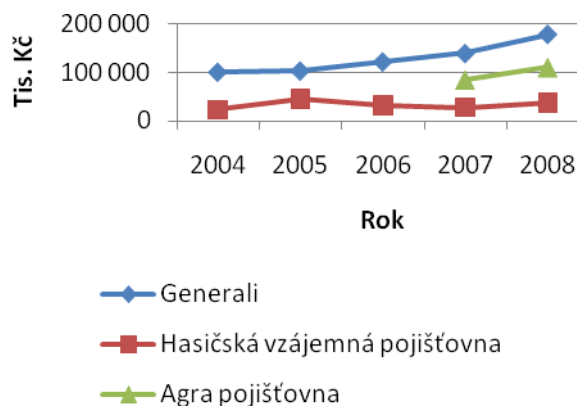
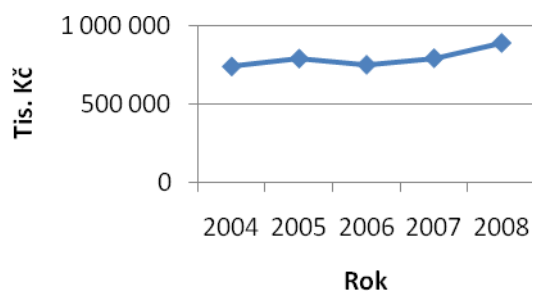
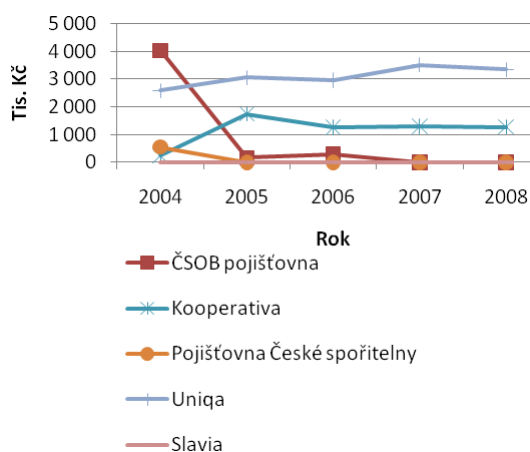
Nejvýznamnější postavení na trhu zaujímala v roce 2008 Česká pojišťovna a to více než 72 %, dále Generali s více než 14,6 %, Agra pojišťovna s více než 9 %, Hasičská vzájemná pojišťovna s 3 %, Uniqua s 0,27 % a Kooperativa s 0,10 %.

Do skupiny Top2 řadíme dle výsledků Českou pojišťovnu a také pojišťovnu Generali, která měla v roce 2008 více než 14 % podíl na trhu zemědělského pojištění.

Obrázek 52: Koncentrace trhu

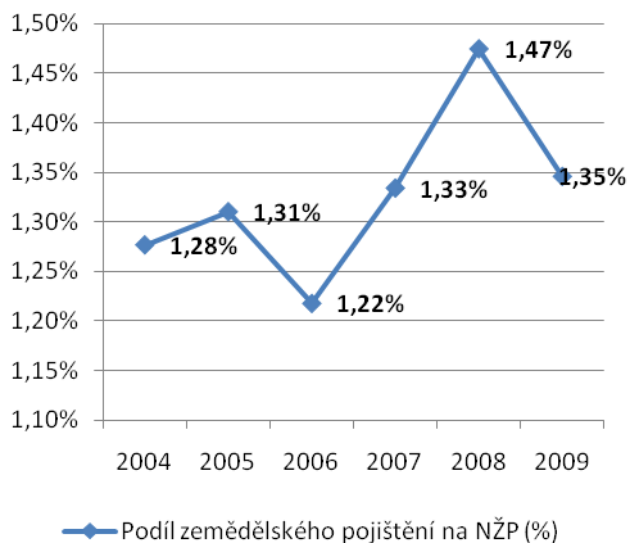
Zdroj: vlastní zpracování ČAP a údajů z pojišťovny Agra

Obrázky 53, 54 a 55: Vývoj předepsaného pojistného v tis. Kč za jednotlivé pojišťovny v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování ČAP a údajů z pojišťovny Agra

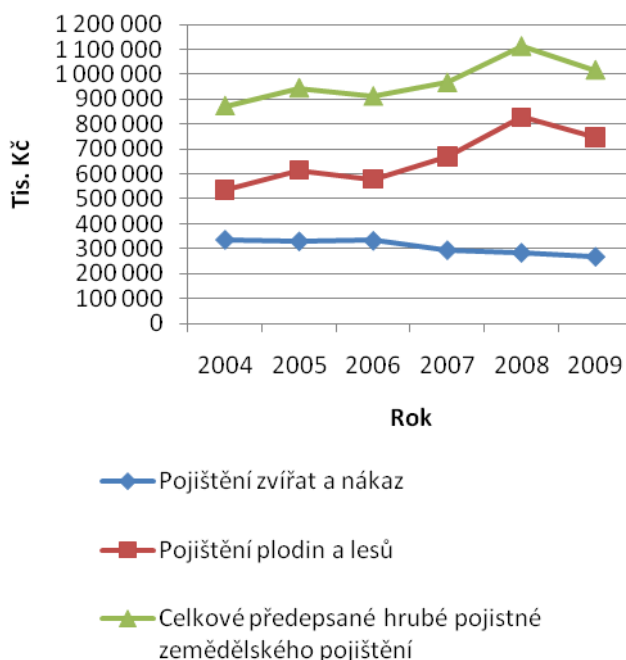
Nejvýznamnější postavení na trhu zaujímá Česká pojišťovna, dále Generali, od roku 2007 také Agra a pak Hasičská vzájemná pojišťovna.

Podíl předepsaného hrubého pojistného zemědělského pojištění na celkovém předepsaném pojistném NŽP se pohybuje v rozmezí 1,28 % až na hodnotu za rok 2008 1,47 %. Kromě poklesu v roce 2006 má rostoucí tendenci.

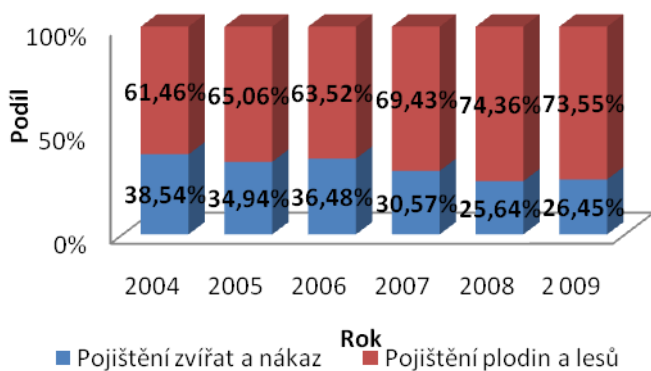
Obrázek 56: Podíl předepsaného pojistného zemědělského pojištění na celkovém předepsaném pojistném NŽP
Zdroj: vlastní zpracování ČAP a údajů z pojišťovny Agra

4.6.2 Analýza členů ČAP (bez pojišťovny Agra)

Dle výsledků analýzy je zřejmé, že díky pojišťovně Agra, která začala působit na českém pojistném trhu v roce 2007, vzrostlo celkové předepsané hrubé pojistné v roce 2008 na více než 1,2 mld. Kč.

Obrázek 57: Vývoj předepsaného hrubého pojistného dle odvětví (tis. Kč)
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Největší procentní podíl předepsaného hrubého pojistného na celkovém předepsaném pojistném zemědělského pojištění má pojištění plodin a lesů a to více než 74 % v roce 2008, v roce 2009 klesl tento podíl na 73,55 %. (Díky působení pojišťovny Agra na českém pojistném trhu je tento podíl za celkový pojistný trh včetně této pojišťovny u předepsaného hrubého pojistného pojištění plodin a lesů více než 76 %.)

Obrázek 58: Procentní podíl předepsaného pojistného pojištění zvířat a plodin na celkovém předepsaném pojistném zemědělského pojištění

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

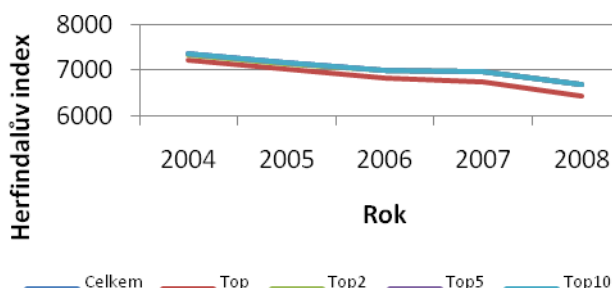
	2004	2005	2006	2007	2008
Česká pojišťovna	84,76%	83,61%	82,55%	82,01%	80,16%
ČSOB pojišťovna	0,46%	0,02%	0,03%	0,00%	0,00%
Generali	11,54%	10,93%	13,41%	14,43%	16,13%
Hasičská vzájemná pojišťovna	2,63%	4,72%	3,54%	2,85%	3,30%
Kooperativa	0,03%	0,18%	0,14%	0,13%	0,11%
Pojišťovna České spořitelny	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Uniq	0,30%	0,32%	0,33%	0,36%	0,30%
Slavia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabulka 49: Podíl na trhu pojišťoven poskytující zemědělské pojištění (%)

Zdroj: vlastní zpracování z: ČAP, údajů z pojišťovny Agra

Zvýrazněné buňky naznačují roky, kdy daná pojišťovna zemědělské pojištění neposkytovala.

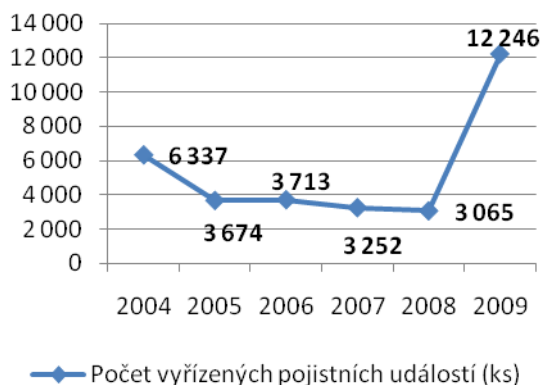
Nejvýznamnější postavení na trhu zaujímá Česká pojišťovna a to více než 80 % (rok 2008). Z výsledků předešlé analýzy včetně pojišťovny Agra je nutno zdůraznit, že podíl České pojišťovny na trhu se zemědělským pojištěním byl 72 % (rok 2008).

Oproti předešlé analýze včetně pojišťovny Agra měla koncentrace trhu od roku 2007 (kdy tato pojišťovna začala působit na českém pojistném trhu) rostoucí tendenci. Bez této pojišťovny (jen analýza členů ČAP) má koncentrace trhu od roku 2007 klesající tendenci.

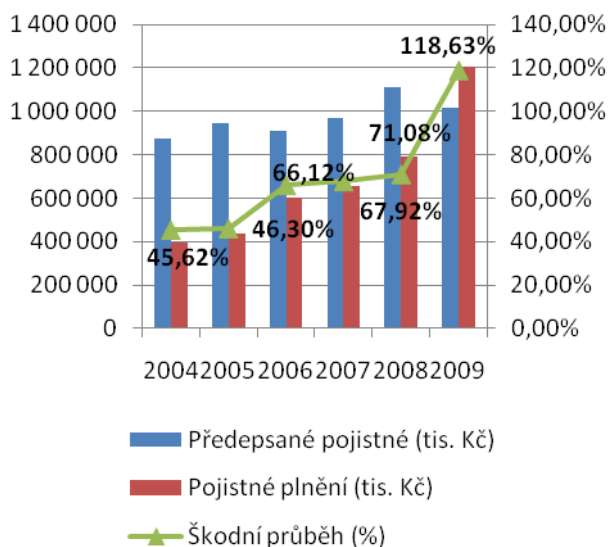
Obrázek 59: Koncentrace trhu

Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

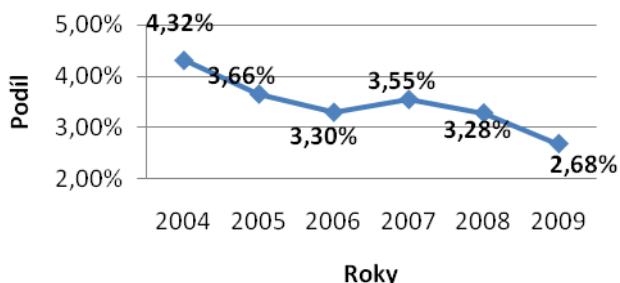
Za členy ČAP klesl počet vyřízených pojistných událostí z 6 337 ks v roce 2004 na 3 065 ks v roce 2008. Tento pokles v roce 2008 představuje téměř polovinu původní hodnoty z roku 2004. V roce 2009 stoupl na 12 246, což představuje nárůst na čtyřnásobek hodnoty roku 2008.

Obrázek 60: Počet vyřízených pojistných událostí (ks)
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

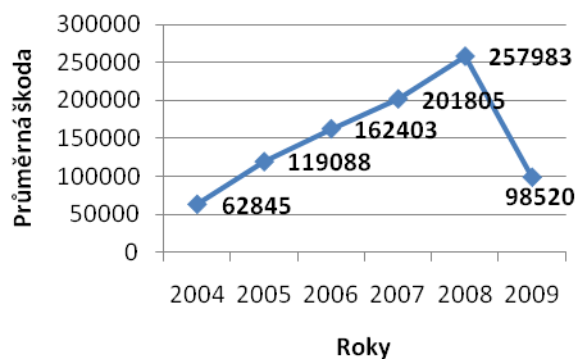
Jak je vidět z předchozího grafu, tak počet vyřízených pojistných událostí v roce 2009 prudce stoupl a to na hodnotu čtyřnásobku předchozího roku. Dle výsledků analýzy vzrostl škodní průběh a to ze 45,62 % v roce 2004 na 118,63 % v roce 2009, což je právě důsledkem rostoucího pojistného plnění a s tím souvisejícím prudkým nárůstem vyřízených pojistných událostí.

Obrázek 61: Náklady na pojistná plnění včetně škodního průběhu
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP

Procentní podíl zemědělské produkce na HDP ČR se vyjma roku 2007 neustále snižuje a to z hodnoty 4,32 % v roce 2004 na hodnotu 3,28 % v roce 2008. Tento pokles za sledované období je tedy o 1,04 procentního bodu.

Obrázek 62: Procentní podíl zemědělské produkce na HDP ČR (%)
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP, ČSÚ

Průměrná škoda v zemědělství se zvýšila z 62 845 Kč v roce 2004 na hodnotu 257 983 Kč v roce 2008, což znamená nárůst za sledované období o více než 410,5 %. I když se v roce 2009 zvýšil počet vyřízených pojistných událostí na čtyřnásobek hodnoty předchozího roku, můžeme si všimnout však poklesu hodnoty průměrné škody a to na 98 520 Kč.

Obrázek 63: Průměrná škoda
Zdroj: vlastní zpracování z ČAP, ČSÚ

4.6.3 Dotace zemědělství v ČR

- **PODPŮRNÁ A DOTAČNÍ POLITIKA Mze**
 - Podpory dle Zásad;
 - Dle Nařízení vlády č. 505/2000 Sb.;
 - Vinařský fond (zákon č. 321/2004 Sb.);
 - Povodňový fond;
 - Státní zemědělský intervenční fond
 - (zákon č. 256/2000 Sb.);
 - Spolufinancováno z EU: Program rozvoje venkova;
- **PODPORA PROSTŘEDNICTVÍM PGRLF, a. s. (Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond)**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Plodiny	x	10 %	10 %	20 %	30 %	30 %	35 %	35 %	35 %	50 %	50 %
Speciální plodiny	x	x	x	x	x	x	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Hospodářská zvířata	26 %	35 %	35 %	30 %	15 %	15 %	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %

Tabulka 50: Maximální podpora pojistného v % v ČR

Zdroj: Výroční zprávy Mze, www.pgrlf.cz

PGRLF, a. s. začal v roce 2001 podporovat pojistné u pojištění plodin a to ve výši 10 %, tato podpora stoupla až na hodnotu 50 % v roce 2009.

Pojistné u speciálních plodin začalo být podporováno do roku 2006 v konstantní výši 50 %.

Podpora pojistného u pojištění zvířat vzrostla od roku 2002 z hodnoty 26 % na hodnotu 50 % v roce 2010.

ROK 2007	Počet žádostí	Pojistné (tis. Kč)	Výše podpory (tis. Kč)	Výše podpory (%)
Ostatní plodiny	2 635	461 211,2	161 422,7	35,0%
Speciální plodiny	399	141 065,3	70 532,6	50,0%
Hospodářská zvířata	2 195	206 118,6	41 222,9	20,0%
Celkem	5 229	808 395,1	273 178,2	33,8%
Plodiny celkem	3 034	602 276,5	231 955,3	

Tabulka 51: Podpora pojistného z PGRLF, a. s.

Zdroj: Výroční zprávy Mze, www.pgrlf.cz

ROK 2008	Počet žádostí	Pojistné (tis. Kč)	Výše podpory (tis. Kč)	Výše podpory (%)
Ostatní plodiny	2 906	631 927,0	221 173,1	35,0%
Speciální plodiny	442	161 675,3	80 837,6	50,0%
Hospodářská zvířata	2 112	193 453,0	38 689,8	20,0%
Celkem	5 460	987 055,3	340 700,5	34,5%
Plodiny celkem	3 348	793 602,3	302 010,7	

Tabulka 52: Podpora pojistného z PGRLF, a. s.

Zdroj: Výroční zprávy Mze, www.pgrlf.cz

	Koef. růstu/poklesu (2007/2008) v %
Ostatní plodiny	37,0%
Speciální plodiny	14,6%
Hospodářská zvířata	-6,1%

Zdroj: vlastní výpočty

Podpořené pojistné PGRLF, a. s. zaznamenalo v případě ostatních plodin v roce 2008 růst o 37 % oproti roku 2007, v případě speciálních plodin také růst o 14,6 % a u pojistného hospodářských zvířat pokles o 6,1 %.

ROK 2009	Počet žádostí	Pojistné (tis. Kč)	Výše podpory (tis. Kč)	Výše podpory (%)
Ostatní plodiny	3083	541 224	270 398	50,0
Speciální plodiny	483	182 974	91 487	50,0
Hospodářská zvířata	2 207	179 554	89 771	50,0
Lesní školky	2	192 792	58	30,0
Celkem	5 460	903 845	451 714	50,0
Plodiny celkem	3 521	724 198	361 885	

Tabulka 53: Podpora pojistného z PGRLF, a. s.

Zdroj: Výroční zprávy Mze, www.pgrlf.cz

	Koef. růstu/poklesu (2008/2009) v %
Ostatní plodiny	-14,4 %
Speciální plodiny	13,2 %
Hospodářská zvířata	-7,2%

Zdroj: vlastní výpočty

Podpořené pojistné PGRLF, a. s. zaznamenalo v případě ostatních plodin v roce 2009 pokles o 14,4 % oproti roku 2008, v případě speciálních plodin naopak růst o 13,2 % a u pojistného hospodářských zvířat opět pokles o 7,2 %.

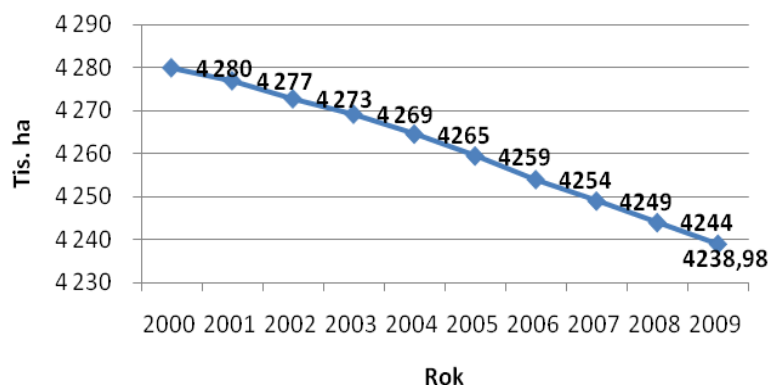
	Pojištění plodin celkem (včetně poj. lesů)		Pojištění zvířat a nákaz
2007	79,7 %	2007	69,8%
2008	84,7 %	2008	67,6%
2009	84,4 %	2009	66,1 %

Tabulky 54, 55: Procentní podíl pojistného podpořeného PGRLF, a. s. k celkovému předepsanému pojistnému

Zdroj: vlastní zpracování z: výročních zpráv Mze, www.pgrlf.cz

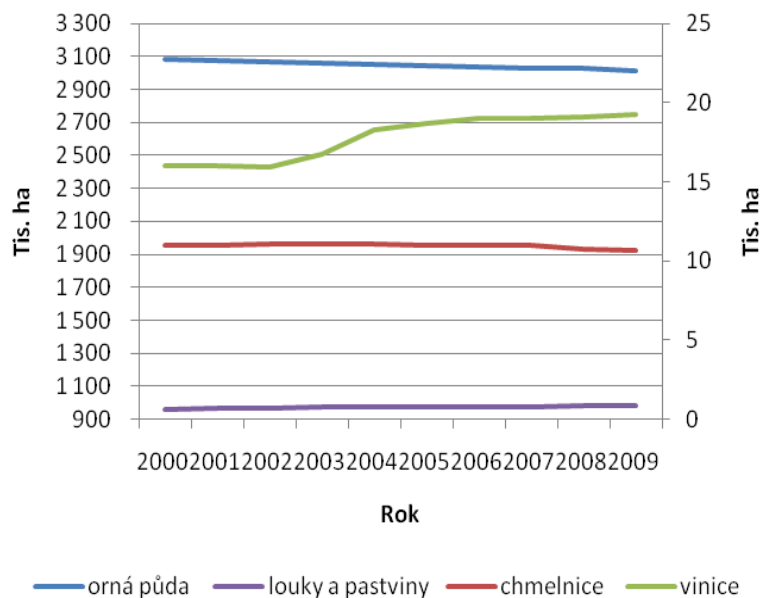
Procentní podíl pojistného podpořeného PGRLF, a. s. u pojištění plodin stoupl v roce 2008 o 5 % oproti roku 2007 a u pojištění zvířat a nákaz klesl o více než 2 % v roce 2008 oproti roku 2007. Naopak procentní podíl pojistného podpořeného PGRLF, a. s. u pojištění plodin klesl v roce 2009 o 0,3 % oproti roku 2008 a u pojištění zvířat a nákaz také klesl a to o 0,5 % v roce 2009 oproti roku 2008.

4.6.4 Vývoj jednotlivých komponent v zemědělství

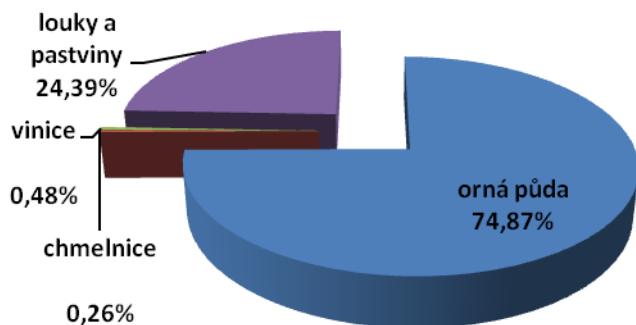
I přes různé podpůrné programy a dotace v zemědělství je od roku 2000 trvalý pokles zemědělské půdy.

Obrázek 64: Vývoj zemědělské půdy v tis. ha
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

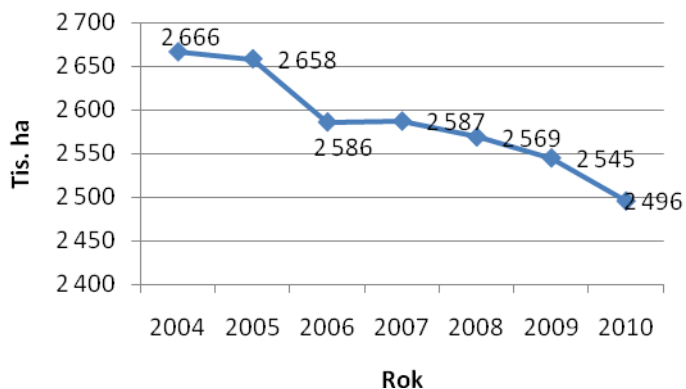
Největší plochu ze zemědělské půdy zaujímá orná půda s klesající tendencí vývoje a to z hodnoty 3054,65 tis. ha v roce 2004 na hodnotu 3016,86 tis. ha v roce 2009. Další největší komponentou jsou louky a pastviny, které mají rostoucí tendenci a to z hodnoty 972 tis. ha v roce 2004 na hodnotu 982,78 tis. ha v roce 2009.

Obrázek 65: Zemědělská půda – vývoj jednotlivých komponent v tis. ha
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

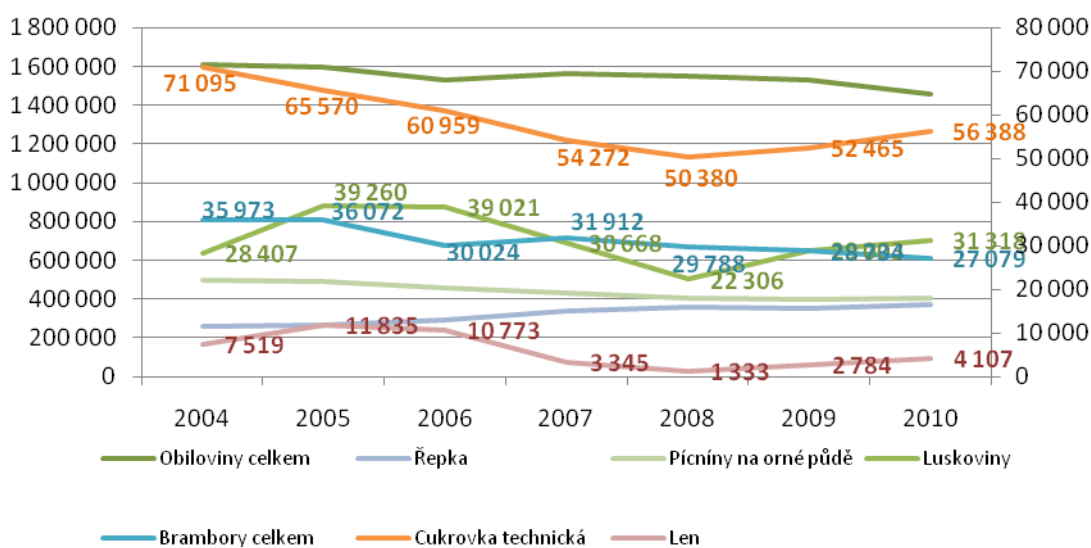
Nejvýznamnější podíl na celkové zemědělské půdě (rok 2009) zaujímá orná půda a to s téměř 75 %, dále jsou to louky a pastviny s více než 24% podílem.

Obrázek 66: Zemědělská půda v roce 2009
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Vyjma roku 2007 mají osevňovací plochy zemědělských plodin klesající tendenci. Tento pokles je za sledované období o téměř 100 000 ha – od roku 2004, kdy byly osevňovací plochy téměř 2,7 mil. ha na hodnotu téměř 2,6 mil. ha v roce 2008.

Obrázek 67: Osevňovací plochy zemědělských plodin celkem (tis. ha)
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Obrázek 68: Osevní plochy zemědělských plodin (ha)

Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Největší osevní plochu zauímají obiloviny a to více než 1,4 mil. ha, pak pícniny s více než 0,4 mil. ha (rok 2010) a dále také řepka a to s více než 0,36 mil. ha.

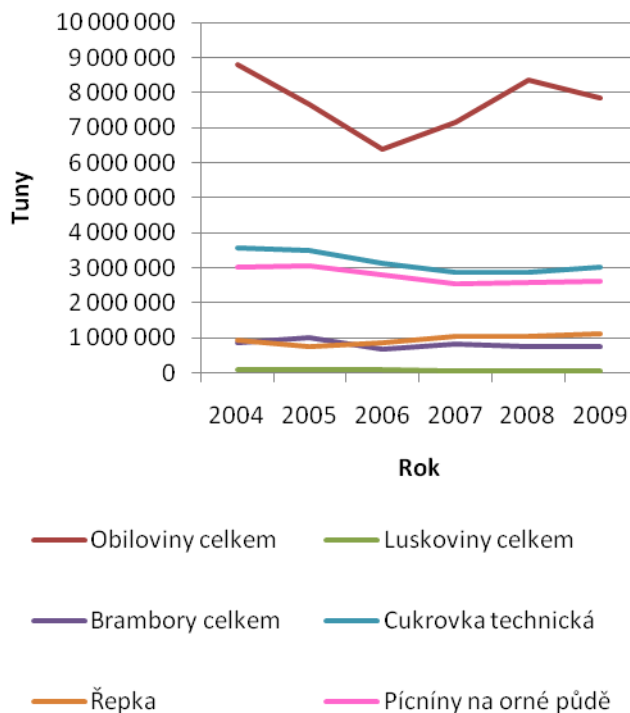
Rok	Osevní plochy zemědělských plodin (ha)	${}_1\Delta_t$	${}_2\Delta_t$	k_t	T_{yt}	δ_{yt}
2004	2 665 713	x	x	x	x	x
2005	2 657 881	-7832	x	0,9970619	99,706195	-0,2938051
2006	2 585 685	-72196	-64364	0,972837	97,283701	-2,7162992
2007	2 587 184	1499	73695	1,0005797	100,05797	0,057973
2008	2 568 582	-18602	-20101	0,9928099	99,280994	-0,7190057
2009	2 545 371	-23211	-4609	0,9909635	99,09635	-0,9036503
2010	2 495 859	-49512	-26301	0,9805482	98,054822	-1,9451781

Tabulka 56: Elementární charakteristiky vývoje osevních ploch zemědělských plodin (ha)

Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

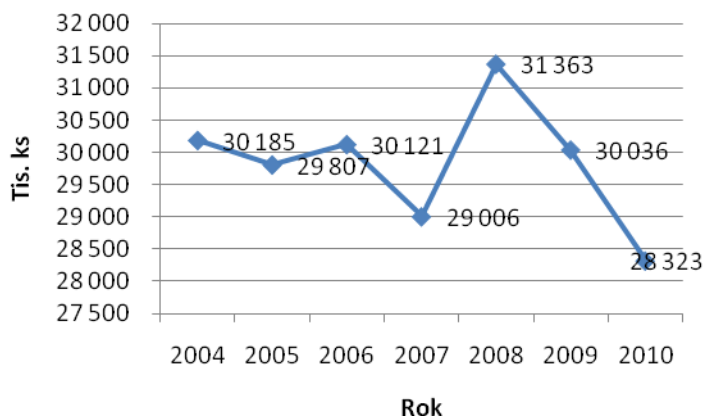
Průměrný roční absolutní úbytek osevních ploch zemědělských plodin za sledované je o více než 28 tis. ha.

Průměrný koeficient poklesu osevních ploch zemědělských plodin za sledované období je 1,1 %.

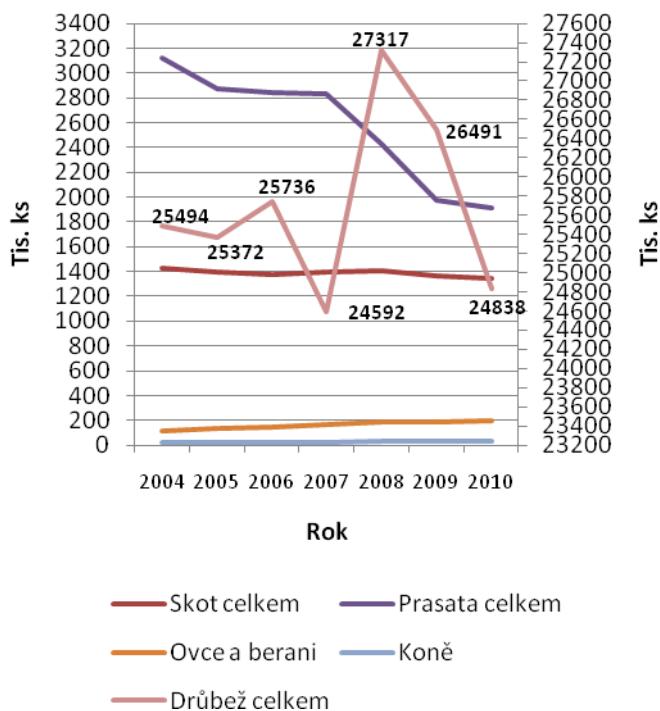
Nejvíce se v roce 2009 sklídilo obilovin, dále technické cukrovky, pícniny na orné půdě, dále řepky, brambor a v poslední řadě luskovin.

Obrázek 69: Sklizeň zemědělských plodin v tunách
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Vývoj celkového počtu hospodářských zvířat má kolísavou tendenci a to se dvěma většími výkyvy v letech 2007 a 2008. Od roku 2008 má vývoj celkového počtu hospodářských zvířat klesající tendenci. Celkově za sledované období (od roku 2004 do roku 2010) došlo k celkovému poklesu tohoto celkového počtu a to téměř 2 tis. ks.

Obrázek 70: Vývoj celkového počtu hospodářských zvířat (v tis. ks)
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Nejpočetnější z hospodářských zvířat je drůbež celkem s velice kolísavým vývojem – dvěma velkými výkyvy v letech 2007 a 2008, tento veliký výkyv právě způsobil i výkyv v celkovém počtu hospodářských zvířat. Od roku 2008 má celkový počet drůbeže klesající tendenci.

Podíl drůbeže na celkovém množství hospodářských zvířat (28 323 tis. ks) byl v roce 2010 více než 87 % (24 838 tis. ks).

Obrázek 71: Stav hospodářských zvířat v tis. ks
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Rok	Celkem hospodářských zvířat	${}_1\Delta_t$	${}_2\Delta_t$	k_t	T_{yt}	δ_{yt}
2004	30 185	x	x	x	x	x
2005	29 807	-378	x	0,9874772	98,747722	-1,25228
2006	30 121	314	692	1,0105344	101,05344	1,053444
2007	29 006	-1115	-1429	0,9629826	96,298264	-3,70174
2008	31 363	2357	3472	1,081259	108,1259	8,125905
2009	30 036	-1327	-3684	0,957689	95,7689	-4,2311
2010	28 323	-1713	-386	0,9429684	94,296844	-5,70316

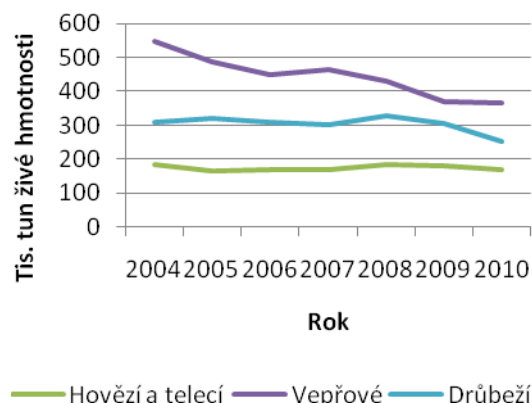
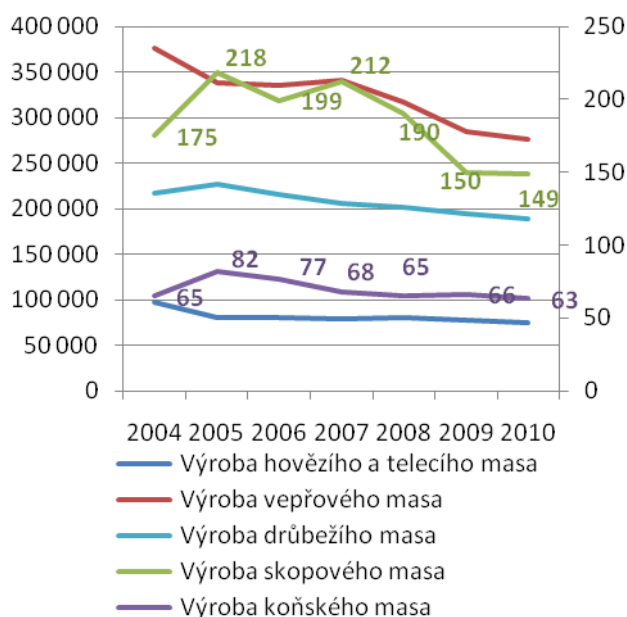
průměrný absolutní pokles (tis. Ks)	-310,33
průměrný koeficient poklesu	-1,06 %

Tabulka 57: Elementární charakteristika vývoje stavu hospodářských zvířat v tis. ks
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Průměrný roční absolutní pokles stavu hospodářských zvířat za sledované je o více než 310 tis. ks.

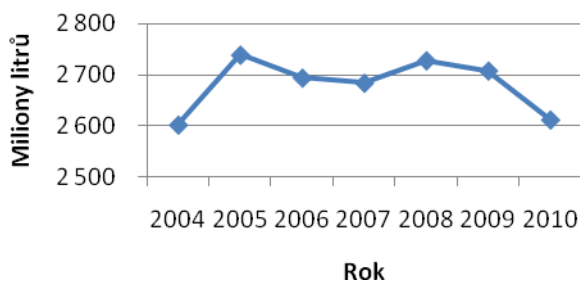
Průměrný koeficient poklesu stavu hospodářských zvířat za sledované období je 1,06 %.

4.6.5 Živočišná výroba

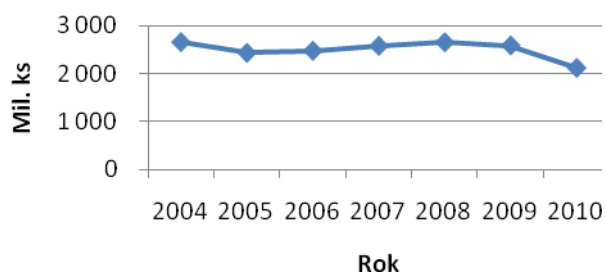
Obrázek 73: Výroba masa v tis. tunách živé hmotnosti
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Obrázek 72: Výroba masa v tunách jatečné hmotnosti
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

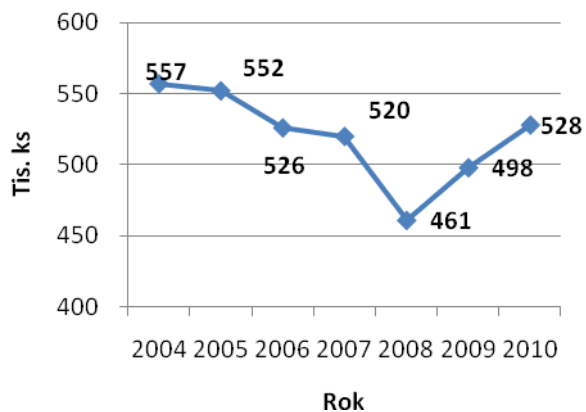
Výroba mléka za sledované období zaznamenala kolísavý průběh vývoje. Celkově však za sledované období vzrostla a to o více než 10 mil. litrů, což představuje nárůst o více než 0,38 % (porovnání roku 2010 a 2004).

Obrázek 74: Výroba mléka v milionech litrů
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

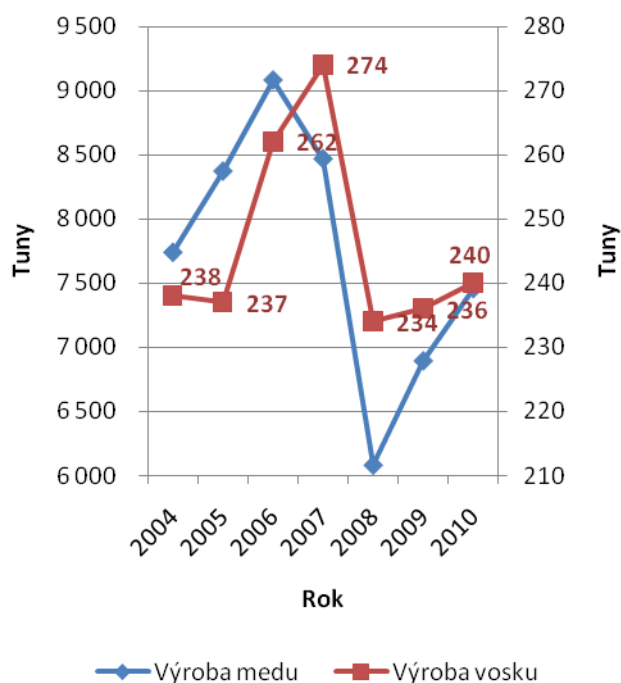
Vývoj snášky vajec za sledované období zaznamenal celkově pokles a to jen o 528 mil. ks. Oproti hodnotě 2 653 mil. ks v roce 2004 se hodnota snížila na hodnotu 2 125 mil. ks v roce 2010, což představuje snížení téměř o 20 % (porovnání roku 2010 a 2004).

Obrázek 75: Snáška vajec v milionech kusů
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Vývoj kmenových včelstev za sledované období zaznamenal trvalý pokles a to z hodnoty 557 tis. ks v roce 2004 na hodnotu 528 tis. ks v roce 2010. Celkově jde tedy o pokles za sledované období o více než 5 %.

Obrázek 76: Kmenová včelstva v tis. kusů
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

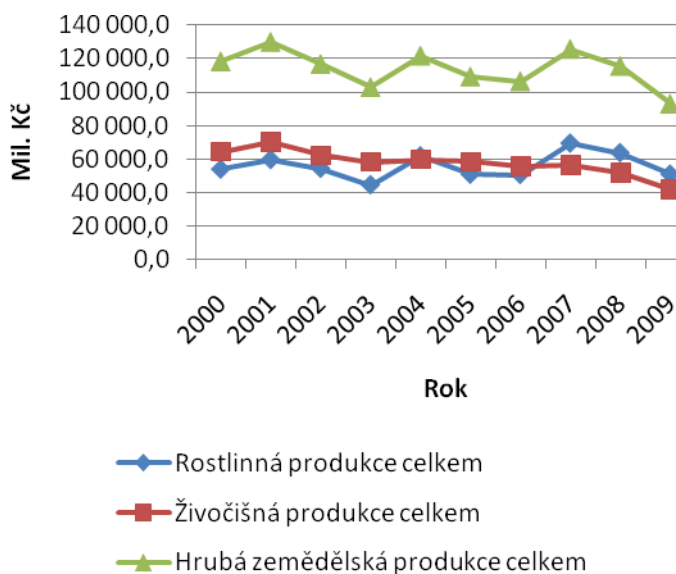
Za sledované období zaznamenala výroba medu nejprve nárůst do roku 2006 a pak strmý pokles až do roku 2008, kdy výroba medu začala opět růst. Celkově výroba medu klesla z hodnoty 7 738 tun medu v roce 2004 na hodnotu 7 455 tun medu v roce 2010, což představuje pokles o více než 3,6 %.

Obrázek 77: Včelařství – výroba medu a výroba vosku v tunách
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Rok	Rostlinná produkce celkem	Živočišná produkce celkem	Hrubá zemědělská produkce celkem	Podíl rostlinné produkci na celkové produkci	Podíl živočišné produkci na celkové produkci	Kontrola
2000	53 802,7	64 323,2	118 125,9	45,55%	54,45%	100,00%
2001	59 488,4	70 350,5	129 838,9	45,82%	54,18%	100,00%
2002	54 283,8	62 284,1	116 567,9	46,57%	53,43%	100,00%
2003	44 523,6	58 244,4	102 768,0	43,32%	56,68%	100,00%
2004	61 693,6	59 842,7	121 536,3	50,76%	49,24%	100,00%
2005	50 739,9	58 404,8	109 144,7	46,49%	53,51%	100,00%
2006	50 601,5	55 754,4	106 355,9	47,58%	52,42%	100,00%
2007	69 277,1	56 232,7	125 509,8	55,20%	44,80%	100,00%
2008	63 595,5	51 812,0	115 407,5	55,11%	44,89%	100,00%
2009	50 801,6	41 995,3	92 796,9	54,74%	45,26%	100,00%

Tabulka 58: Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (v mil. Kč)

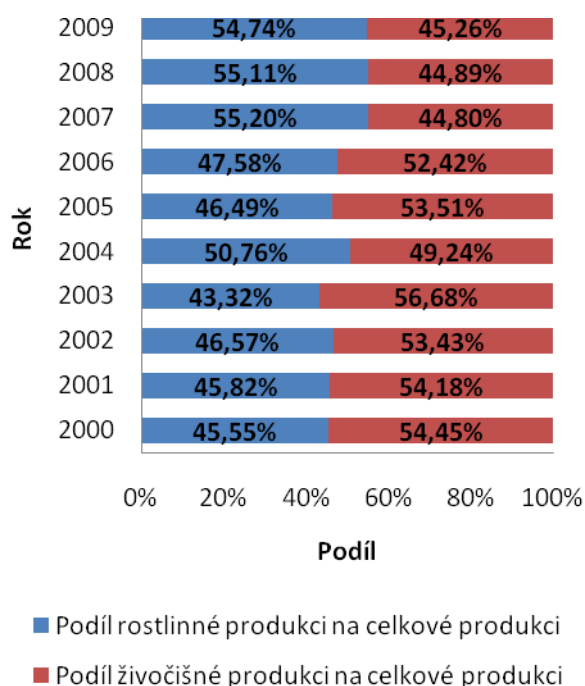
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Celková produkce zemědělského odvětví vykazuje po třech letech (počínaje rokem 2000) cyklus růstu a poklesu (určitou periodičnost), která je vyvolána především „periodičností“ vývoje rostlinné produkce.

Obrázek 78: Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Podíl živočišné produkce na celkové produkci v zemědělství má kolísavou tendenci vývoje z podílu 54,45 % v roce 2000 až na 45,26 % v roce 2009. Za sledované období tedy procentní podíl živočišné produkce klesl.

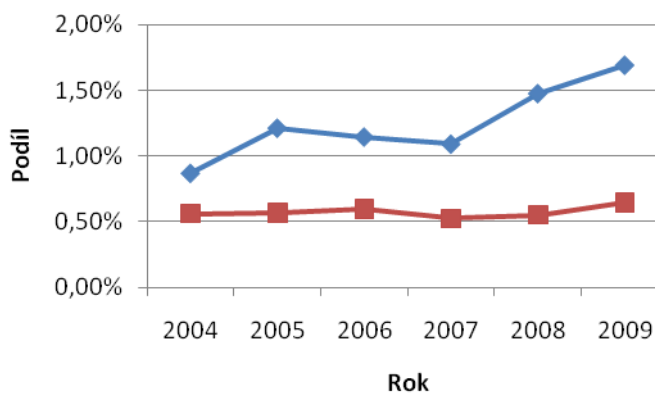
Podíl rostlinné produkce na celkové produkci v zemědělství má také kolísavou tendenci vývoje z podílu 45,55 % v roce 2000 až na 54,74 % v roce 2009. Za sledované období tedy procentní podíl rostlinné produkce stoupl.

Obrázek 79: Procentní podíl rostlinné a živočišné produkce na celkové produkci v zemědělství
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Rok	Rostlinná produkce celkem	Pojištění plodin a lesů	Podíl předepsaného hrubého pojistného z pojištění plodin a lesů na rostlinné produkci	Živočišná produkce celkem	Pojištění zvířat a náraz	Podíl předepsaného hrubého pojistného pojištění zvířat na živočišné produkci
2004	61 693,6	536,5	0,87%	59 842,7	336,4	0,56%
2005	50 739,9	614,8	1,21%	58 404,8	330,2	0,57%
2006	50 601,5	579,3	1,14%	55 754,4	332,6	0,60%
2007	69 277,1	755,5	1,09%	56 232,7	295,4	0,53%
2008	63 595,5	937,0	1,47%	51 812,0	286,1	0,55%
2009	50 801,6	857,8	1,69%	41 995,3	271,5	0,65%

Tabulka 59: Podíl předepsaného hrubého pojistného na produkci
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

Podíl předepsaného pojistného pojištění plodin a lesů na rostlinné produkci zaznamenal za sledované období stálý růst a to z hodnoty 0,87 % na hodnotu 1,69 %.

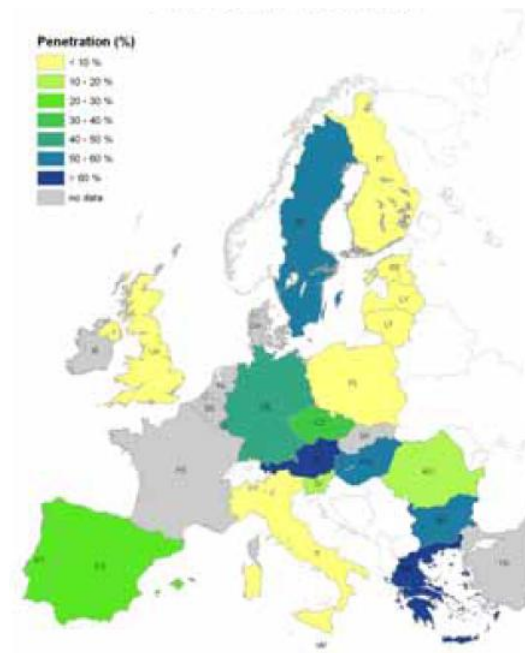

Podíl předepsaného hrubého pojistného pojištění zvířat na živočišné produkci zaznamenal kolísavý růst. Celkově tento podíl za sledované období vzrostl a to z hodnoty 0,56 % v roce 2004 na 0,65 % v roce 2009.

- ◆ Podíl předepsaného hrubého pojistného z pojištění plodin a lesů na rostlinné produkci
- Podíl předepsaného hrubého pojistného pojištění zvířat na živočišné produkci

Obrázek 80: Podíl předepsaného hrubého pojistného na produkci
Zdroj: vlastní zpracování z ČSÚ

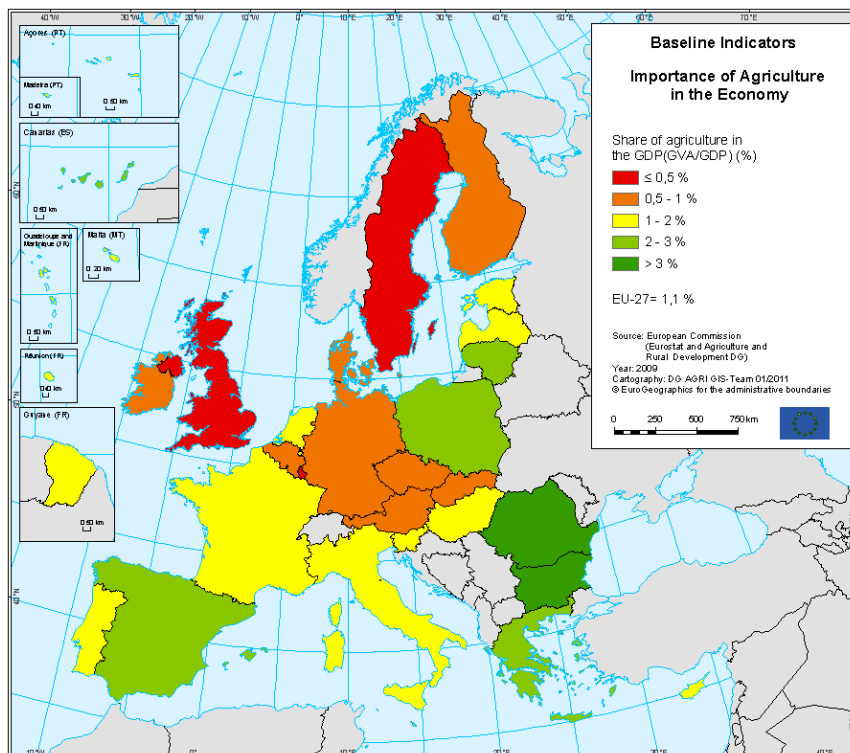
4.6.6 Propojištěnost

Z obrázku je patrné, že Česká republika má propojištěnost v rámci osevní plochy mezi 30–40 %. Největší propojištěnost dosahuje Rakousko a Řecko a to více než 60 %.

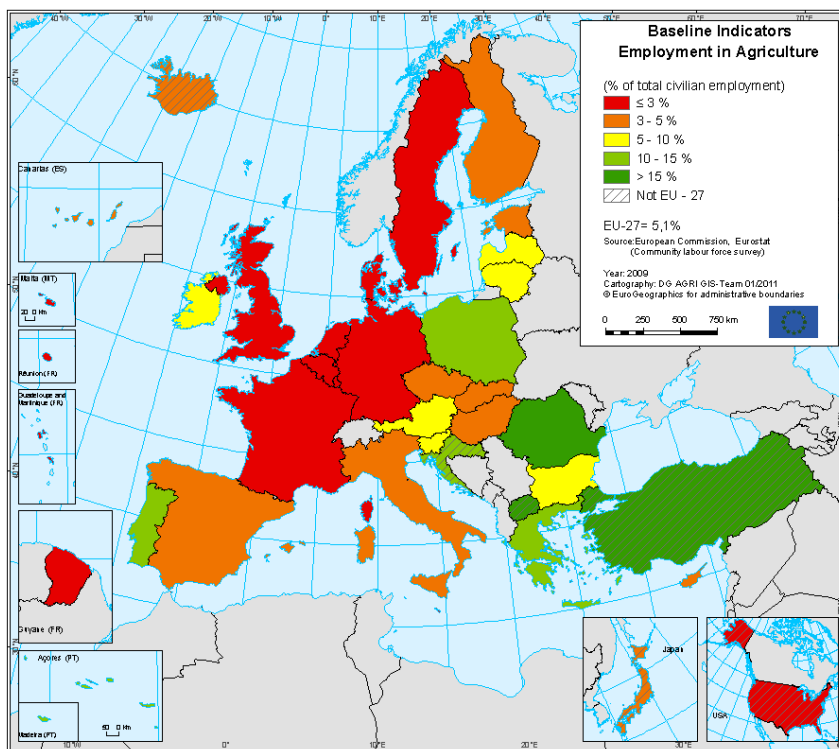
Obrázek 81: Procentní podíl pojištěných oblastí na pojistitelných plochách či na celkové osevní ploše zemí EU (rok 2009)

Zdroj: <http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/Bulletins-Publications/Agricultural-Insurance-Schemes-I-JRC-Scientific-and-Technical-Report>

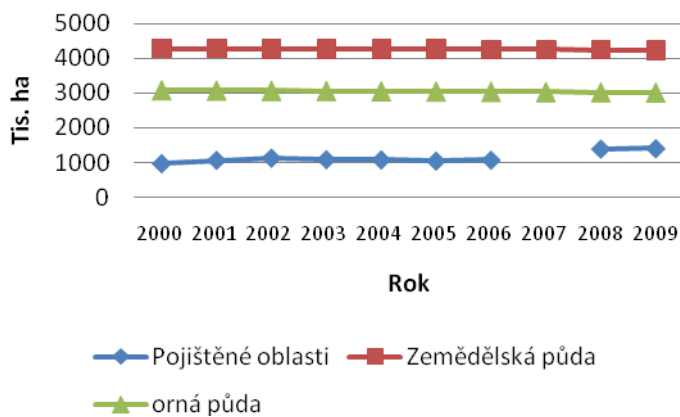
Obrázek 82: Podíl zemědělství na HDP v EU za rok 2009

Zdroj: http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/2010/table_en/en2.htm

Obrázek 83: Zaměstnanost v zemědělství v EU na 1 000 obyvatel (rok 2009)

Zdroj: http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/2010/table_en/en2.htm

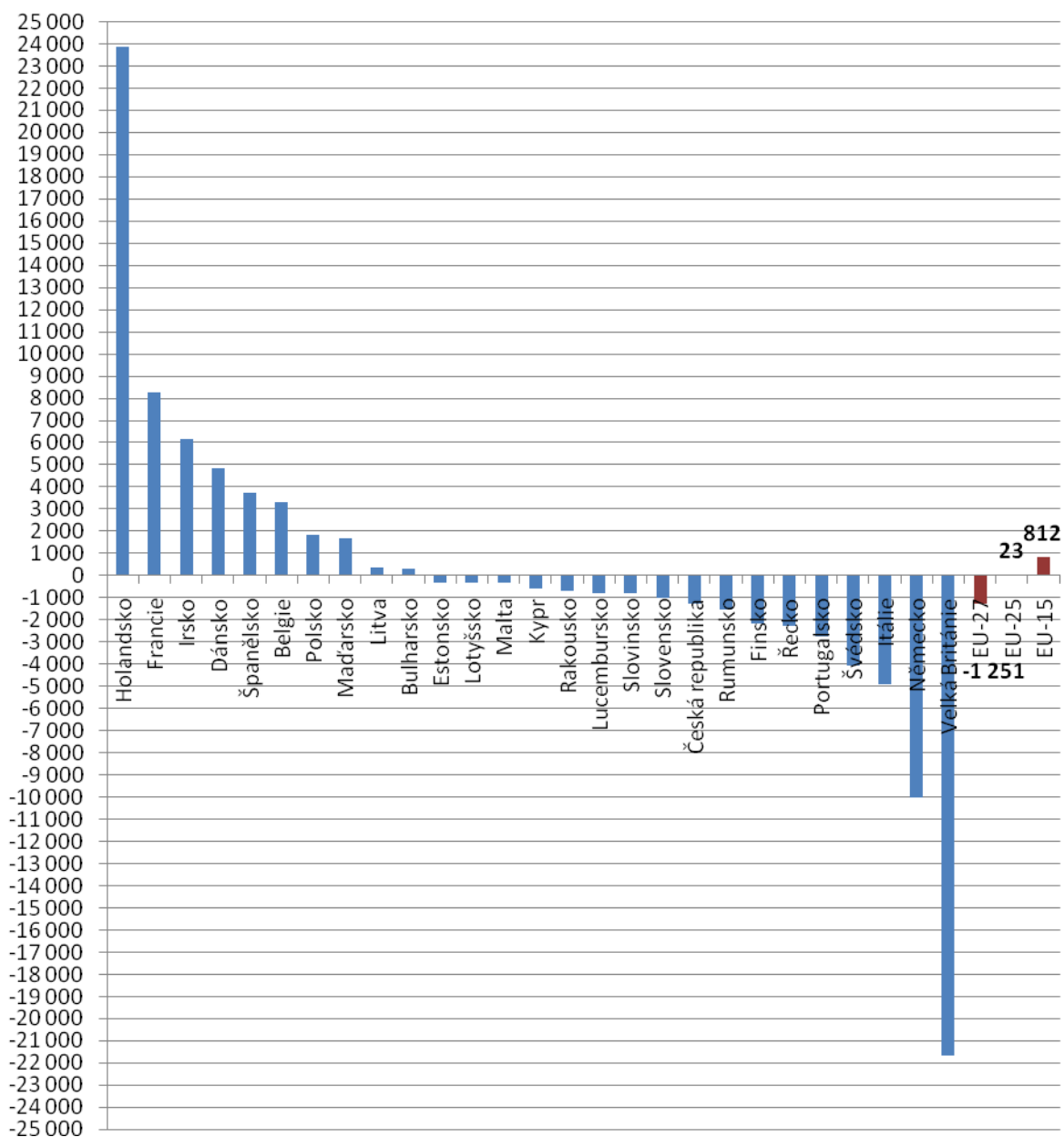

Z obrázku je patrné, že vývoj zemědělské půdy, orné půdy a pojištěných oblastí v ČR je v celku „relativně konstantní“. Mezera, která vznikla v rámci časové řady pojištěné oblasti je dána absencí údajů za rok 2007. Další analýza bude provedena níže.

Obrázek 84: Vývoj zemědělské půdy, orné půdy, pojištěných oblastí v ČR (tis. ha)

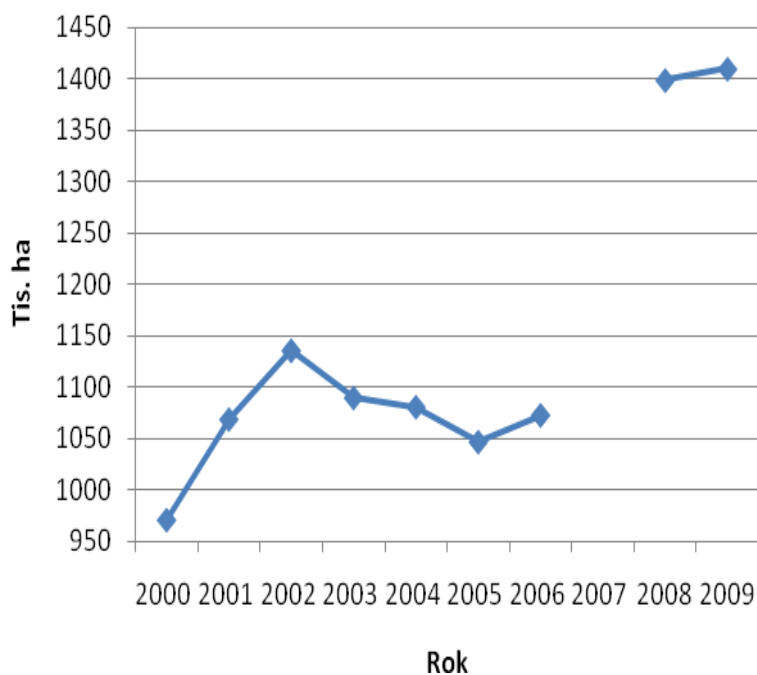
Zdroj: vlastní zpracování z http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/annex5_en.pdf

Bilance zahraničního obchodu s potravinami a zemědělskými produkty (v mil. EUR)

Obrázek 85: EU obchod s potravinami a zemědělskými produkty, saldo zahraničního obchodu (2009) (mil. EUR)

Zdroj: vlastní zpracování z http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/2010/table_en/en2.htm

Pokud se detailněji podíváme na vývoj pojištěných oblastí za období 2000–2009, pak je z obrázku patrné, že do roku 2002 byl zaznamenán nárůst pojištěných oblastí a to z hodnoty 971 tis. ha v roce 2000 na hodnotu 1 136 tis. ha v roce 2002. Od roku 2002 pojištěné oblasti klesají do roku 2005. V roce 2006 byl zaznamenán mírný nárůst těchto pojištěných oblastí. Mezera vzniklá v roce 2007 je dána absencí dat za tento rok. Dále je možné si všimnout prudkého nárůstu hodnot v roce 2008, kdy bylo pojištěno 1 399 tis. ha.

Obrázek 86: Vývoj pojištěných oblastí v ČR (tis. ha)

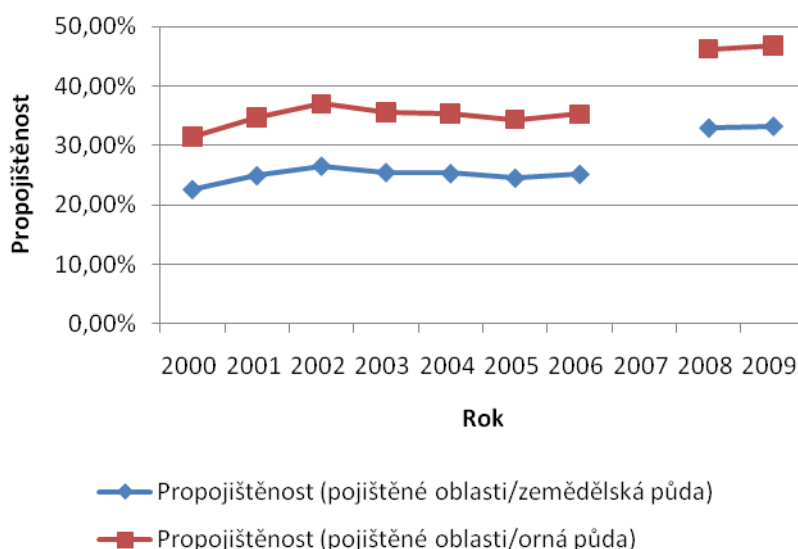
Zdroj: vlastní zpracování z http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/annex5_en.pdf

Rok	Zemědělská půda	Pojištěné oblasti	Propojištěnost (pojištěné oblasti/zemědělská půda)
2000	4 280	971	22,69%
2001	4 277	1069	24,99%
2002	4 273	1136	26,59%
2003	4 269	1090	25,53%
2004	4265	1081	25,35%
2005	4259	1047	24,58%
2006	4254	1073	25,22%
2007	4249	Nejsou data	Nejsou data
2008	4244	1399	32,96%
2009	4238,98	1410	33,26%

Rok	Orná půda	Pojištěné oblasti	Propojištěnost (pojištěné oblasti/orná půda)
2000	3 082	971	31,51%
2001	3 075	1069	34,76%
2002	3 068	1136	37,02%
2003	3 062	1090	35,60%
2004	3054,65	1081	35,39%
2005	3047,25	1047	34,36%
2006	3040,00	1073	35,30%
2007	3032,00	Nejsou data	Nejsou data
2008	3026,00	1399	46,23%
2009	3016,86	1410	46,74%

Tabulky 60, 61: Vývoj procentních podílů pojištěných oblastí v ČR na pojistitelných plochách či na celkové osevní ploše (tis. ha)

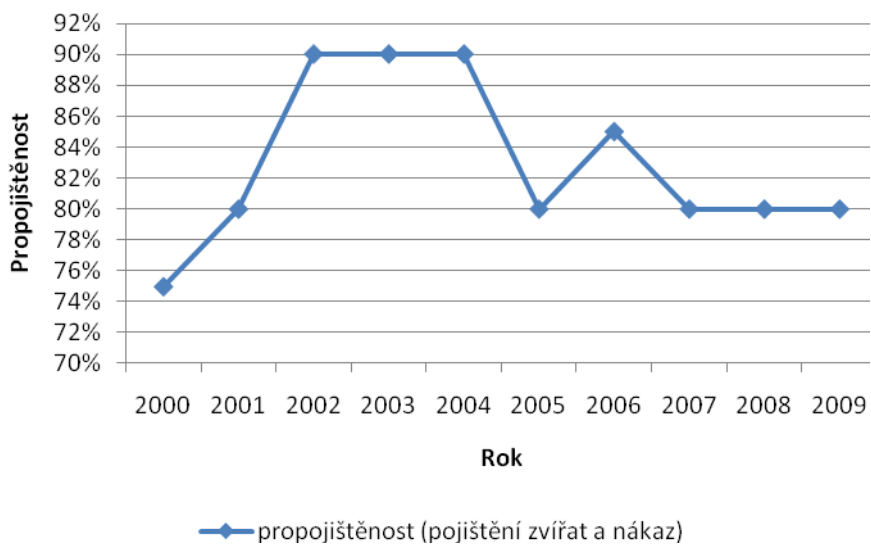
Zdroj: vlastní výpočty z ČSÚ a z http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/annex5_en.pdf

Obrázek ilustruje rozdílné přístupy k výpočtu propojištěnosti. Pokud by byla propojištěnost počítána jako poměr pojištěných oblastí k zemědělské půdě celkem, pak by její hodnota pro rok 2009 byla více než 46 %. Pokud by naopak byla propojištěnost počítána jako poměr pojištěných oblastí a orné půdy, pak by její hodnota byla pro rok 2009 více než 33 %.

Obrázek 7 Propojištěnost (pojištění plodin a lesů)

Zdroj: vlastní výpočty z ČSÚ a z http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/annex5_en.pdf

Propojitěnost u pojištění zvířat a nákaz byla v období let 2002 až 2004 vůbec nejvyšší a to na úrovni 90 %. V období let 2007 až 2009 se drží na úrovni 80 %.

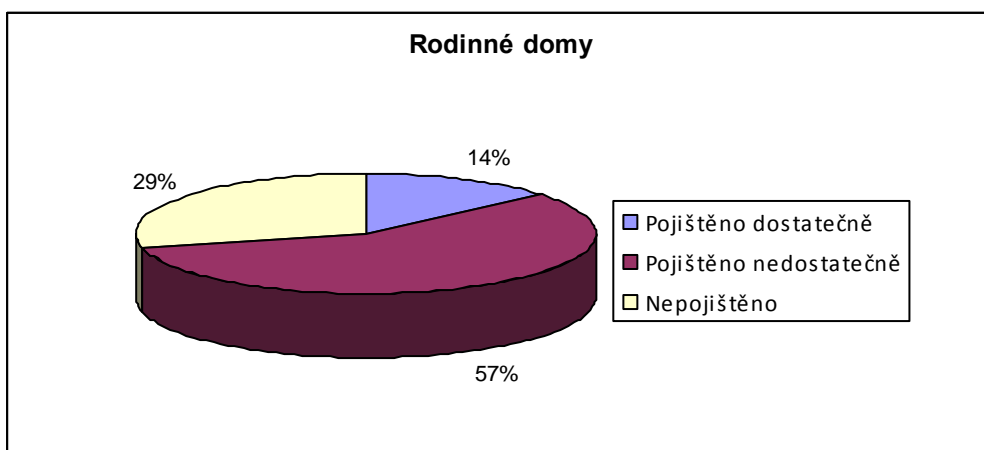
Obrázek 88: Propojitěnost (pojištění zvířat a nákaz)

Zdroj: vlastní výpočty z: ČSÚ a z http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/insurance/annex5_en.pdf

4.7 Personální pojištění

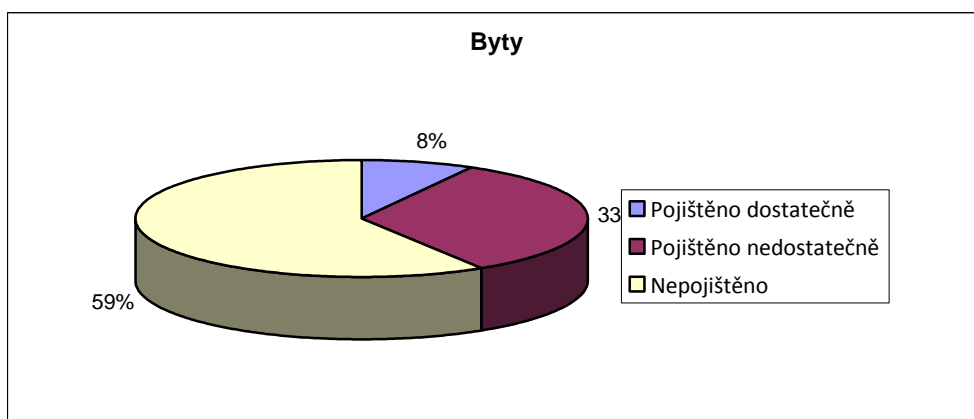
Oblast neživotního pojištění souhrnně vykazuje v posledních letech prvky stagnace po období s růstovým trendem. Tato situace je tedy patrná i u pojištění majetku obyvatel, které tvoří druhou nejvýznamnější část neživotního pojištění po pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

Současná situace na pojistném trhu v oblasti pojištění domácnosti naznačuje vzhledem k počtu domácností, že je pojištěna zhruba polovina domácností. Podobně je na tom i pojištění budov a staveb občanů. Lidé se zřejmě na pojištění majetku snaží šetřit podceňováním rizik, popřípadě nesprávně chápou či rozlišují pojištění domácnosti a pojištění nemovitosti. Nejčastějšími majetkovými škodami v domácnosti jsou vodovodní škody, odcizení a vandalismus a úder blesku. I přesto se jedná o významné hodnoty pojištění v pojištění majetku. Údaje o pojištění nemovitostí v ČR znázorňují následující obrázky, obrázek 89 a obrázek 90.

Obrázek 89: Údaje o pojištění rodinných domů

Zdroj: zpracováno dle http://rentia.cz/rentia/cz/awd_home/echo/pojistne_udalosti.html

Obrázek 90: Údaje o pojištění bytů

Zdroj: zpracováno dle http://rentia.cz/rentia/cz/awd_home/echo/pojistne_udalosti.html

Zhruba 1/7 z pojištěných rodinných domů je pojištěna dostatečně, zatímco více než polovina pojištěných domů je podpojištěna. V případě bytů je dostatečně pojištěna zhruba 1/10, přičemž převážná část bytů je nepojištěna.

Přestože je v oblasti pojištění nemovitostí vykazována poměrně vysoká propojištěnost, je třeba si uvědomit, že významným problémem se zde jeví podpojištění majetku související se zastaralými pojistnými smlouvami. Pojištěnost je tedy podhodnocována nedostatečným pojištěním majetku.

Společnosti, u kterých je možné sjednat pojištění domácnosti a pojištění budov a staveb (obyvatel):

- *Allianz pojišťovna,*
- *AXA (Winterthur),*
- *Česká podnikatelská pojišťovna,*
- *Česká pojišťovna,*
- *ČSOB pojišťovna,*
- *Direct pojišťovna,*
- *Generali pojišťovna,*
- *Hasičská vzájemná pojišťovna,*
- *Kooperativa pojišťovna,*
- *MAXIMA pojišťovna,*
- *Slavia pojišťovna,*
- *Triglav pojišťovna,*
- *UNIQA pojišťovna,*
- *Victoria Volksbanken, pojišťovna.*

Živelní události v ČR a s nimi spojená pojistná plnění:

1997 – povodně a záplavy na Moravě (vyplaceno Kč 9,7 mld.),

2002 – povodně a záplavy v Čechách (vyplaceno Kč 33 mld.),

2006 – tíha sněhu (škoda Kč 2,5 mld.), 100letá voda na Dyji (vyplaceno Kč 1,1 mld.),

2007 – orkán Kyrill (vyplaceno Kč 2,25 mld.),

2008 – vichřice Emma (celková škoda Kč 1,24 mld.),

2009 – povodně a záplavy na Opavsku, Olomoucku a v Jižních Čechách (výše škod Kč 1,8 mld.),

2010 – sněhová kalamita Daisy (výše škod Kč 1,1 mld.), povodně na území Moravy a Severních Čech (výše škod Kč 3,7 mld.), krupobití v Praze (výše škod Kč 4,6 mld.).

4.7.1 Poměrové ukazatele pro pojištění domácnosti a pojištění budov a staveb (obyvatel)

Pro lepší názornost, jakým způsobem se vyvíjí pojistný trh ČR v oblasti pojištění nemovitostí, poslouží níže uvedené makroekonomické ukazatele předepsaného pojistného, HDP, počtu obyvatel ČR a průměrné mzdy. Na základě těchto údajů je dopočítáno pojistné na obyvatele, pojistné na obyvatele k průměrné mzdě a podíl pojistného na HDP. Tyto ukazatele uvádí tabulky 62–67.

Pojistné na obyvatele

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	1 937 683	2 031 845	2 118 078	2 261 283	2 416 834	2 509 711	2 561 935
Počet obyvatel ČR	10 206 923	10 234 092	10 266 646	10 322 689	10 429 692	10 491 492	10 517 247
Pojistné na obyvatele (Kč)	190	199	206	219	232	239	244
Meziroční růst (%)	5,83*	4,58	3,91	6,18	5,78	3,23	1,83

*Údaje pro rok 2003: předepsané pojistné 1 829 986 tis. Kč, počet obyvatel 10 201 651, pojistné na obyvatele 179 Kč.

Tabulka 62: Pojištění domácnosti
Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	2 717 291	2 930 296	3 135 761	3 438 626	3 703 609	3 943 743	4 208 507
Počet obyvatel ČR	10 206 923	10 234 092	10 266 646	10 322 689	10 429 692	10 491 492	10 517 247
Pojistné na obyvatele (Kč)	266	286	305	333	355	376	400
Meziroční růst (%)	15,21*	7,55	6,67	9,06	6,60	5,86	6,45

*Údaje pro rok 2003: předepsané pojistné 2 357 351 tis. Kč, počet obyvatel 10 201 651, pojistné na obyvatele 231 Kč.

Tabulka 63: Pojištění budov a staveb (obyvatel)
Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Prakticky každý člověk je spojen s nějakou domácností, proto se pojištění domácnosti týká všeho obyvatelstva. Ukazatel pojistného na obyvatele, který odráží úroveň pojistného trhu, se pro pojištění domácnosti v letech 2004 – 2010 mírně zvyšuje od částky 190 Kč/obyv. až k částce 244 Kč/obyv. U pojištění budov a staveb nabývá ukazatel pojistného na obyvatele ve sledovaných letech částek 266 – 400 Kč/obyv. V obou případech se jedná o poměrně nízké částky pojistného za rok vzhledem k počtu obyvatel. Tento stav odráží i již zmíněný problém podpojištění majetku.

Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě

Ukazatel pojistného na obyvatele k průměrné mzdě nabývá jak u pojištění domácnosti, tak u pojištění budov a staveb nevýznamných hodnot okolo 0,10 %. Situace je patrná z níže uvedené tabulky 64 a 65, jež uvádí hodnoty pojistného na obyvatele k průměrné mzdě pro jednotlivé druhy pojištění.

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojistné na obyvatele (Kč)	189,84	198,54	206,31	219,06	231,73	239,21	243,59
Roční průměrná mzda (tis. Kč)	210	220	235	252	271	282	287
Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě (%)	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08

Tabulka 64: Pojištění domácností

Zdroj: statistiky ČSÚ

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pojistné na obyvatele (Kč)	266,22	286,33	305,43	333,11	355,10	375,90	400,15
Roční průměrná mzda (tis. Kč)	210	220	235	252	271	282	287
Pojistné na obyvatele k průměrné mzdě (%)	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14

Tabulka 65: Pojištění budov a staveb (obyvatel)

Zdroj: statistiky ČSÚ

Podíl pojistného na HDP

Podíl pojistného na HDP pro pojištění domácnosti a pojištění budov a staveb (obyvatel) uvádí tabulky 66 a 67.

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	1 937 683	2 031 845	2 118 078	2 261 283	2 416 834	2 509 711	2 561 935
HDP (mld. Kč)	2 814,80	2 983,90	3 222,40	3 535,50	3 689,00	3 625,90	3 775,2
Podíl pojistného na HDP (%)	0,07	0,07	0,07	0,06	0,07	0,07	0,07

Tabulka 66: Pojištění domácností

Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	2 717 291	2 930 296	3 135 761	3 438 626	3 703 609	3 943 743	4 208 507
HDP (mld. Kč)	2 814,80	2 983,90	3 222,40	3 535,50	3 689,00	3 625,90	3 775,2
Podíl pojistného na HDP (%)	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11

Tabulka 67: Pojištění budov a staveb (obyvatel)

Zdroj: výroční zprávy ČAP, statistiky ČSÚ

Ukazatel podílu pojistného na HDP nabývá v letech 2004–2010 u pojištění domácnosti hodnot 0,07 % (s drobnou odchylkou pro rok 2007, kdy nabývá hodnoty 0,06 %) a u pojištění budov a staveb vykazuje ve sledovaných letech hodnoty 0,10 % (s odchylkou v letech 2009 a 2010, kdy nabývá hodnoty 0,11 %). Jedná se opět o nevýznamné hodnoty, které jsou vykazovány pro tato pojištění.

4.7.2 Srovnání pojištění domácnosti a pojištění budov a staveb (obyvatel) dle vybraných ukazatelů

4.7.2.1 Ukazatele pojištění domácnosti

Následující tabulka 68 uvádí přehled vybraných ukazatelů, které znázorňují vývoj v oblasti pojištění domácnosti.

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	1 937 683	2 031 845	2 118 078	2 261 283	2 416 834	2 509 711	2 561 935
Meziroční vývoj předepsaného pojistného (%)	5,89*	4,86	4,24	6,76	6,88	3,84	2,08
Vyplacené pojistné plnění (tis. Kč)	615 466	557 173	607 480	558 350	570 869	720 556	858 651
Kmenové pojistné z daného pojištění ze smluv platných k 31. 12. (tis. Kč)	2 073 493	2 170 005	2 172 772	2 384 386	2 486 465	2 627 169	2 747 020
Kmeny - počet pojistných smluv s daným pojištěním k 31. 12. (ks)	1 774 774	1 782 437	1 806 540	1 961 527	1 988 977	2 057 074	2 091 644
Počet vyřízených pojistných událostí (ks)	72 314	67 652	67 062	62 652	55 668	63 682	73 255
Počet nevyřízených pojistných událostí (ks)	5 650	4 311	4 792	5 696	6 109	8 252	11 732

*Předepsané pojistné pro rok 2003 činilo 1 829 986 tis. Kč.

Tabulka 68: Pojištění domácností

Zdroj: výroční zprávy ČAP

Na základě uvedených ukazatelů v tabulce 68 a počtu domácností v ČR v tabulce 69 jsou vyhodnoceny další ukazatele uvedené v tabulce 70 (průměrné pojistné pojištění domácnosti) a v tabulce 71 (průměrné pojistné plnění na 1 pojistnou událost). Průměrné pojistné, které domácnosti ročně vydávají na zabezpečení před možnými riziky, se v letech 2004–2010 pohybuje v částkách 1 169 – 1 314 Kč. Vyplacená pojistná plnění se v daných letech v průměru zvyšovala až na částku 11 722 Kč na jednu pojistnou událost v roce 2010.

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
x	4 012 695	4 027 670	4 043 341	4 081 852	4 116 364	4 149 665

Tabulka 69: Počet domácností celkem v ČR

Zdroj: statistiky ČSÚ

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1 169	1 218	1 203	1 216	1 251	1 278	1 314

Tabulka 70: Průměrné pojistné pojištění domácnosti (Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
8 511	8 236	9 059	8 912	10 255	11 315	11 722

Tabulka 71: Průměrné pojistné plnění na 1 pojistnou událost (Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
X	44,4%	44,9%	48,5%	48,7%	49,97%	50,41%

Tabulka 72: Vývoj pojištěnosti pojištění domácnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 72 informuje o vývoji pojištěnosti pojištění domácnosti. Je zřejmé, že pojištěnost v průběhu let roste a nabývá hodnoty téměř 50,5 % v roce 2010, což znamená, že zhruba polovina domácností ČR je zabezpečena proti možným rizikovým událostem.

4.7.2.2 Ukazatele pojištění budov a staveb (obyvatel)

Vývoj vybraných ukazatelů pro pojištění budov a staveb (obyvatel) znázorňuje níže uvedená tabulka 73.

Ukazatel (Jednotky)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Předepsané pojistné (tis. Kč)	2 717 291	2 930 296	3 135 761	3 438 626	3 703 609	3 943 743	4 208 507
Meziroční vývoj předepsaného pojistného (%)	15,27*	7,84	7,01	9,66	7,71	6,48	6,71
Vyplacené pojistné plnění (tis. Kč)	1 149 176	1 025 531	2 449 963	1 600 142	1 450 322	1 978 777	2 927 484
Kmenové pojistné z daného pojištění ze smluv platných k 31. 12. (tis. Kč)	2 872 937	3 153 975	3 264 824	3 659 416	3 938 061	4 284 239	4 526 411
Kmeny - počet pojistných smluv s daným pojištěním k 31. 12. (ks)	1 583 302	1 653 176	1 716 227	1 882 882	1 939 381	1 983 081	2 063 544
Počet vyřízených pojistných událostí (ks)	60 070	61 513	122 534	106 231	76 332	79 334	113 391
Počet nevyřízených pojistných událostí (ks)	4 882	5 627	6 179	6 519	8 023	8 898	16 302

*Předepsané pojistné pro rok 2003 činilo 2 357 351 tis. Kč.

Tabulka 73: Pojištění budov a staveb (obyvatel)

Zdroj: výroční zprávy ČAP

Obdobně jako u pojištění domácnosti bylo i u pojištění budov a staveb (obyvatel) použito zmíněných ukazatelů ke kalkulaci průměrného pojistného a průměrného pojistného plnění na jednu pojistnou událost, které znázorňují následující tabulky 74 a 75.

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1 815	1 908	1 903	1 944	2 031	2 161	2 194

Tabulka 74: Průměrné pojistné pojištění budov a staveb (Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
19 131	16 672	19 995	15 063	19 001	24 943	25 818

Tabulka 75: Průměrné pojistné plnění na 1 pojistnou událost (Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Pojištěnost pojištění budov a staveb (obyvatel) činila v roce 2001 70,5 %.² Předpokládá se, že takovéto pojištěnosti je přibližně dosahováno i ve sledovaných letech 2004–2010.

² Počet domů (2001): 1 969 018, počet smluv v kmenech (2001): 1 388 251ks.

Z výše uvedených základních údajů se zjišťují ukazatele, které slouží k ohodnocení škodního průběhu. Následující tabulky 76 a 77 znázorňují vývoj škodní frekvence ve sledovaných letech 2004–2010, která slouží k výpočtu velikosti rizikového netto pojistného pro další období. Výraznější změny v hodnotě škodní frekvence je dosahováno u pojištění budov a staveb (obyvatel) v roce 2006 na základě živelních událostí.

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0,044	0,040	0,040	0,035	0,031	0,035	0,041

Tabulka 76: Škodní frekvence pojištění domácnosti

Zdroj: vlastní zpracování

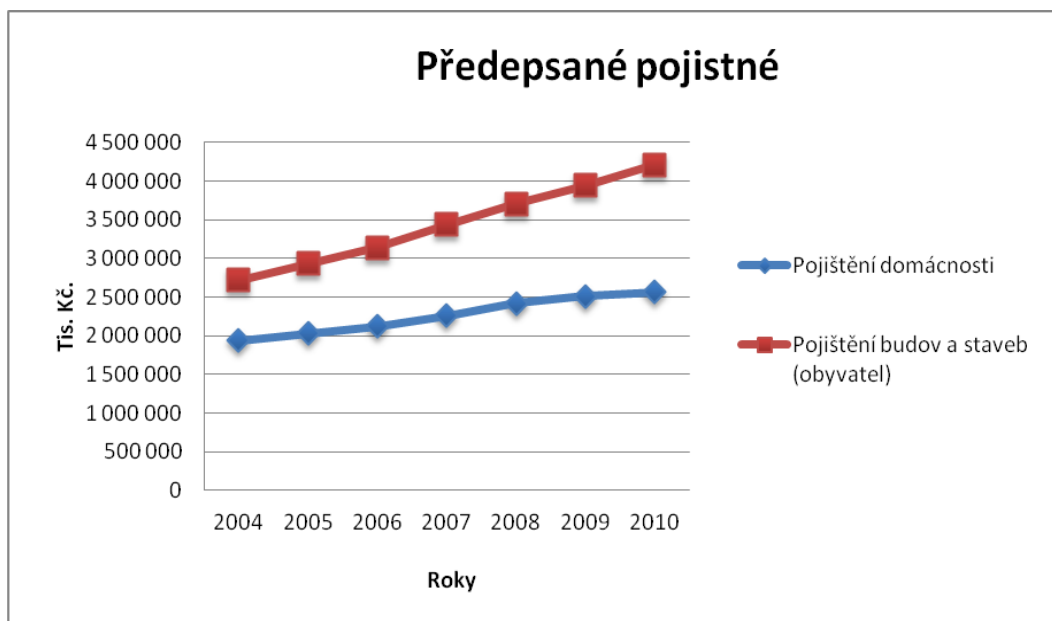
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0,041	0,041	0,075	0,060	0,430	0,044	0,063

Tabulka 77: Škodní frekvence pojištění budov a staveb

Zdroj: vlastní zpracování

4.7.3 Vývoj ukazatelů u pojištění domácnosti a pojištění budov a staveb (obyvatel)

Uvedené obrázky 91–97 znázorňují vývoje jednotlivých vybraných ukazatelů u pojištění domácnosti a pojištění budov a staveb (obyvatel) v letech 2004–2010.

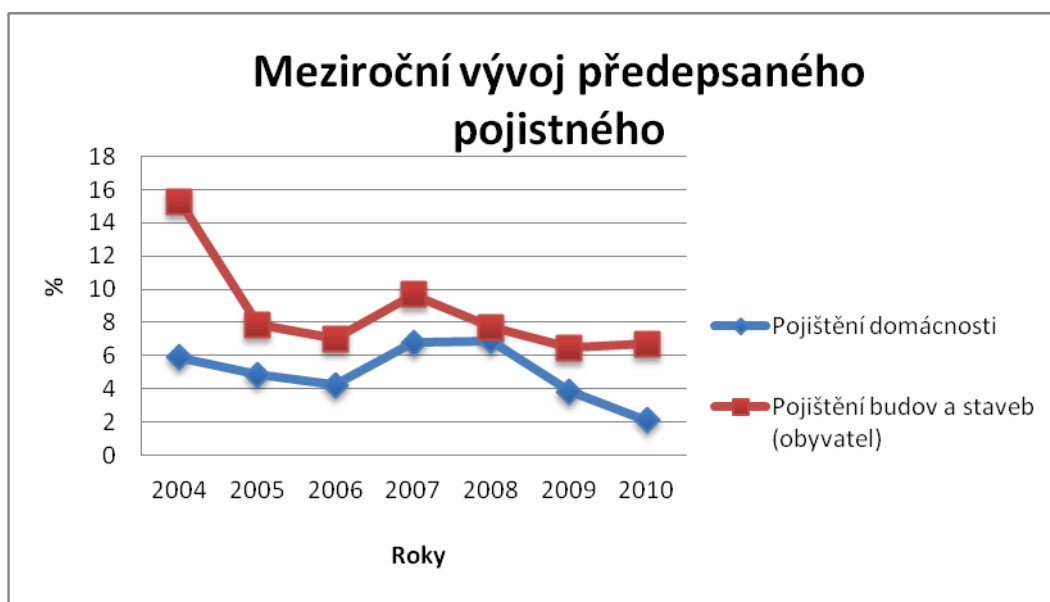
Obrázek 91: Vývoj předepsaného pojistného (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČAP

Vývoj předepsaného pojistného za sledované období zobrazuje obrázek 89. V rámci pojištění budov a staveb (obyvatel) je ve sledovaném období znatelný mírný růst předepsaného pojistného oproti stagnujícímu pojištění domácnosti. Podnět ke sjednávání pojištění nemovitostí daly zřejmě živelní události roku 2006 zmíněné v dalším textu. Souhrnně za pojištění majetku obyvatelstva lze tedy říci, že se ve sledovaných letech hodnota předepsaného pojistného výrazně neměnila. Přesto si pojištění majetku udržuje významný podíl na celkovém objemu předepsaného pojistného neživotního pojištění. Hodnota majetku obyvatel vyjádřená v nominálních cenách³ nepochybně roste. Důsledkem je poté tzv. podpojištění majetku, tedy nedostatečné krytí v případě nastání pojistné události. Pokud hodnota majetku poroste ročně o míru inflace, vzroste pak za 8–10 let⁴ o určitou částku, o kterou bude majetek podpojištěn.

³ Ceny bez očištění o inflaci, které jsou podstatné pro pojištění.

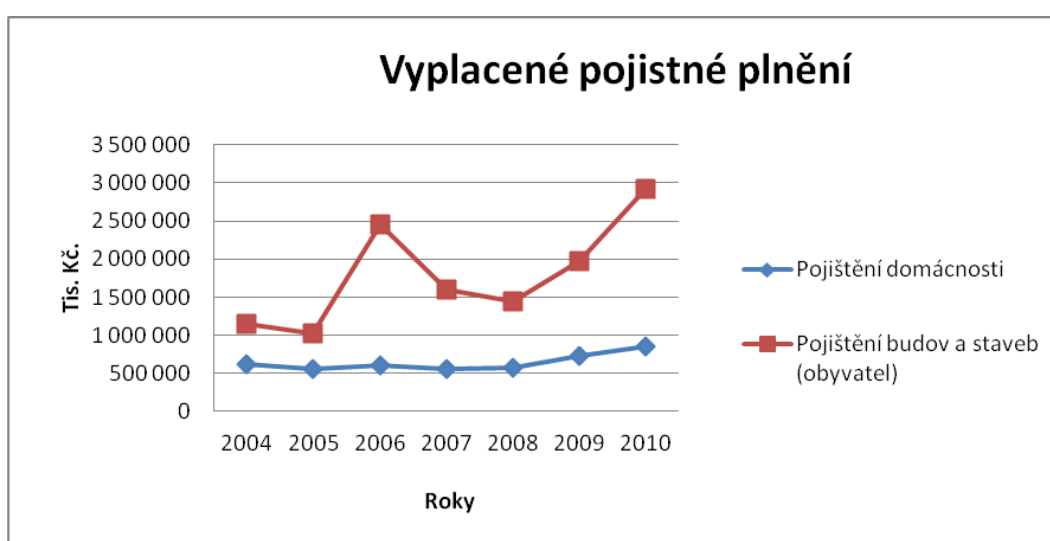
⁴ Průměrná délka trvání pojištění, kterou uvádí statistiky pojišťoven.

Obrázek 92: Meziroční vývoj předepsaného pojistného (%)

Zdroj: vlastní dle údajů ČAP

Obrázek 92 uvádí meziroční vývoj předepsaného pojistného, který u sledovaných druhů pojištění vykazuje zhruba obdobný vývoj. Jak vyplývá i z uvedených tabulek 68 a 73, u obou druhů pojištění dochází meziročně k nárůstu předepsaného pojistného, přičemž tempo růstu se v případě pojištění domácnosti v posledních letech zpomaluje, zatímco pro pojištění budov a staveb zaznamenáváme v roce 2010 oživení tempa růstu. Lidé si zřejmě začali uvědomovat rizika spojená s živelními událostmi, které se objevují, a pojišťují své nemovitosti. Na nárůstu předepsaného pojistného se podílí i fakt, že novostavby financované hypotékou musí být pojištěny. Roky 2009 a 2010 tedy představují pro pojištění domácnosti významnější zpomalení tempa růstu předepsaného pojistného oproti pojištění budov a staveb (obyvatel).

Obrázek 93: Vyplacené pojistné plnění (v tis. Kč)

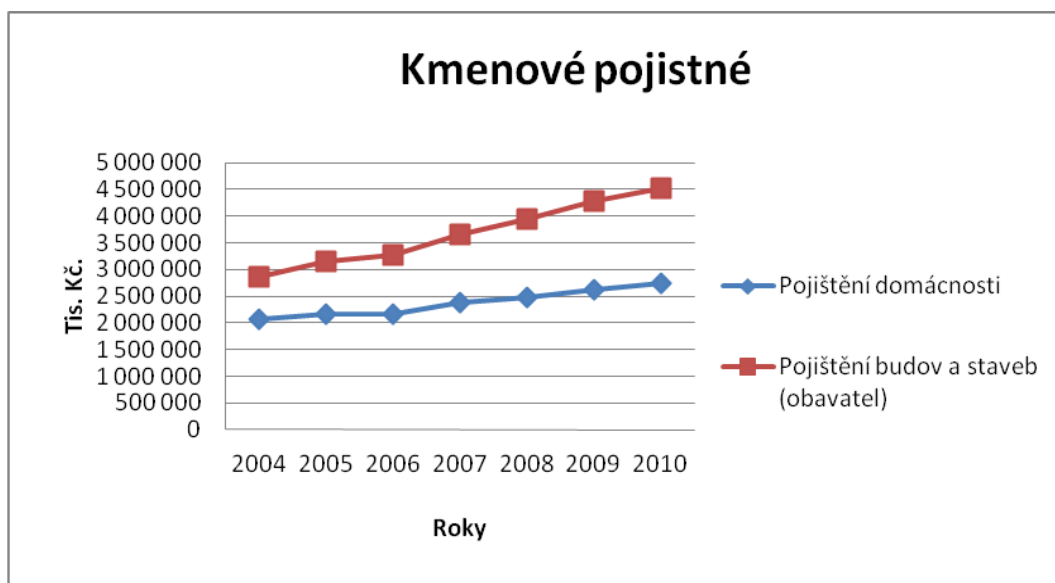
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČAP

Výše znázorněný obrázek 91 zachycuje vývoj vyplacených pojistných plnění spjatých s likvidovanými pojistnými událostmi mezi lety 2004–2010.

V roce 2006 výrazně vzrostl objem nákladů na pojistná plnění u pojištění budov a staveb (obyvatel), a to především v první polovině roku díky vysokému nárůstu počtu kalamitních škod způsobených povodněmi, vichřicemi a tíhou sněhu. I přes tyto ztrátové okolnosti vykazovaly pojišťovny pozitivní hospodářské výsledky.

V reakci na tento stav byla u pojištění majetku uskutečňována preventivní opatření proti možnému opakování živelních škod v pojištění občanů. Takovými opatřeními je například zvýšení sazeb pojistného a spoluúčastí, zpřísnění posuzování rizika, důsledné upisování podle povodňových zón, vypovídání pojištění s extrémními riziky povodně z pojistného kmene. Například v pojištění domácnosti je po zkušenostech s povodněmi možné sjednat pojištění ve všech oblastech s vyloučením rizika povodní.

V následujících letech 2007 a 2008 je patrný klesající trend v objemu vyplacených pojistných plnění. V roce 2009 v důsledku nastalých živelních událostí (povodně a záplavy v Čechách a na Moravě) narostl objem vyplacených pojistných plnění na hodnotu 2,7 mld. Kč v součtu za oba druhy pojištění. Rok 2010 přinesl další události v podobě sněhové kalamity, povodní a krupobití, na základě kterých byla vyplacena pojistná plnění za téměř 4 mld. Kč.

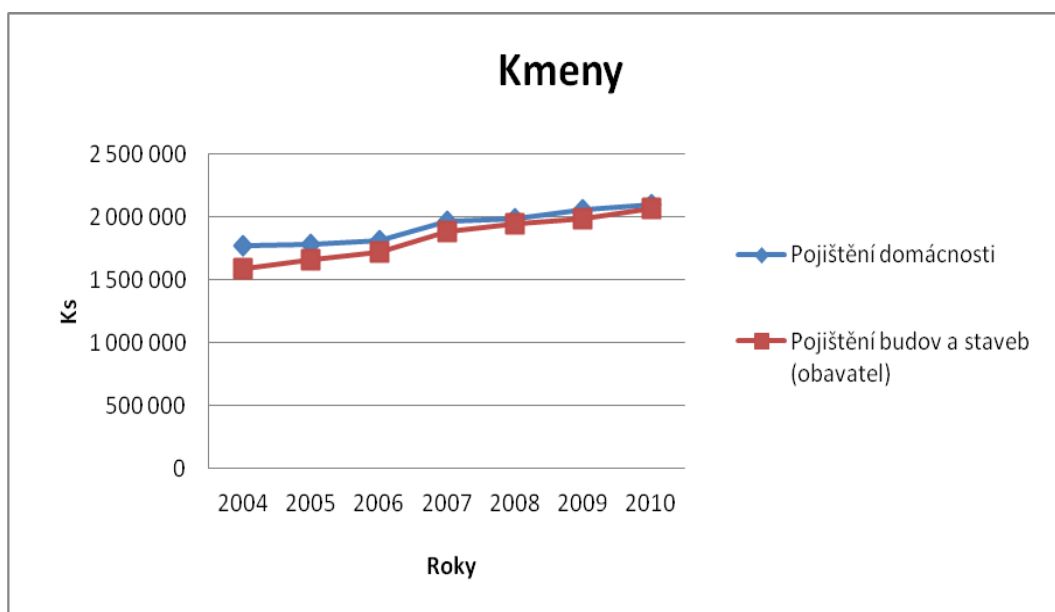

Obrázek 94: Kmenové pojistné z daného pojištění ze smluv platných k 31. 12. (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČAP

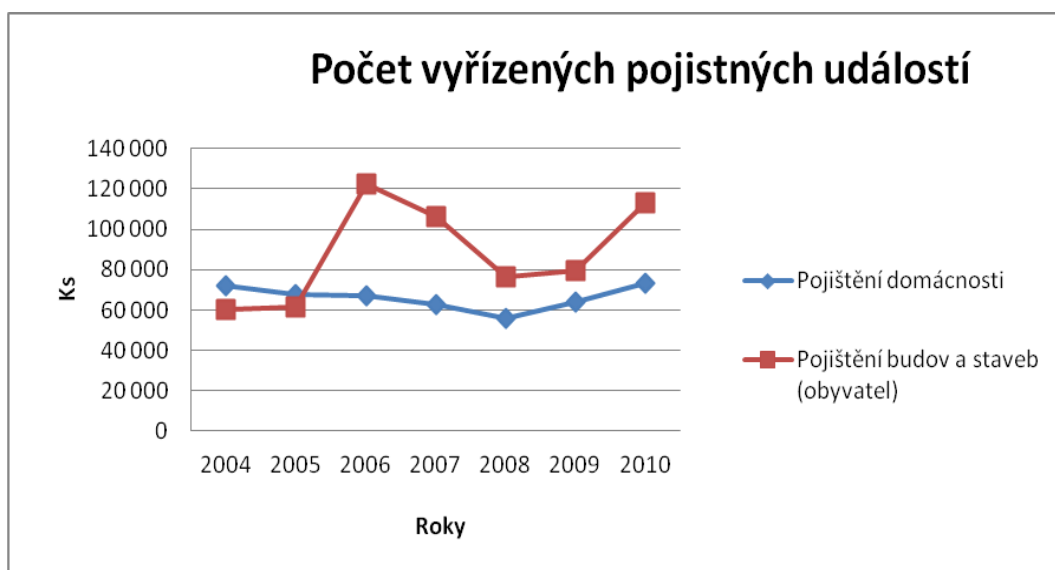
Údaje o kmenovém pojistném pro oba druhy pojištění uvádí obrázek 94. S pojištěním budov a staveb (obyvatel) je spojeno vyšší průměrné pojistné vzhledem k vyšším škodám, ke kterým může na nemovitostech dojít. U pojištění majetku je třeba řešit zastaralé pojistné smlouvy (podpojištění), které mají vliv na výši průměrného pojistného.

Z následujícího obrázku 95 znázorňujícího ukazatel kmenů pojistných smluv vyplývá, že pojištění domácnosti i pojištění budov a staveb (obyvatel) vykazují zejména v posledních letech zhruba stejné počty pojistných smluv v kmeni. V posledních letech sice vzrostl meziročně počet smluv u obou typů pojištění, ovšem výše pojistného neroste rovnoměrně s počtem sjednaných smluv. Na této situaci se podílí i makléři, kteří s ohledem na konkurenční produkty tlačí pojistné na minimum, čímž ale nijak neprospívají klientovi v případě nastání pojistné události.

Obrázek 95: Kmeny – počet pojistných smluv s daným pojištěním k 31. 12. (ks)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČAP

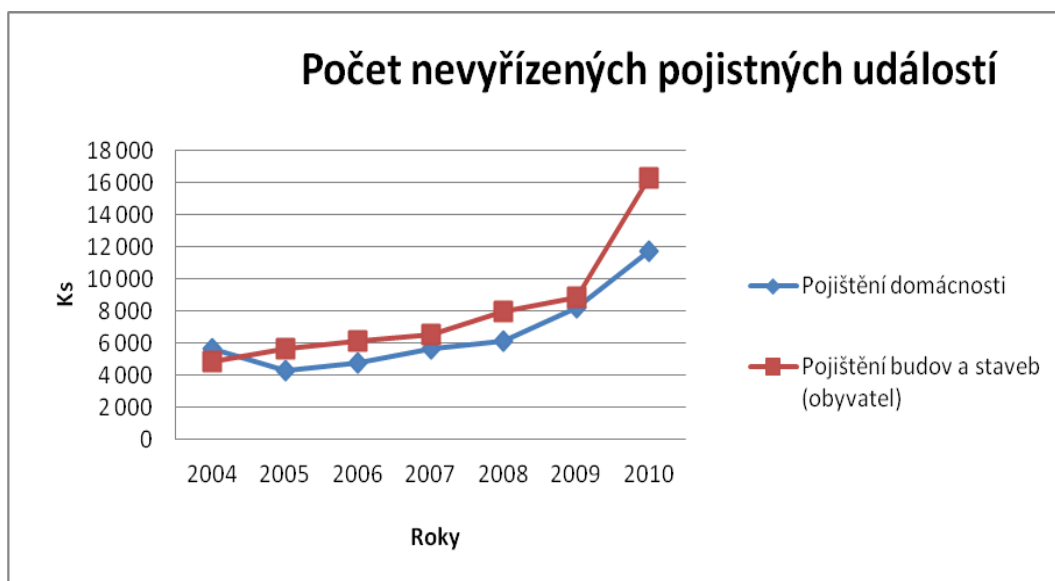

Obrázek 96: Počet vyřízených pojistných událostí (ks)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČAP

Obrázek 96 vyobrazuje počty pojistných událostí vyřízených během jednotlivých let. Rekordní počet vyřízených pojistných událostí spojený s výplatou pojistného plnění je spatřován s rokem 2006, 2007 a 2010, kdy byly likvidovány škody z již zmíněných pojistných událostí v souvislosti s nastalými kalamitami (povodně, orkán Kyrill či sněhové kalamity).

V každém roce se ovšem objevují nevyřízené pojistné události, jejichž počty znázorňuje následující obrázek 97. Lze konstatovat, že v průběhu sledovaného období narůstá počet nevyřízených pojistných událostí v jednotlivých letech pro oba druhy pojištění.

Obrázek 97: Počet nevyřízených pojistných událostí (ks)
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČAP

Situace na trhu personálního pojištění občanů naznačuje vzhledem k vývoji ukazatelů předepsaného pojistného, že po období růstu (2004) dochází ve sledovaném období spíše ke zpomalení tempa růstu předepsaného pojistného a stagnaci v případě pojištění domácnosti. Obdobné tendence vykazuje i pojištění budov a staveb, ovšem pro rok 2010 zaznamenává výraznější nárůst v předepsaném pojistném. Dochází k podceňování rizik (nepojištění majetku), nesprávnému chápání pojistných produktů ze strany obyvatelstva a podpojištění majetku. I přes tyto nedostatky je dosahováno významných hodnot pojištěnosti – přibližně 50 % v pojištění domácnosti a 70 % v pojištění budov a staveb (obyvatel). Ve srovnání s EU je ČR v oblasti neživotního pojištění, resp. pojištění majetku, na vyšší úrovni pojištěnosti oproti stavu v životním pojištění.

Pojištění domácnosti i pojištění budov a staveb (obyvatel) vykazují z makroekonomického hlediska nevýznamné hodnoty podílu pojistného na HDP, pojistného na obyvatele a pojistného k průměrné mzdě. V zásadě je třeba řešit především problém nepojištěného a podpojištěného majetku v souvislosti se zastaralými pojistnými smlouvami.

Závěry

V roce 2009 se na trhu otevřel prostor pro menší pojistitele. Dochází k dekoncentraci trhu a všichni hráči stabilizují své pozice. Ostrá konkurence v neživotním pojištění vede ke snižování ceny pojistného. Což se projevuje, zejména v neživotním pojištění, kde snižování sazeb podvazuje růst tržeb z pojistného.

Z analýzy vyplývá, že hospodářská recese poznamenala pojistný trh na straně předepsaného pojistného jen nevýznamně. Nedošlo k žádným zásadním propadům a trh se jeví jako stabilní s růstovou tendencí.